

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

5

динара

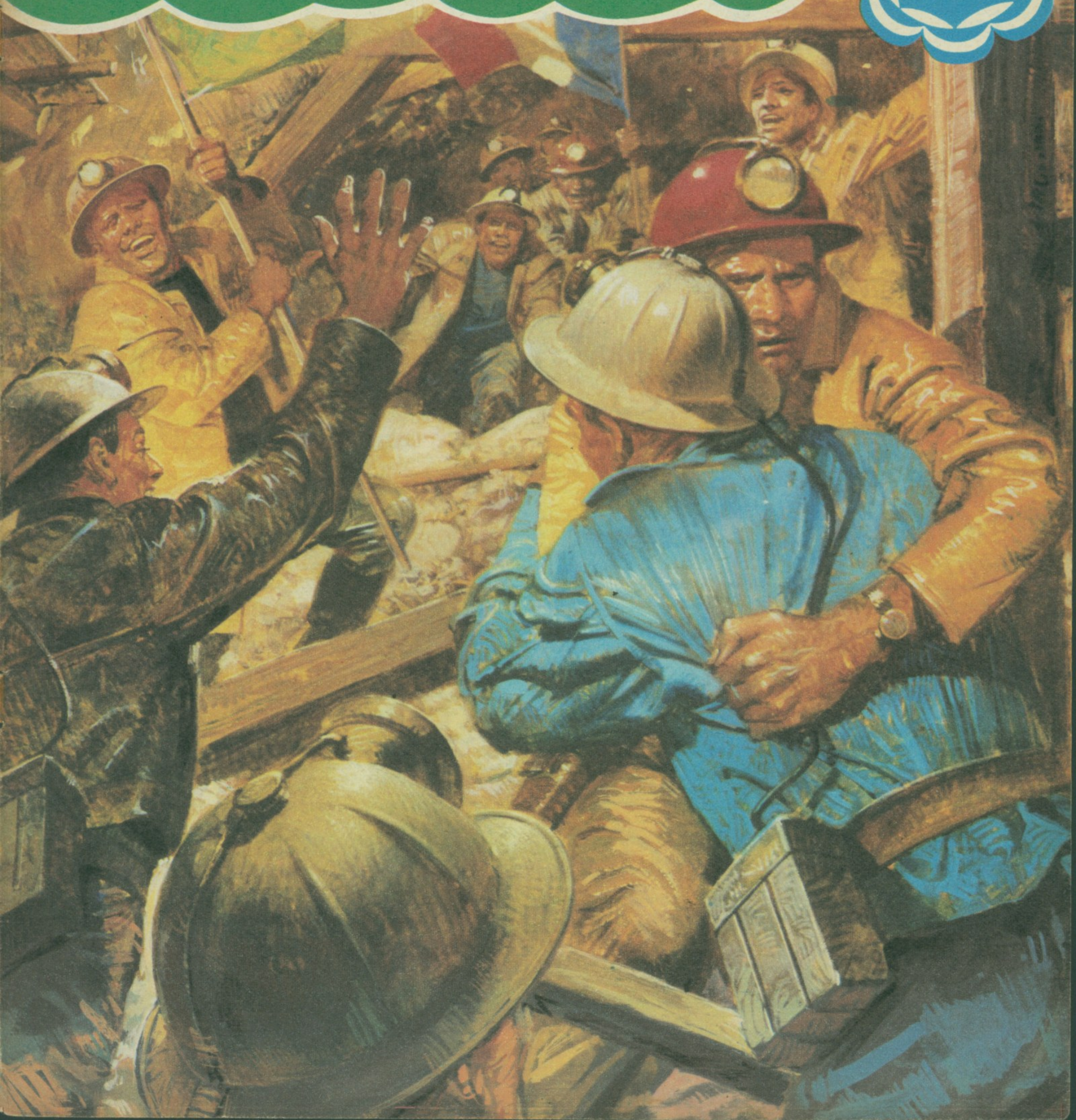
БРОЈ

1301

3.12.1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН
СТРИП

ГУСАРКА

RIPLEY

Веровати или не!

БЕНЗАМИН ХЕРИСОН

(1833-1901)

23. ПРЕДСЕДНИК СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ТОЛИКО СЕ БОЈАО СТРУЈЕ - КОЈА ЈЕ У БЕЛУ КУКУ УВЕДЕНА 1891 - ДА НИЈЕДНОМ ЧЛАНУ ЊЕГОВЕ ПОРОДИЦЕ НИЈЕ БИЛО ДОЗВОЉЕНО ДА ДОДИРНЕ ПРЕКИДАЧ. САМ ХАРИСОН ЧЕСТО ЈЕ ОДЛАЗИО НА ПОЧИНАК А ДА СВЕ СИЈАЛИЦЕ У ЊЕГОВИМ ОДАЈАМА ОСТАЈУ УПАЉЕНЕ.

НЕКАД ЈЕ НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ КАО СРЕДСТВО ПЛАЌАЊА КОРИШЋЕН ЧАЈ ПРЕСОВАН У ОБЛИКУ ЦИГЛИ.

МОНТИЧЕЛО

ДОМ ТОМАСА ЏЕФЕРСОНА, 3. ПРЕДСЕДНИКА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ЗИДАН ЈЕ У ШАРЛОТЕНСВИЛУ, У ВИРѢНИЈИ, ПО ЊЕГОВИМ НАЦРТИМА, СА СОБОМ ЗА БИЛИЈАР У КУПОЛИ ЗГРАДЕ - АЛИ ПРЕ НО ШТО ЈЕ КУЋА ЗАВРШЕНА, У ВИРѢНИЈИ ЈЕ ИГРАЊЕ БИЛИЈАРА ЗАКОНОМ ЗАБРАЊЕНО.

НАЈСТАРИЈА ПИСАНА ПОЛИТИЧКА ИСТОРИЈА

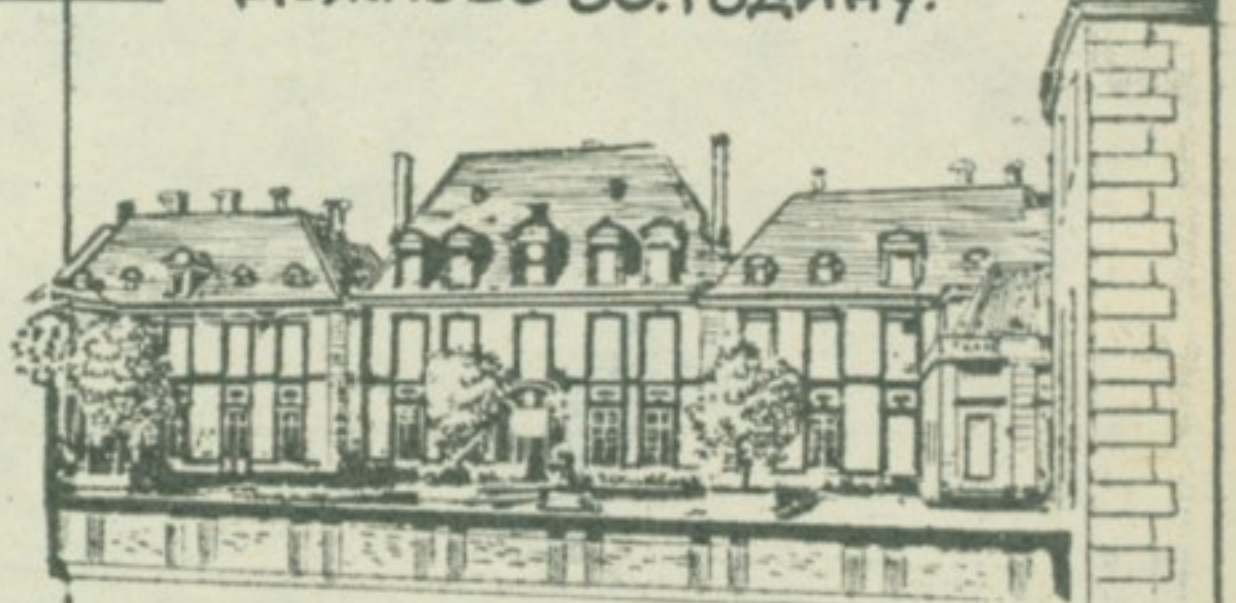
НА ОВОМ ГЛИНЕНОМ СУДУ ОПИСАНИ СУ СУМЕРСКИМ ЈЕЗИКОМ ОСВАЈАЧКИ ПОКУШАЈИ ГРАДА УМЕ. СУД ПОТИЧЕ ИЗ СТАРОГ ВАВИЛОНА И СТАР ЈЕ 4500 ГОДИНА.

ФРАНЦУСКИ ГЕНЕРАЛ

АЛФОНС ТРЕЗЕЛ

УЧЕСТВОВАО ЈЕ У 22 РАТНА ПОХОДА, БОРИО СЕ У 309 БИТАКА И У СВАКОЈ ОД њИХ БИО ЈЕ РАЊЕН - А ИПАК ЈЕ ДОЖИВЕО 80. ГОДИНУ.

У ДВОРЦУ БЕВИЛИЈЕ-БРЕТЕЛ

У ФРАНЦУСКОЈ, ЧЛАНОВИ ЈЕДНЕ ИСТЕ ПОРОДИЦЕ ЖИВЕЛИ СУ 366 ГОДИНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• мајор Тимоти Двајт (1726 - 1777) из Нортемптона, у савезној америчкој држави Масачусетс, био је висок 2,10 м и толико снажан да је с лакоћом могао да држи на длану руке своју жену. Међутим, треба рећи да је она била висока само 1,42 м.

• несаницу, тврде лекари, покатак проузрокује и лош положај кревета. Док једнима прија да спавају главе окренуте ка истоку, други воле север или југ. Због тога је један

шведски фабрикант намештаја недавно пустио у продају кревете који се могу вртети око једне осе. Довољно је да се помери једна ручица па да се кревет постави у положај који спавачу највише одговара. Па чак ако сан и не дође, сопственик оваквог кревета може да се похвали да у својој кући има - вртешку!

• можда мост назван „Марко Поло“ у Лукумијау, у Кини, не би са својих 334 метра дужине и 16 метара ширине ни био за

нас занимљив да нема 280 стубова на чијим се врховима налазе лавље главе. Што је најинтересантније, свака од ових глава се разликује од осталих.

• припадницима афричког народа Басуто забрањено је да јавно кијају. У случају кад им се то ипак догоди, одузима им се све имање.

• Национална унија кројача Велике Британије недавно је објавила у свом билтену упутство како се носи цилиндар. „Човек који носи цилиндар а нема испод руке кишобран је

тако мало достојан поштовања као и човек који носи одело за пријем а на ногама има каљаче“, - пише између осталог, у овом билтену. Ми бисмо могли само да додамо речи њиховог славног земљака Оскара Вајлда: „Бити Енглеz веома је тешко“!

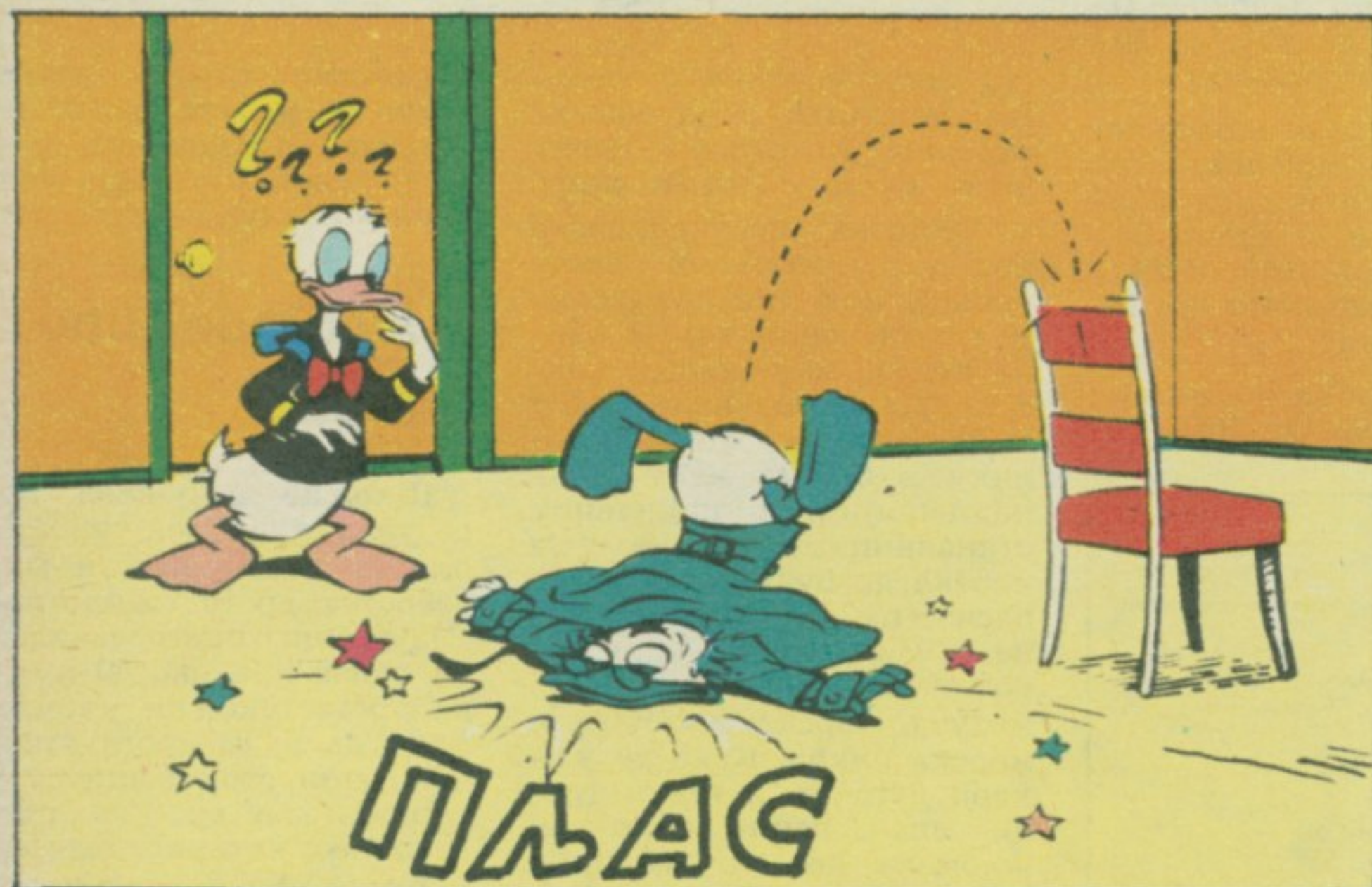
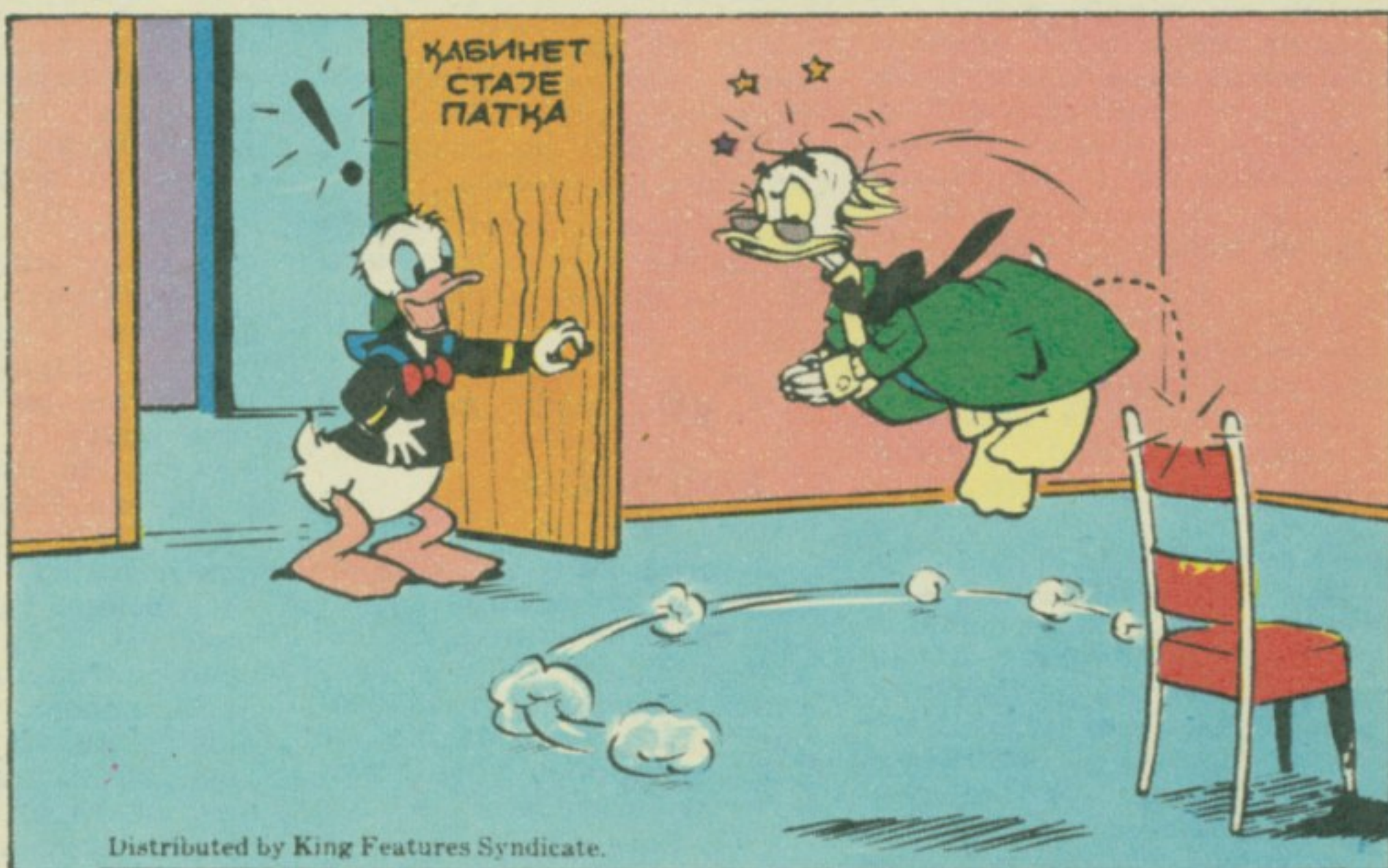

• пре извесног времена неки рибар је у језеру Мореј, у савезној америчкој држави Вермонт, упецао новчаник у коме је било 500 долара. Власник је новчаник изгубио два часа раније и рибар му га је вратио готово у исто време кад је овај приметио да га је изгубио.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЧУВАЈ СЕ МОРСКЕ ЛЕПОТИЦЕ!

У песку и на стенама, у плићак и у дубинама нашег мора пливају или подмукло мирују животиње чији је убој, ујед или само безазлен додир болан, жесток и — опасан.

Дује Матковић, четрдесетогодишњи рибар из Комиже, на Вису, ставио је на очи једноставну маску за рсњење, дубоко удахнуо и из чамца скочио у воду. Налазио се надомак Бишева. Улов је те јулске ноћи 1974. био таанак у мрежама, па је одлучио да срећу окуша бацањем неколико удица. Иако се рибарењем мрежама бави још од детињства, у њему је остала жива дечачка жеља да с времена на време баца удице. Били су то тренуци одмора од мукотрпног извлачења мрежа, веслања и неспавања. Ставио би различите мамце на неколико удица, бацао их из чамца у воду, запалио цигарету и препустио се таласима. И свака риба коју би тако уловио била му је лепша и дража од безброј других које је извлачио у мрежама.

Као искусан рибар којег море и све што је у мору тешко може да изненади, Дује је добро знао да је морска гусеница изврстан мамац за многе рибе. Зато је и заронио у бишевској ували Бардин, с намером да на стенама које се строго спуштају у море нађе неколико морских гусеница.

Грозница на жези

Кад је био на три-четири метра дубине, угледао је много сиво-плавих гусеница са зеленкастим чекињама. Знао је да су меснате и да их рибе, због живе боје, лако примећују и брзо грабе. А исто тако је знао да је убој њихових чекиња болан и опасан. Међутим, кожа на Дујиним длановима била је од извлачења мрежа и веслања чврста и отпорна, и он се није плашио.

Кад је међу прсте узео прву гусеницу, осетио је у прегрбу кажипрста десне руке жесток бол и јако жаћење. Одмах је знао да почињу муке. Тргнуо се и појурио на површину. Горје се лагано њихао његов чамца. Обада и море били су пусти. С муком се попео у чамца, упалио мотор и запловио ка Комижи. Испирао је озлеђену руку морском водом и загледао упадљиву расеклину од мреже где су ушле отровне чекиње гусенице. Ускоро је рука почела да црвени и отиче. Бол није престајао. Напротив, иако је сунце снажно пекло, Дује је осећао да га хвата грозница и да му се мучи у глави. Одједном се згрчио, брзо нагнуо из чамца и почео да повраћа. Знао је да је све то од чекиња морске гусенице које су остале у руци. Упи-

њући се, тешко је кормиларио чамцем и после четири часа пловидба стигао у луку. Кад је ступио на мол, пао је у несвест.

Тек после десетак дана мировања и лекарске неге, Дује се вратио мору.

Субенир као коџуриба

Догађај који је доживео овај наш рибар није ни ре-дак ни неубичајан. У свим морима света, па и у Јадранском, живи готово безброј организама разних облика, начина живота и хемијског састава.

У новије време, кад су пловидба, роњење, риболов и пливање све доступнији не само поморцима, научници детаљно испитују које су све морске животиње отровне и због тога опасне за неискусног рониоца или обичног туристу. Резултати њихових испитивања су често застрашујући. А Јадран, који је, иако мање море, познат по разноврсности и бројности животињских и биљних ор-

ганизама, такође веома често, због отровних животиња, остаје у непријатној успомени туристима, рониоцима или љубитељима риболова.

Неке од животињских врста, које изгледају веома безазлено и које се често носе с Јадрана као сувенир, у ствари су отровне и зато опасне. Тешко неко може и да претпостави да је од око 9000 врста корала, од којих се прави скупоцен накит, око 70 врста — отровно. Истина, у Јадранском мору отровно је само неколико врста корала. Довољно је да непажљив ронилац или пливач додирне голом кожом или покуша да откине овај неубичан морски „цвет“ с његове подлоге, и да одмах осети жестоко жаћење на оном делу тела које је било у додиру с коралом.

Ускоро се на озлеђеној кожи јавља црвенило, оток, а неколико сати касније, уколико је додир био јачи и дуготрајнији, и знојење и малаксалост у целом организму.

Слично је и са неким врстама сунђера. Од 5000 вр-

ста ових морских животиња, неколико је за човека отровно. Те отровне врсте честе су и у нашем мору.

Тровање проузроковано додиром отровних врста корала или сунђера веома је слично оном које изазива медуза или морски клубук. Међутим, неке врсте медуза, које су по свом облику и бојама међу најупадљивијим и најлепшим становницима мора, могу за човека да буду изузетно опасне, па чак и смртоносне. У Јадранском мору отровне су ухата и голема медуза, морска месечина и морска плућа. Како су њихови дугачки и танки траци снабдевени мноштвом жарних ћелија, додир с њима изазива јак бол, свраб, црвенило, а касније повраћање и потпуну малаксалост.

Највећа и најотровнија од свих медуза је модри лопташ, чије је звоно у пречнику широко и до два, а многобројни пипци дугачки чак 40 метара! Срећом, овај необични морски голијат живи само у северним морима и у Јадрану га нема.

Неке врсте јадранских медуза могу хитрим и снажним ударцем жарњака да пробију гумену ронилачку рукавицу. Избачена на обалу, медуза се, пошто њено тело садржи и до 98 одсто воде, брзо суши и од ње остаје само безоблична и бледа мрља. Али, и она је опасна. Удисањем мик-

роскопски ситних делова осушене медузе човек може лако и опасно да отрује слузокожу у носу, усној дупљи и плућима.

Нећрџељуби шрџ

Шкољке и пужеви, који се убрајају у мекушце, веома су разноврсна и многобројна врста животиња. Научници претпостављају да данас има око 80 хиљада врста шкољки и пужева, а да је 85 врста отровно. Наши стручњаци су утврдили да су у Јадрану отровне четири шкољке, међу којима су чак и познате посласице дагња и каменца. У ствари, ове две шкољке, које су у целом свету чувене као изврсне за јело, постају отровне само онда ако расту на затрованој или прљавој подлози. Зато се у узгајалиштима дагња и каменца терен пажљиво испитује и хемијски анализира. Поред њих отровне су и срчанке и кањка, а од пужева бодљиви волак.

Готово свако ко је икад загазио у море и стао на дно, вероватно се убо на крте и оштре бодље морског јежа. И неке врсте трпова и звезда, који су сродници морског јежа, такође су отровни: или је опасан њихов убој или поједини састојци организма.

МЕДУЗЕ

Домороци са острва Гу-ам и Саипана и данас уби-јају рибе помоћу отровних сокова добијених гњече-њем трпова или морских краставаца. Сматра се да јежева, звезда и трпова има око 6000 врста. Око 80 врста су отровне, неке за човека чак смртоносне. Та ко опасних у Јадрану нема, али су у плићацима и уз обале честе све три ове животињске врсте.

Трп у свом меком телу поседује нарочите отровне жлезде. Слично је и са неким врстама морских звезда. Убод на јежеве бодље је дуготрајан и болан, изазива оток, а саме бодље се лако ломе и тешко ваде из стопала или руке. Код јежа су отровни и јајници, који се у неким крајевима света сматрају посласицом. Наравно, пре изношења на трпезу неопходно је дугим искувавањем из њих odstraniti отров.

Ни морске сасе или власуље, које су сродници корала, иако изгледају безазлено и као крупни раскошни цветови, нису безопасне. Многи рониоци и пливачи осетили са жестињу њихових разгранатих пипака који су снабдевени с безброј жарних ћелија, јачих и болнијих од копри-ве.

Биолози, лекари и искусни рибари тврде да је најбољи лек против готово свих врста отрова морских животиња сама морска вода. Стално испирање ране или убода њом, узимање чајева и мировање засад су једини лек против отрова медузе и корала, трпа или морске гусенице. Зато, пажљиво у привлачно и тајанствено — море.

И. Лончар

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: ОТРОВНЕ РИБЕ

ДОЛЕ ЗУБАРИ!

Поред срчаних оболења, рака и алкохолизма, и каријес зуба спада у оболење нашег доба. Статистике показују да кварне зубе има 90 одсто становништва, а у неким деловима света чак и 100 одсто, што се приписује углавном савременом начину живота. Убрзан темпо рада и живљења уопште ствара рђаву навику да се храна брзо гута и да се бира она која не мора дуго да се жваће. Последнице су и слаба циркулација крви у устима и разарање зубне глеђи под дејством киселина које се стварају ферментацијом остатка хране у устима.

Ипак, истраживачи Националног института за здравство у Чи-

кагу успели су да обаве експерименте који наговештавају крај зубобољи. Применом ензима микроба декстранза, који има особину да раствара киселине у устима, започели су борбу против каријеса. Када су овај ензим убризгали у пацове, и поред тога што су им давали заслаћену храну, ниједном од њих нису се покварили зуби, за разлику од контролне групе где су у истом временском раздобљу готово сви добили каријес.

Можда ће после овог њиховог открића и старци убудуће имати све зубе, јер је данас познато да човек са 50 година просечно има 10, а онај са 65 само 5 здравих зуба.

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ ПАКАО НАД ЕЛБОМ

Десет „бленхајм“ бомбардера приближило се немачкој обали лећећи сто метара изнад површине мора. У првом авиону налазио се поручник Кен Доран. Напрегнуто је ишчекивао да угледа прве обресе копна. Задатак је требало да се обави веома брзо и прецизно.

— Прва три авиона напред! — нареди Доран кад је пред собом угледао циљ.

Бомбардери загрмеше и обрушише се ка немачкој оклопњачи.

Догодило се то 4. септембра 1939. године. Велика Британија била је тек двадесет четири часа у рату са Немачком. Десет „бленхајма“ требало је да задају први и одлучујући ударац непријатељу.

У широком ушћу реке Елбе налазила се немачка поморска база. Била је ту укотвљена једна оклопњача, крстарица и неколико разарача и лаких крстарица.

Британски извиђачки авион снимио је све ово неколико часова раније. Пилоти су обавештени да су немачки бродови опремљени најмодернијим противавионским оружјем и да за то напад мора да се обави муњевитом брзином.

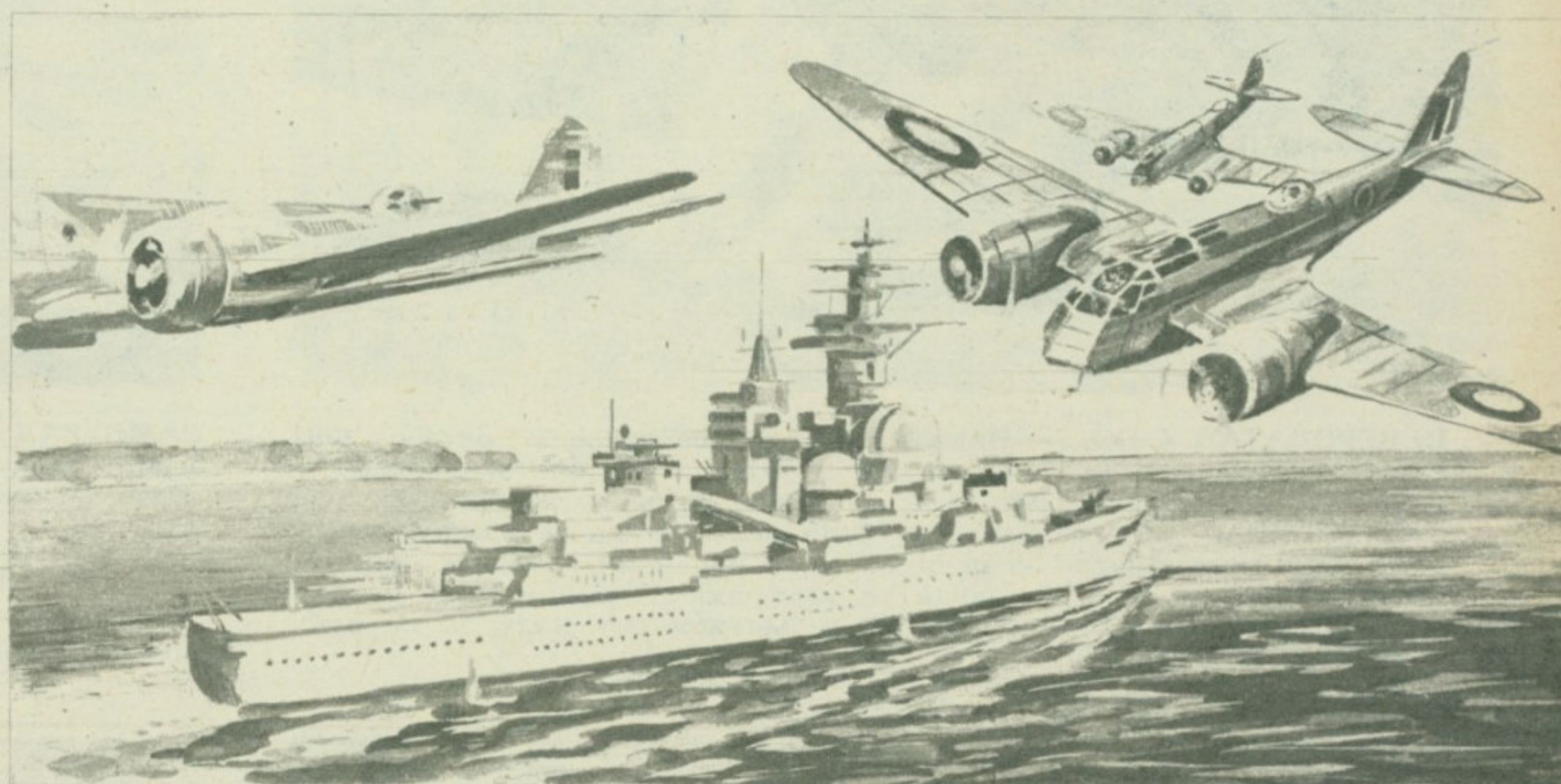
Севнуле су гранате

У време кад су „бленхајми“ полетели из своје базе, у Енглеској је владало невреме. Киша је лила без престанка већ три дана, али у близини немачке оба-

ле небо је билс ведро и Доран је јасно видео циљ.

Немачки стражар је угледао бомбардере како узмају на нишан његову базу, али није дао знак за

ли и када су морнари угледали црвене, беле и плаве кругове на британским авионима, почели су упаничено да трче по палуби тражећи заклон. Неки су

узбуну. Помислио је да су то немачки „јункерси“ и да је ово био део неке вежбе. Морнари су им чак махали мислећи да су то њихови авиони. Али, када су се „бленхајми“ приближи-

потражили спас у мору. — Повуци полугу за избацавање бомби! — нареди Доран свом навигатору.

Једна бомба зарила се у брод, а друга се одбила о палубу и пала у море. Али, ниједна није експлодирала.

— До ђавола! Шта је с тим бомбама? — викну Доран.

У том тренутку немачка противавионска одбрана ступила је у дејство. Са оклопњаче су почеле да севају гранате. Доран је успео да се пробије кроз тај пакао.

— Избаци бомбе! — наредио је поручник пилоту „бленхајма“ који је летео иза њега.

И овог пута циљ је био погођен, међутим, ниједна бомба није експлодирала!

Крива је влага

На срећу, гранате избачене са оклопњаче погоди-ле су само два авиона. Остали „бленхајми“ пробили су се кроз ураганску ватру противавионске одбране са брода. Доран је затим наредио да се изведе нови напад.

У том другом таласу први авион који се нашао изнад оклопњаче био је пого-

ђен и истог тренутка је експлодирала. То се догодило и с другим „бленхајмом“.

— Натраг у базу! — наредио је Доран свим пилотима кад је угледао да и из трећег авиона куља дим.

Пилот чији је авион погођен грчевито је настојао да се одржи у ваздуху, али било је узалуд. Авион се стрмоглавио и срушио на јобалу.

Доран никако није могао да се помири с неуспехом. Све се одвијало по плану. Успели су да изненаде Немце, чак су и све бомбе погодили циљ, али огромну оклопњачу нису успели да потопе. Зато је, када су се сви „бленхајми“ удаљили, одлучио да још једном сам покуша да се ухвати укоштац с оклопњачом.

По трећи пут ју је прелетео и бацио преостале две бомбе. На његово запрепашћење и очај, ни оне нису експлодирале.

— Проклетство! — загрме поручник.

Око њега су и даље се-

вале гранате. Морао је што пре да се изгуби.

Када се мало касније вратио у базу, војни стручњаци су установили да су бомбе дуго стајале у влажном складишту и да због тога нису експлодирале.

Поручник Кен Доран одликован је медаљом за храброст.

„Нисмо ни слутили да ће нас Енглези напасти усред дана. Њихови пилоти показали су невероватну храброст и упорност. Да су њихове бомбе биле исправне, наша флота би данас била уништена!“ — рекао је један немачки официр са оклопњаче у извештају који је дао поводом овог напада.

СЛАВНИ КОМПОЗИТОРИ НИКОЛО ПАГАНИНИ

БАВО

НЕВЕРОВАТАН СЛУХ — Николо Паганини се родио 27. октобра 1782. године у предграђу Генове, у Италији. Отац му је био веома сиромашан и, да би зарадио новац за живот, често је радио најтеже физичке послове. После изузетно напорног рада волео је да се одмара свирајући мандолину. Свирао је лоше и често не би ни приметио када би направио грешку, али то никада не би промакло малом Николу. Изванредни Николов слух побудио је у његовом оцу наду да ће створити новог Моцарта.

САМО РАД — Дечак би могао брзо да научи да свира, размишљао је отац, снујући да ће се једног дана, кад Николо стане да приређује концерте, не само извући из новчаних неприлика већ се и обогатити. Због тога почиње да га учи да свира мандолину а већ у шестој години Николо учи и виолину. Отац га је стално подсећао да је Моцарт у шестој години већ имао солистички концерт. Дечак није добијао дневне оброке хране све док не би одвежбао одређен број сати на виолини.

ОДЛАЗАК — Године 1793. Николо је, када је имао једанаест година, приредио свој први концерт, а затим је пошао на турнеју са оцем. Где год се појавио изазвао је право одушевљење, али сам није био задовољан оним што је постигао. Компонувао је и вежбао све док се не би разболео од изнемоглости. Очеви захтеви, међутим, постајали су све већи па је Николо решио да оде од куће. У седамнаестој години напушта Генову, да се више никад не врати.

НА ЈЕДНОЈ ЖИЦИ — Наставио је да приређује концерте и постао толико славан, да су чак и они који нису волели музику осећали да морају чути великог Паганинија. Нарочито га је приметилa Елиза Вак-жоки, Наполеонова сестра, чији је муж владао малом републиком Луком у Тоскани. Паганинија су позвали у Луку и тамо му је понуђено место диригента дворског оркестра, што је он са задовољством прихватио. Тада је написао војну сонату компоновану за само једну жицу на виолини.

ЊИ ВИОЛИНИСТА

СА ПРИЈАТЕЉИМА — После извесног времена привремено је напустио двор и наставио да даје концерте на којима је доводио публику до одушевљења. При крају концерта кидао би једну по јену жицу на виолини све док не би остао са једном — на њој је настављао да свира несмањеном жестином и виртуозношћу. Између концерта уживао је у друштву својих пријатеља композитора Росинија и Мејербера. Тада је имао 35 година а болест је почела да притиска.

ШКРТИЦА МЕКОГ СРЦА — Иако је приређивао концерте пред препуним дворанама, Паганини је почео да губи популарност због своје шкртости. Никада није давао напојницу келнерима и никада није хтео да свира у добровољне сврхе. Када га је његова собарица замолила за карту за концерт, дао јој је галерију, и то јој одбио од плате. Али, кад је једном срео дечака који је просио свирајући виолину, узео је инструмент и одржао прави мали концерт на улици. Сав новац дао је дечаку.

УМРО НА ПРОЗОРУ — Иако је узимао часове виолине код неколико познатих мајстора тога времена, Паганини је ипак самоук, талентован и упоран. О њему се пишу чланци, посебно после 1828. кад је почео да приређује концерте ван Италије, уметници праве његове карикатуре, статуete и медаље, опонаша се његов начин одевања... Али, болест га не напушта. Увече 27. маја 1840. у Ници, сео је на прозор да свира. После неколико сати гудало му је испало из руке. Велики Паганини био је мртав.

НЕНАДМАШАН — Приче о његовој вези са ђаволом толико су се брзо шириле да је црква забранила да буде пристojно сахрањен. Закопан је у некој пустари. 1876. кад је црква под притиском његових пријатеља пустила, сахрањен је у цркви у Парми. Јединствен, готово недостижан виолински виртуоз, Паганини је за собом оставио безброј виолинских концерата, соната и чувена капуча за соло-виолину.

ЗБРИСАНИ СА ЛИЦА ЗЕМЉЕ ПРВА СМРТ ДУБРОВНИКА

Мирно, ведро јутро, једно од оних кад намрешкано море светлуца у безброј искрица на првом сунцу, освануло је 6. априла 1667. године над Дубровником. Улице су биле свечано украшене, а на највишим кулама вијориле су се биле заставе са натписом „Либертас“ или ликом светлог Влаха, заштитника јединог града у том делу света који нису освајали Турци. Била су два разлога за славље: ближио се Ускрс, а у Дубровник је стигао и Јорик Крук, високи гост из Холандије.

Још од најранијих часова у свим кућама спрема-ле су се празничне ђаконије, све је мирисало, улице пуне света, а испред Кнежевог двора испунила се властела очекујући почетак свечане седнице Великог већа. Лепо време само је допринело празничном расположењу.

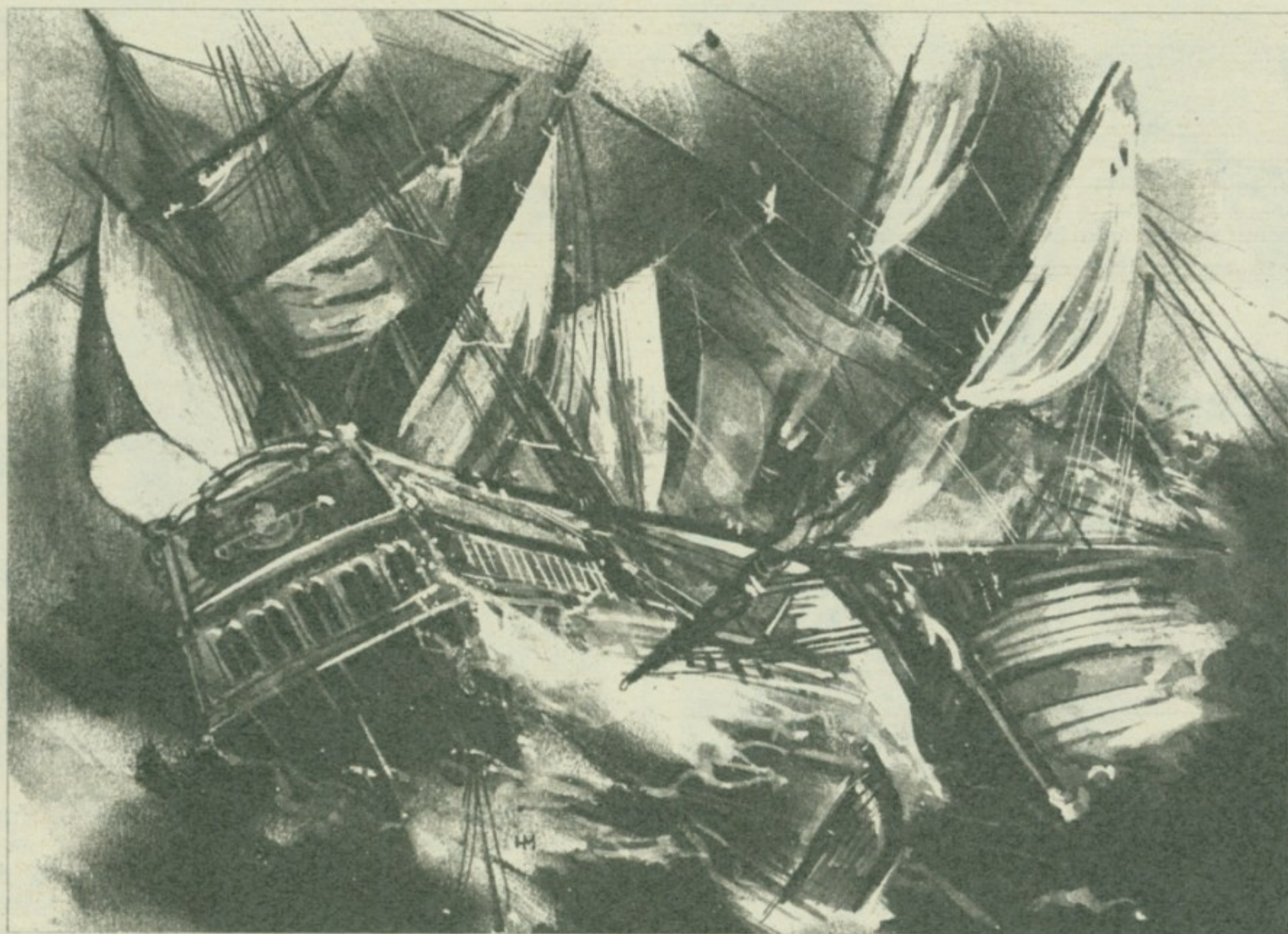
Мало је недостајало да два бронзана звонара на сатној кули почну да одбројавају девет, кад се, ка-ко пише Радован Самарцић у књизи „Велики век Дубровника“, одједном зачула тутава. Сва она шарилика, раскошно одевена и весела гомила на Страдуну није стигла ни да се изненади, а кратак, снажан трзај заћихао је град и — срушио га.

ЖИВИ САХРАЊЕНИ

Тако је почело. У само неколико секунди, уверавају нас старе хронике, пало је све — велелепне барокне палате, звоници, куле, кипови и чесме претворили су се у гомилу камења која се и даље тресла. Велико дубровачко брдо Срђ њихало се као да је од картона, стене су се сурвавале са њега и довршавале дело смрти. Небо се замрачило.

У удаљеним деловима града, на обронцима Срђа, у земљи су се отварале пукотине које су гутале читаве редове кућа. Остало је записано да се море у два маха сасвим повукло, па у огромним таласима вратило, разбијајући о хриди и остатке зидина све бродове и чамце што су се налазили у луци.

Подигао се и ветар. Он ће бити још кобнији од земљотреса: када је, најзад из пукотина у земљи почела да избија нека вре-ла, густа, жута течност, а сва вода наједном пресак-ла, ветар је распирио и

раширио пожар који је, кажу, потрајао пуне три седмице!

Испод рушевина већ зах

вањених пожаром чули су се раздирући крици од бо-ла, вапаји и преклињања људи који ће остати живи

Море се, пише у старим хроникама, два пута повлачило и враћало у огромном таласу, разбијајући о хриди бродове и чамце.

Преживело племство разнело је читаву државну благајну. Провалили су у царинарницу, сбили житна складишта, грабили су све што су могли — а знали су где да траже...

И ТУРЦИМА ДАНАК

Вест о катастрофи брзо се пронела, а још брже су у Дубровник почели да пристижу пљачкаши са свих страна. Хајдуци, Турци из Херцеговине, сви они што су до тада харали по селима Републике светог Влаха, похрлили су на место несреће, одnoseћи попут лешинара и последње мрвице дубровачког сјаја.

Султан Мехмед IV искористио је прилику да у османлијску касу стави сто педесет хиљада дука-та: била је то цена коју је разорени Дубровник морао да плати како га Турци не би напали. И Млечани су сада представљали далеко већу опасност: без тешкоћа су могли да продру у разорени град.

Вештина дубровачких дипломата одиграла је пре судну улогу: из бројних конзулата које је моћна Република имала широм света потекла су ганутљива писма и молбе за помоћ и заштиту. И, мада нека знатнија помоћ није стигла, цео свет је причао о Дубровнику и његовој несрећи па се Млетачка Република, и сама ослабљена у рату са Турцима, није усуђивала да у таквом тренутку нападне Дубровник и разгневи светску јавност.

Унутар саме Дубровачке Републике дуго је још владало безвлашће и неред. Кметови су искористили прилику да пушкама отерају властелу што им је до земљотреса тако безобзирно убирала намете, па су се чак удруживали са хајдуцима, који су до тада пленили по селима, и заједнички претили осиромашеној господи.

Годинама је потрајало овакво стање.

Песник и историчар Лујо Војновић назвао је овај земљотрес првом смрћу Дубровника. Јер, не само да је тада настрадала половина његовог становништва, него је и огромно богатство и вековима сакупљено културно благо заувек изгубљено. Слике, скулптуре, намештај, свила, злато и драгуљи пропали су, изгорели или разнесени.

Ослабљен, обезглављен и развлашћен Дубровник остао је још већа мета освајача. И мада ће он, уклетен између Млетака и Турака успети да сачува независност још лун век и по, па и да се опет уздигне, никада више неће заблистати у оном сјају какав је некада пронео његову славу по читавом свету. Бучно и трагично обележен је почетак опадања Дубровачке Републике.

М. Крстуловић

наука 4

СОМ КОЈИ ХОДА

Необична албино риба — *Clarias batrachus* — пореклом је из југоистичне Азије и често излази из река, где нормално живи и — шета обалом, па је зато и добила назив „сом-пешак“. Помоћни ди-сајни органи омогућају јој да може да користи ат-мосферски ваздух, а захваљујући њима може да живи и у води сиромашној кисеоником. Ноћу често излази из воде у потражи за храном и неке од њих „препешачиле“ су и 400 метара далеко од оба-ла река. Ни велике суше не могу да им науде јер се тада зарива у муљ где остаје и неколико дана.

Сем тога, ови сомови су веома агресивни, нападају друге рибе, отимају им храну или једу њихове мла-дунце па се так, као на пример у Флориди, поставио проблем њиховог опстанка у рекама. Федерални уред за спортски риболов затражио је да се донесе закон којим се у САД забрањује увоз ове опасне жи-вотињске врсте: у овој држави „сом-пешак“ је уништио многе слатководне врсте риба и тако на-рушио еколошку равнотежу. Али, забрана увоза подстакла је многе трговце да на црној берзи један примерак ове рибе продају и за 10 долара.

ЗУБИМА КИДАЛИ ПРСТЕ

После катастрофе, када је прошао први талас оча-ја, Дубровчани који су до тада живели у богатству и раскоши надалеко чуве-ној, схватили су да је све — пропало у земљу. Оста-ли су не само без својих најмилијих него и без игде ичег и то сазнање унело је још више пометње у збу-њене и преплашене људе. И, почело је оно најгоре: харање нагорелих рушеви-на, грозничаво грабљење свега што се могло, што бр-же и пре других.

Неки су од полузатрпа-них јадника измамљивали новац да би их извукли, поготову ако су богаташи. Виђен је и трговац како лије горке сузе због тога што су му изгинули дуж-ници — а не хаје због смр-ти својих најближих. Чла-нови најугледнијих поро-дица безобзирно су рова-ли по рушевинама својих суседа да нађу новац и драгоцености.

Потпуно изгубивши кон-тролу поједини су, пише Радован Самарцић, зубима кидали прсте и уши по-страдалих како би са њих скинули накит.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

„ЛАКОНИЈА“ ГОРИ!

БЕЛ ГУДМАН

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Прспект за кружно путовање обећавао је незаборавну пловидбу — реклама је бар једном одговарала истини!

БЕЛ НАПУШТА СПАСИЛАЧКИ БРОД „РИО ГРАНДЕ“ УЗ ПОМОЋ МОРНАРА

Било је касно вече и у бродској амбуланти владала је тишина када је неко закуцао на моја врата. Била је то једна од болничарки.

— Госпођо Гудман — рекла је сасвим мирно — треба да пронађете мужа и кћер. На броду је пожар.

Скочила сам као опарена.

— Шта?

— Не бојте се, биће зачас угашен. Ово је само предострожност.

Видевши да сам само у спаваћници, скинула је мантил и пружио ми га.

— Обуците ово. И запамтите — нема опасности.

Захвалила сам се, огрнула мантил и одјурила у нашу кабину. Била је празна.

ГДЕ ЈЕ ВАЛЕРИ?

Прспект за кружно путовање које смо изабрали те јесени, 1963. године, обећавао је незаборавну пловидбу.

Укрцали смо се на грчки брод „Лаконија“ у Саутемпτονу 19. децембра. Били смо узбуђени. На

палубама прелепе лађе која је требало да понесе 650 путника и 300 чланова посаде врвело је од ужурбаног света.

После два дана прекрасне пловидбе, готово надомак Гибралтара, уживање ми је покварила алергија због које сам морала да се растанем од својих и пређем у бродску амбуланту. Но, лекар ме је утешио рекавши да ћу за дан-два свакако моћи да се вратим у кабину. Кожа ми је лоше поднела промену ваздуха.

Било је 11.30 те вечери када је болничарка закуцала на врата доносећи вест о пожару. Донекле умирена њеним уверавањем да нема опасности, нисам се много забринула када сам нашу кабину затекла празну. Ипак, чинило ми се да на огромном броду, међу стотинама путника, никада нећу пронаћи породицу.

Изненада, невероватном случајношћу, мој муж и ја налетели смо једно на друго на неком од безбројних степеништа међу палубама. Он је управо пошао да ме тражи пошто су му у амбуланти рекли да сам отишла.

— Изгледа да није опасно? — упитала сам у жељи да се потпуно умирим.

— Не. Али, речено је да за сваки случај останемо на палуби.

— Где је Валери?

— Не знам. У дворани за игру био је дечји маскенбал. Пустио сам је тамо још пре неколико часова.

Опет се догодила невероватна случајност. Само што смо пошли у потрагу, угледали смо уз ограду палубе — малу принцезу са светлуцавом круном на глави: била је то наша костимирана тринаестогодишња кћи.

Почели смо да је тешимо у исти глас. Но, убрзо смо видели да јој пожар није ни на крај памети. Била је усхићена — изабрана је за краљицу бала под маскама!

ЖИВЕЛА САМ ЛЕПО!

Седели смо у плетеним наслоњачама на палуби и ћаскали о маскенбалу, сасвим уверени да ће пожар ускоро бити угашен. Пред нашим очима, морнари су спуштали чамце за спасавање и људи су улазили у њих.

— Мислиш ли да треба и ми да уђемо? — упитала сам мужа али он је само одмахнуо главом.

У мене се ипак увукла стрепња. Око пола један, пришао нам је вођа пута и рекао:

— Треба да нађете место у неком чамцу. Пожар се раширио.

Устали смо мислећи да се ради о још једној предострожности. Мој муж се бунио што нас бацају у таласе усред ноћи кад ће пожар свакако бити сузбијен.

Тек тада је почела збиља. Ушли смо у један од преостала два чамца. Посада је почела да га припрема за спуштање и откачила је један крај. Код другог је нешто запело и, док су се морнари бавили око конопца, искренути чамца је почео да се љуља, ударајући у брод.

Пола људи попадало је у море. Мој муж је полетео наглавце и остао да виси у ваздуху, запетљан ногама у некакву ужад. Једна гломазна кука зањихала се и ударила Валери посред лица које је сместа облила крв.

Валери је плуснула у море, ја за њом, а онда и мој муж који се некако ослободио конопца.

— Упомоћ, спасите нас! — повикали смо све троје и запливали

да се дочепамо ужади која су ви-сила низ бок лађе. Сећам се како сам у том часу помислила: „Живела сам леп живот. Али, Валери — Валери га још није ни почела!“ Уто је спуштен и последњи чамац за спасавање. Видели су нас и помогли нам да се попнемо у њега. Био је крцат: уместо четрдесет људи, колико је прописано, примио је бар седамдесет.

Ниједног члана посаде није било да весла или издаје наређења. Неколико људи зграбило је весла и почело да замахује у супротним правцима. Тада су се одозго, са „Лаконије“, зачули гласови:

— Удаљите се! Бежите!

Очекивало се да брод експлодира.

СПАС У ЗОРУ

Преседели смо стиснути у чамцу читава ноћ. Опрали смо Валери крв са лица и с олакшањем открили да је само лако повредила чело. Све троје били смо мокри до голе коже; ја сам се тресла од хладноће у својој спавајници и болничком мантилу.

Мислила сам да се људи зближавају у оваквим несрећама. Но, у нашем чамцу владала је чудна, непријатна тишина. Нико ни са ким није разговарао, сви су гле-

дали своја посла. Добра део ноћи провела сам одсутно пићећи у једну жену која је седела умотана у скупоцену крзнену јакну и другу која је чврсто стискала ташну од крокодилске коже опточену драгуљима. Ми нисмо имали ништа.

Са првим зрацима сунца угледали смо на све стране хеликоптере; трагали су за преживелима у води. Мало касније указао се велики амерички пароброд „Рио Гранде“. Будући потпуно празан, газио је плитко и дизао се као нека тврђава над нашим претовареним чамцем који су бацали таласи високи преко пет метара. Неко са палубе је довикнуо:

— Народе, прихватићемо вас на „Рио Гранде“! Кад кажем да скочите, скачите без оклевања!

Нико није оклевао. Напротив, је два смо се стрпели до команде!

На броду су нас дочекали са топлом кафом и оброком из снова. Када су видели да сам без одеће, морнари су ми донели једну кошуљу и панталоне.

Сутрадан смо стигли на острво Мадеру. Мој муж није могао да хода неколико дана од повреда које је задобио. Рана на Валерином челу брзо је зарасла а од моје алергије није било ни трага.

Недељу дана касније стигао је по нас један британски брод. Када смо 2. јануара упловили у Саутемптон, чули смо да је „Лаконија“ потонула и да је у несрећи погинуло 128 људи!

Бел Гудман

НА НЕБУ НЕМА КАМЕЊА

Неколико година пре избијања француске револуције (1789) на територију Француске пало је више метеорита. Француска академија наука заинтересована за ову појаву образовала је посебну комисију којој је поверила да испита све што је у вези са овим „камењем са неба“. На челу комисије био је познати научник Антон Лавоазје, отац модерне хемије.

Група научника је савесно обавила свој задатак, како бележи француски астроном Камиј Фламарион у својој књизи „Непознати“. Комисија је описала метеорите и дала доста података о њиховом саставу, истичући да не потичу са Земље. Али, када је пред ученим скупом прочитан извештај, на захтев већине научника он је одбијен. Образложење је било да су тврдње комисије неосноване и про-извољне — па камења има

само на Земљи а не негде на небу! Порекло ове камене кише је, према речима уважених академика, овоземаљско а потиче из утробе Земље. Наиме, оно је отуда избачено снажним ерупцијама вулкана. Пошто камење није могло да нађе чврст ослонац на небу, оно се вратило, задовољно су закључили академици.

ВЕЛИКОДУШНИ ИМПЕРАТОР

Велики број римских писаца велича цара Августа (63. год. пре н. е — 14. год. н. е) као правичног и великодушног владара који је поменуте врлине показивао чак и према робовима. Једна од таквих је и прича славног филозофа Сенеке у расправи „О гневу“.

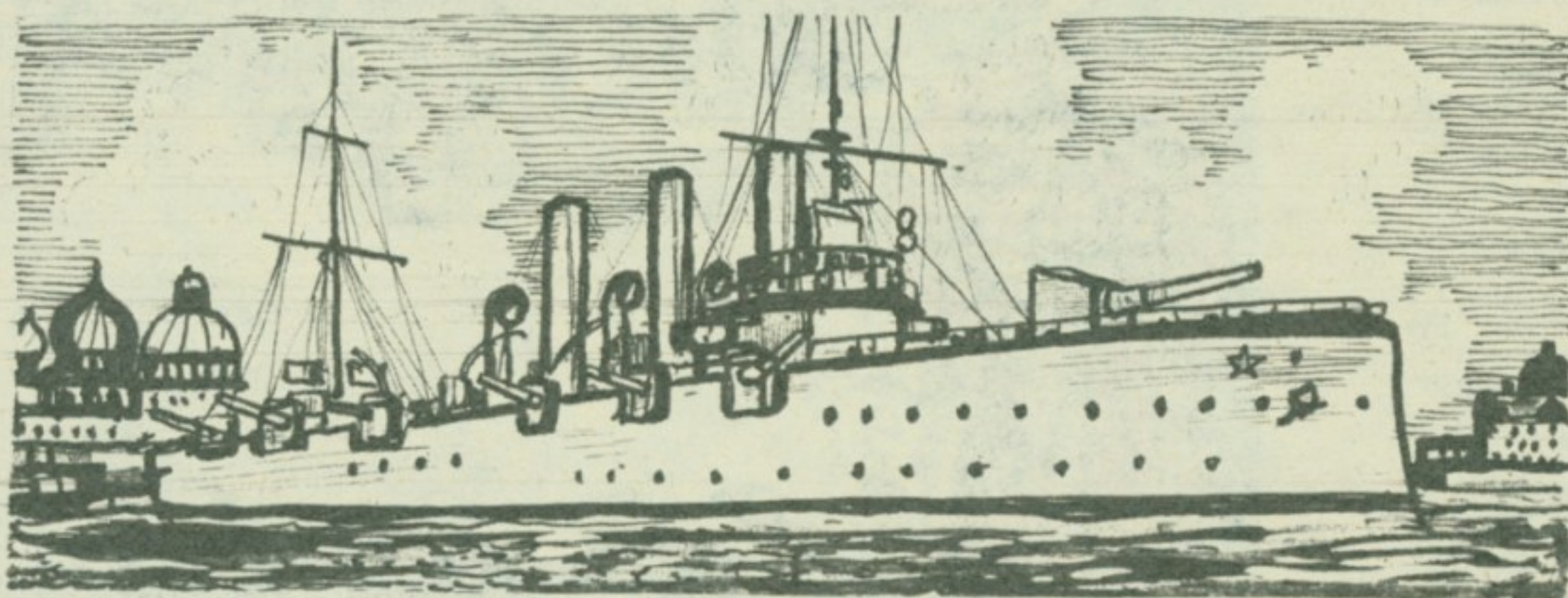
Једном приликом Август је био гост на ручку код Ведија Полиона, ослобођеника који се обогатио и постао један од најимућнијих римских грађана. За време ручка, један од Ведијевих робова разбио је кристални пехар. Свирепи Ведије нареди да дечака ухвате и уморе необичном смрћу: заповеђено је да га баце у рибањак пун мурина. Дечак је успео да се истргне из целатових руку и дотрчи до Августових ногу, не тражећи ништа друго осим да погине другачијом смрћу. Чувши дечакове молбе, Август се разбеснео: „Наређујеш да се људи са гољиве одвлаче и да буду растргнути казнама ове врете? Ако је разбијена твоја чаша, зар да се растргне утроба једног човека? Зар си толико оснио да смеш да наредиш да се неко погуби ту где је цар?“

Потом је наредио да се дечак пусти и да се у његовом присуству Ведијево кристално посуђе поломи и њиме напуни рибањак.

РЕВОЛУЦИОНАР НА УШЋУ НЕВЕ

ТОПОВИ СА »АУРОРЕ«

Кроз област уз ушће Неве у Балтичко море одувек је пролазио важан трговачки пут који повезује Запад и Исток. Зато су га немачки и шведски феудалци пуна четири века, од 13. до 17. држали у својим рукама.

Тек Петар Алексејевич Велики (1672—1725), у северном рату са Шведанима који је трајао од 1700. до 1721. године, осваја и предео уз Балтик и одлучује да на ушћу Неве у Фински залив подигне град. Неприступачан и мочваран терен нису га спречили да оствари совју замисао. Он 16. маја 1703. године полаже камен темељац и ускоро ниче Петропавловска тврђава под чијом заштитом почиње да се гради Санкт-Петербург. Већ 1712. престоница из Москве прелази у но-

воосновани Петербург.

Наследници Петра Великог настављају са доградњама, али Санкт-Петербург тек за време Катерине II доживљава процват: саграђена је царска резиденција — Зимски дворца, Ермитаж и многе раскошне грађевине.

Историја Петербурга уско је повезана са револуционарним превирањима у Русији. Тако је већ 1816. основано тајно револуционарно друштво декабриста. Побуне против руских самодржаца су честе и крваве.

Крајем 19. века царско самовлашће је озбиљно уздрмано а пораз у рату са Јапаном погоршава ионако тешко стање, па Русија добија неславан епитет — тамница народа.

Кад су штрајкови и демонстрације достигле вр-

хунац, у јуну 1905, престају у оружане побуне и устанке у Финској, Пољској, Украјини, Белорусији и Закавказју, у децембру и у Москви. Из тог времена најпознатија је побуна морнара на оклопњаци „Потемкин“.

Први светски рат је само јоше једна рана више на телу већ изнемогле Русије. Само у току 1915. царска војска на фронту губи четири милиона војника. Почетком рата Петербург мења име у Петроград.

Али, тада Лењин и болшевици издају чувени Манифест у којем позивају све напредне снаге у борбу против рата.

Почетком 1917. избила је фебруарска револуција која је свргла царизам и успоставила двовлашће. Фебруарска револуција

представља значајну етапу у припреми социјалистичке револуције и извеле су је радне масе у време непогодно за праву и потпуну победу. Улице Петрограда често закрчују барикаде а догађаји се смењују брзо и ненадано.

После десетогодишњег изгнанства у Петроград стиже Лењин и под паролом „Сву власт совјетима“ предводи Болшевичку партију у окупљању и припреми маса за социјалистичку револуцију. Петроград кључа.

Формирање Привремене владе и абдикација Николаја II Романова није значило и потпун успех. Александар Керенски, члан и председник контрареволуционарне Привремене владе, организује крвави обрачун с демонстрантима у јулу 1917. Но, ништа није могло зауставити победоносни ход социјалистичке револуције.

У ноћи између 7. и 8. новембра 1917. (по старом календару 25. и 26. октобра па отуд и назив октобарска револуција) загремели су топови са крстарице „Ауроре“ и то је био знак да је пао и Зимски дворца, последње упориште контрареволуционара у Петрограду.

Марта следеће, 1918. године, главни град совјетске државе поново постаје Москва.

На молбу петроградских трудбеника Други конгрес совјета СССР, 26. јануара 1924. године, пет дана после Лењинове смрти, доноси одлуку да Петроград добије име Лењинград.

(Страна 12—13: Петроград 1917.)

22. јануар (9. по старом календару) — Велике демонстрације које ће бити увод у фебруарску револуцију.

12. март (27. фебруар) — Победа фебруарске буржоаско-демократске револуције.

15. (2.) март — Формирање Привремене владе на чијем челу је прво био кнез Љвов а касније Керенски као вођа есера социјалиста — револуционара. То је период двовлашћа: буржоаска влада и пролетерска власт испредели су се у совјетима радничких и војничких депутата.

Ноћ између 15. и 16. (2. и 3.) марта — Цар Никола II Романов абдицира.

16. (3.) април увече — Из десетогодишњег изгнанства стиже Лењин и ускоро објављује Априлске тезе, нов програм револуције.

16. јуна до 7. јула (2. до 24. јуна) — Први конгрес совјета, који изглашава поверење Привременој влади.

16. (3.) и 17. (4.) јул — Побуна у граду и демонстрације преко пола милиона људи. Устанак црвених морнара у Кронштату који су устаницима у Петрограду упутили ратне бродове.

19. (6.) јул — Привремена влада издаје налог за хапшење Лењина који са Партијом болшевика привремено прелази у илегалност и одлази у Финску. Од 8. до 16. августа (26. јула до 3. августа) — Шести конгрес Руске социјал-демократске радничке партије (болшевика) доноси одлуку о упућивању партијског рада ка оружаном устанку.

7. — 12. септембра (27. до 30. августа) — Осујеђен покушај генерала Корнилова да маршем на Петроград угуши револуцију.

20. (7.) октобар — Лењин се враћа из Финске у Петроград да би лично учествовао у припремама за устанак.

23. (10.) октобар — На тајном састанку болшевички Централни комитет доноси одлуку о подизању оружаног устанка. 7. новембар (25. октобар) ујутру — Првена армија и револуционарне јединице запоселе су телефон и телеграф, електричну централу, државну банку...

10 часова истог дана — Лењинов проглас грађанима Русије: „Привремена влада је пала...”

22 часа — Уз грмљавину топова са „Ауроре” почиње ноћни јуриш црвеноармејаца и морнара из Кронштата на Зимски дворца, седиште Привремене владе.

23 часа — Отворен Други сверуски конгрес совјета који доноси одлуку о стварању совјетске власти.

ОГРАД

1917

3. новембар (26. октобар) у 2 часа ујутру — Освојен је Зимски дворца и ухапшена Привремена влада. Керенски је успео да побегне два дана раније.
10. новембар (28. октобар) — Тријумфални поход бољшевика улицама Петрограда.

1. Керенски, члџа а касније председник контрареволуционарне Привремене владе, 2. Полковник, заповедник петроградског гарнизона и командант бранилаца Зимског дворца у којим је било седиште Привремене владе 3. Припадница „женског батаљона“ Зимског дворца, јер су у октобарској револуцији учествовале и жене 4. Жан-дарм, 5. Корнилов, генерал и врховни командант руске војске, монархиста, организатор септембарског пуча 6. Уралски козак 7. Царски грб 8. Борна кола, 9. Козак из цареве пратње, 10. Руски модел митраљеа „максим“ 11. Артиљеријци из војске Керенског 12. Лењин 13. Троцки (Учествовао у спровођењу октобарске револуције и постао министар иностраних послова. Још 1923, после Лењинове болести, прешао је у опозицију. Одлуком XV конгреса СКП (б) искључен је из Партије, а 1929. ухапшен и протеран из СССР). 14. Првени морнари из Кронштата 15. Црвена звезда бољшевика 16. Крстарица „Аурора“ 17. Један од мостова на Неву, отворен за пролаз крстарице 18. Бољшевички војник 19. Војник из петроградског гарнизона, прешао црвеноармејцима 20. Топ морнарице пред манастиром Смољни 21. Морнар, послужилац топа 22. Припадници црвене радничке милиције 23. Изасланици Совјета 24. Заробљени „јункери“, браниоци Зимског дворца 25. Црвеноармејац 26. Морнари из Кронштата 27. Појачање црвеноармејцима 28. Оклопна кола 29. Барикада од цепања 30. Црвеноармејци у нападу, 31. Зимски дворца 32. Седиште Привремене владе 33. Зграда Врховног штаба 34. Манастир Смољни, седиште бољшевичке команде 35. Петропавловска тврђава 36. Топови уперени на Зимски дворца 37. „Аурора“ за време напада 38. „Финска станица“ на коју је приспело 10.000 морнара из Кронштата 39. Продор морнара на Зимском дворцу 40. Пут којим су спроведени заробљени јункери из Зимског дворца у Петропавловску тврђаву.

ТРИ МУСКЕТАРА

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

Ако желите да проверите своје опште знање, покушајте да одговорите на свих петнаест питања. Пазите, у овом квизу дали смо уз свако питање по два или три одговора, од којих је само један тачан. Ако сте тачно одговорили на сва питања, честитамо! Ако, пак, нисте свезналица, решење је ту, у дну стране.

Познати роман „Три мускетара“ написао је француски књижевник:

- а) Александар Дима О-тац
- б) Александар Дима Син

4

Авала, брдо код Београда, висока је:

- а) 520 метара
- б) 515 метара
- ц) 512 метара

Центурија је био римски војнички одред састављен од:

- а) стотину људи
- б) сто педесет људи

7

10

Бард је келтски:

- а) сликар
- б) спортиста
- ц) песник и певач

Дипле су:

- а) биљка
- б) народни дувачки инструмент
- ц) врста колача

13

Влахо Буковац (1855 — 1922) био је познати југословенски:

- а) сликар
- б) научник
- ц) композитор

2

5

Батик је:

- а) техника бојења тканине
- б) главни град једне азијске државе
- ц) музички инструмент

Керопластика је:

- а) вајарски рад у воску
- б) врста јела
- ц) биљка

8

11

Еутерпа је по грчкој митологији била муза:

- а) лирске поезије
- б) историје
- ц) астрономије

На ком континенту се налази река Инд:

- а) азијском
- б) афричком
- ц) аустралијском

14

На последњем Европском првенству у Риму 1974. године Ненад Стекић је у скоку удаљ освојио:

- а) златну медаљу
- б) сребрну медаљу
- ц) бронзану медаљу

3

6

Чувени сликар Хијеронимус Бош (1450 — 1516) био је по народности:

- а) Немац
- б) Холанђанин
- ц) Швеђанин

Алегро је једна од најстаријих основних ознака за брз темпо у:

- а) спорту
- б) музици

9

12

Џорџ Гершвин (1898 — 1937) аутор народне опере „Порги и Вес“ био је:

- а) Енглез
- б) Американац
- ц) Холанђанин

Жан — Франсоа Шамполин (1790 — 1832) био је познати француски:

- а) књижевник
- б) египтолог
- ц) музичар

15

ОДГОВОРИ:

1) Роман „Три мускетара“ написао је Александар Дима О-тац. 2) Влахо Буковац је био познати сликар. 3) На Европском првенству у Риму 1974. године Ненад Стекић је освојио сребрну медаљу у скоку удаљ. 4) Авала је висока 512 метара. 5) Батик је техника бојења тканине која се користи у источној Азији, нарочито ја лави. 6) Хијеронимус Бош био је Холанђанин. 7) Центурија је римски војнички одред од стотину људи. 8) Керопластика је вајарски рад у воску. 9) Алегро је ознака за брз темпо у музици. 10) Бард је келтски народни певач и песник. 11) Еутерпа је по грчкој митологији била муза лирске поезије. 12) Џорџ Гершвин је био Американац. 13) Дипле су народни дувачки инструмент. 14) Река Инд се налази на азијском континенту. 15) Жан-Франсоа Шамполин био је познати француски египтолог.

направите сами

АБАЖУРИ ЗА СТОНЕ ЛАМПЕ

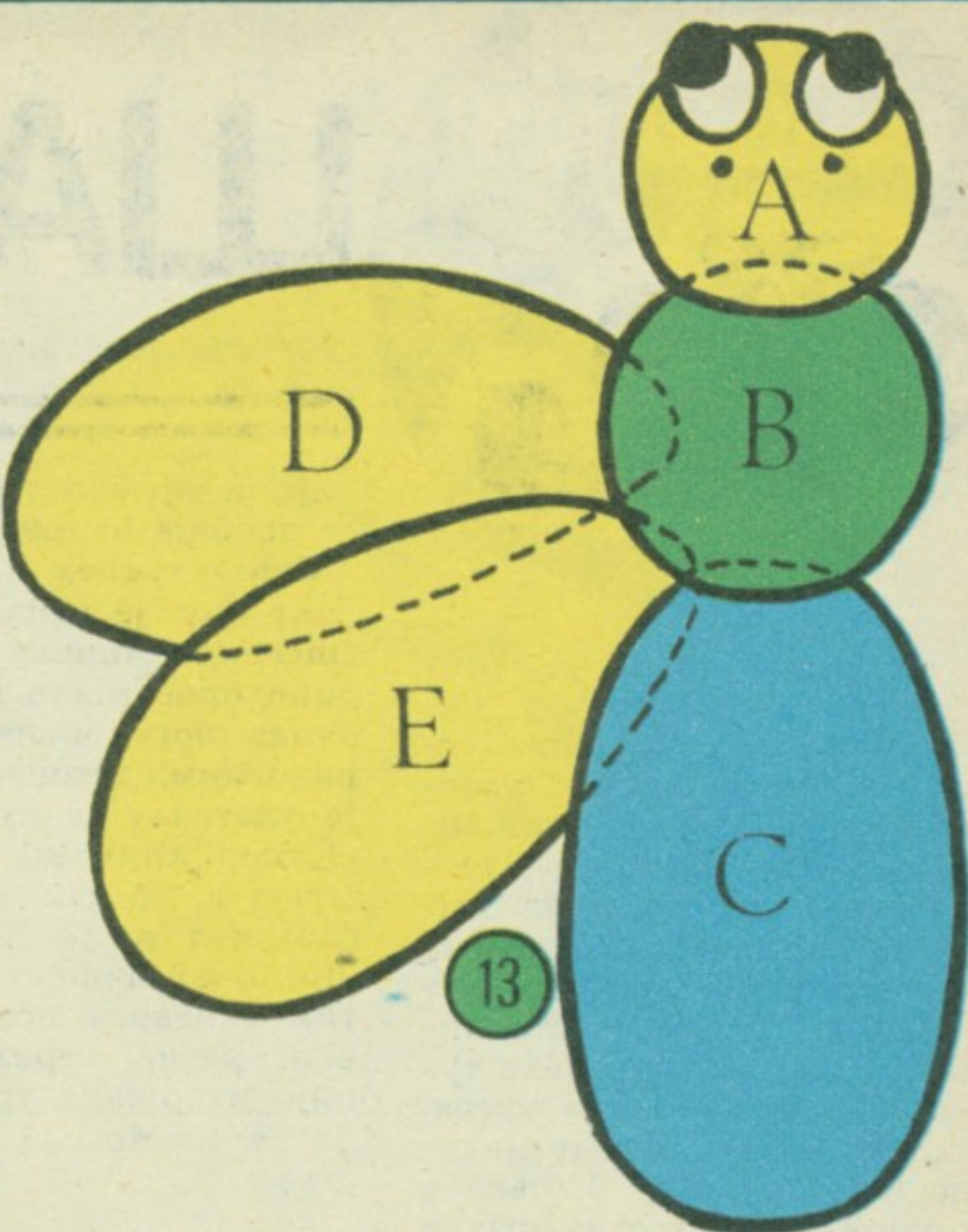
жур: пречник доњег, ширег круга треба да буде 20 см, горњег, мањег 10 см, а висина 17 см. Ово су димензије за обичну сијалицу. Не смеће узети мање мере јер се сијалица загрева па се абажур може прегрејати, па чак и запалити. А није пожељно ни да абажур буде сувише велик јер може да спада са сијалице. Највеће дозвољене димензије су два пута веће од оних на цртежу број 3.

Пошто не знамо какав вам је намештај у соби донели смо више абажура а ви изаберите какав се вама допада.

Абажур у радној соби можете оплести ликом или вуницом у одговарајућој боји. Како се оплиће, показује цртеж број 4. На горњем кругу праве се петље а на доњем лика се само омота. Кад влакно лике дође до краја пажљиво га наставите једва при метним чвором који ћете окренути ка унутра (црт. 5). Готов абажур видите на цртежу 6. За спаваћу собу направите абажур у романтичном стилу. Рам је исти као на цртежу 1, 2 или 3. За абажур 3 потребно вам је парче свице или неког лаког материјала дужине између 0,80 м и 1 м а ширине 25 см. Наравно, набори ће бити богатији ако је дужина један метар. Материјал порубите са свих страна, па на два, два и по сантиметра од дужице ивица материјала са сваке

стране профирцајте ситио конач као на цртежу 7. Материјал наберите и обавијте око костура абажура, а крајеве вежите као што показује цртеж 8. Затим материјал пажљиво пришијте са унутрашње стране абажура за круг од жице (црт. 9). Исто важи и за доњи круг. На крају, на набраним местима доње и горње ивице провуците лепе пантљике (црт. 10). У дневној соби лепо ће изгледати абажур у облику лопте (црт. 11). Најпре треба мајстор да вам залетује жице у облику лопте а пречник лопте треба да буде око 25 см. Затим око жица обмотавајте канат и у току рада закачињите га за жице (црт. 12). На готовом абажуру треба да буде толико слојева канапа да не буде редак али ни сувише густ па да светлост не може да пролази.

На крају абажур можете украсити. Ми вам предлагемо да то буде пчела. Ево како се прави: од чојце исечеите пчелу (црт. 13) и то делове А, В и С по један комад, а делове D и Е и очи и зенице по два комада. Делови А, В и С треба да су жути, крила и очи бели, а зенице црне. На делу С нацртајте смеђом тем пером линије, пчелу залепите на абажур а на местима означеним гачкама на глави прободите чигде са украсним главама (црт. 14). Готова лампа види се на цртежу 15.

ШАМПИОН СЕ ОНЕСВЕ

Пред старт за „Велику награду САД“ у Себрингу, последње трке у 1959. за титулу апсолутног светског шампиона, Брујс Мак Ларен је изненађено посматрао свог друга из „штале Купер“, Џека Бребхема. Пословично ћутљиви и озбиљни Аустралијанац који се пре сваке трке загладио у какав кутак, далеко од очију радозналаца, овог пута је брбљао с групом лепушкатах стјуардеса с трибина.

— Лепотице моје! — клањао се Бребхем. — Дозволите да вас светски шампион позове на вечеру! Све вас заједно!

— Прво скочи, па онда кажи: хоп! — рече Мак Ларен прилазећи другу и девојкама. — Истина, скупио си лепу колекцију бодова, водиш убедљиво, али мораш да завршиш и ову трку!

— Зар мислиш да је нећу завршити? — широко се насмеја Аустралијанац. — Стирлинг Мос и Тони Брукс имају само теоретске шансе и то један према десет хиљада! Стирлинг може да постане шампион једино ако се ја не пласирам међу првих шест, а он стигне први и уз то одвоји најбржи круг! Тони може да постане шампион једино ако стигне први, а ја уопште не стигнем на циљ!

Џек Бребхем као да се мало застидео самохвалисања. Пребаacio је руку преко Мак Лареновог рамена.

— Зар ми се може десити неки малер кад имам тебе да ми „покриваш леђа“? — рече му, па се опет окрете девојкама.

МОС СЛЕЋЕ СА СТАЗЕ

Кад ја стартер дао знак за почетак велике трке, Џек Бребхем је опет био онај стари рачунџија који вози опрезно, избегава сваки непотребан ризик и штеди машину.

Стирлинг Мос је кренуо снажно и већ после педесетак метара његов „купер климакс“ је јурио максималном брзином.

— Њега не смем да испустим! — помисли Бребхем и прилепи му се за точкове. — Мак Ларен је у праву! Тај Енглез је лукав као змија и храбар као рис!

Брујс Мак Ларен је верно пратио друга из „штале“. Возио је иза њега средином писте, чувајући му уједно леђа и десни бок.

Тони Брукс је у „ферарију“ био на трећој пози-

цији и вребао тренутак да се пробије напред.

Већ у трећем кругу Стирлинг Мос је испао из трке. Опседнут мишљу да га једино прво место и најбржа рунда могу овенчати шампионским венцем пребрзо је улетео у једну кривину. „Купер климакс“ се занео, почео да клизи по стази и баш кад га је Енглез једним очајничким, али вештим маневром вратио у правац, десна стражња гума није издржала трење, пукла је и Мос је слетео са стазе.

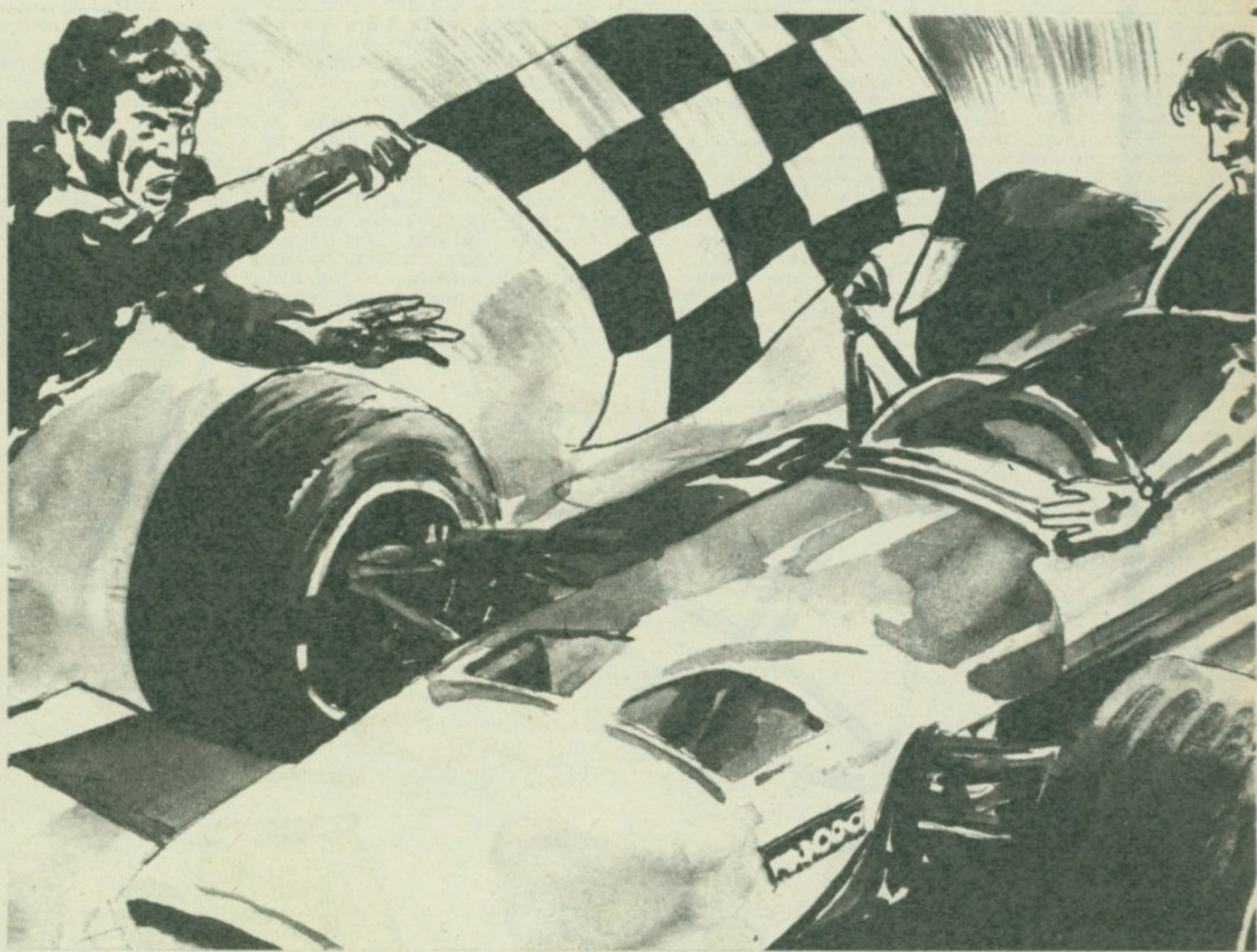
МАЛЕР »ЏЕКА ЗИХЕРАША«

Круг за кругом Бребхем је водио трку. Мак Ларен га је као какав пас чувар пратио на десет метара удаљености како Тони Брукс, у случају да покуша пробој, не би могао да га окрзне.

Аустралијанац је возио уједначеним темпом, опрезно, пазећи да не направи какву несмотреност. Зашто би и ризиковао? Ако Тони баш хоће да га престигне, да први прође кроз циљ, нека му је са срећом! То је добар момак, возач без мане и страха, неће бити неправда ако освоји „Велику награду САД“! Али шампионат света припада њему, Џеку Бребхему!

Бребхем је добро знао да је ова трка постала монотона, да се гледаоци све више досађују. Уосталом, он није ни био љубимац публике. „Бребхем рачунџија“, „Џек зихераш“ — тако су га звали, али то ње-

Аустралијанац Џек Бребхем је једини возач болида »формуле 1« који је титулу светског шампиона у аутомобилизму освојио прешавши циљ — пешице.

га није ни најмање узнемиравало, ни вређало. Он је био само машина у машини и разликовао се од свог „купера“ једино по томе што је он био машина

која мисли, машина која вози по логичком прорачуну, која одбацује атрактивне ризике, па ма колико они узбуђивали публику жељну лома, ватре, крви!

У паловини последњег круга Бребхема одједном обли хладан зној. Мотор његовог „купера“ почео је да кашљуца и да успорава. У први мах није схватио шта се то догодило. У очајању је педалу за гас просто забио у даску. Узалуд! Мотор је издахнуо.

— Довод уља! — досети се. — Прсла је цев за довод уља! Свршено је, одесветски шампионат!

„Купер“ је, ношен инерцијом, још јурио по писти, али све спорије.

ГРЧ У НОЗИ

Верни Мак Ларен је видео шта се догодило. Збунио се, осврнуо се на друга успоривши темпо и то је било довољно Тонију Бруксу да као муња пролети крај њега. Кад је схватио да је погрешно, да је Бруксу без борбе препустио прво место и тако му омогућио да освоји светски шампионат, све је било прекасно.

Бребхем је из непокретног „купера“ буљио у циљ. Био је свега 600 метара далеко. Док су и последњи тркачи промицали поред

ОЧИ ОД ПЛАСТИКЕ

Уз помоћ своје супруге, лаборантског техничара, очни хирург др Кардон, запослен у медицинском центру у Њујорку, направио је вештачку рожњачу од пластичне материје — провидног плексигласа. Рожњача у облику диска већ је вратила вид педесеторици слепих људи. На жалост, ова пластична рожњача не може серијски да се производи, јер мора дуго и прецизно да се обрађује. Хирурзима је после тога потребно само петнаест минута да је усаде у око.

У случају да се рожњача, тако важан део ока, повреди, оштети или оболи, кроз њу не може да пролази светлост, тако да је човек, пре или после, осуђен на слепило. У таквим

случајевима она се узима од даваоца непосредно после његове смрти, и пресађује оболелом. Али, често се дешава да болест која је уништила природну рожњачу нападне и пресађену а инфекција обично погађа и околне крвне судове.

Вештачка рожњача супружника Кардон нема те недостатке, организам је ретко одбацује. Међутим, овај вештачки део тела има и два мања недостатка. Пацијенти увек морају да носе наочаре због малих корекција у преламању светлости нове рожњаче. И, пошто она прекрива само центар ока, ти људи морају да okreћу главу када желе да виде нешто по страни.

СТИО

њега према том недостижном циљу, он је осећао да ће заплакати од срце, туге и немоћи.

Одједном се трже.

— Правила кажу да се у трци квалификује тркач који с аутомобилом пређе линију циља! — размишљао је грозничаво. — Не

је успео да одгура возило педесетак метара, ухватио га је грч у левој ноzi. Пао је и у паду раскрвавио руке.

ГЛЕДАЛИШТЕ ЈЕ УРЛАЛО

Усправио се и наставио да гура. Јаукао је, псовао, падао и дизао се, али је непрекидно погнуте главе гурао кола.

Чуо је како људи на трибинама нешто вичу. Опет је пао и лежећи јаукао. Неколико људи је потрчало према њему и он се подиже на колена.

— Не! — крикнуо је. — Даље, бежите!

Знао је: ако му било ко притекне у помоћ, биће дисквалификован! Гурао је и даље. Комбинезон му се од падова исцепао на коленима и лактовима, руке су му крвариле. На сто метара од циља почела је да му тече и крв из носа.

Угледао је старта са заставом налик на шаховску таблу и знао је да је близу циља. То му је улило нову снагу и он поново свом снагом належа на каросерију. Више није видео ништа, није знао ништа, сем да мора да гура тај ауто до последњег даха.

Посматрајући натчовечанску борбу једног човека гледалиште је урлало у делиријуму. То је било узбудљивије од било какве трке до тада, то се још није догодило у борби модерних гладијатора за светски шампионат.

„Купер“ је споро као пуж прешао линију циља.

Стартер је махнуо коцкастим барјачетом. Измучени човек то није приметио. Стартер још једном махну заставом пред Бребхемовим носем.

Аустралијанац застаде, зањиха се, заклопи очи дла новима и протресе главу. Онда се болно осмехну, оте

гнуто застења и сруши се без свести.

★ ★ ★

Џек Бребхем, „рачунција“ и „зихераш“, освојио је светски шампионат за 1959. годину.

Да тај шампионат није освојио незаслужено Џек Бребхем је још два пута до казао. Следеће године је у „куперу“ освојио и другу титулу светског шампиона, а 1966. године у „бребхему“, колима сопствене конструкције, још једну.

Тај други и трећи светски шампионат није освојио пешачећи.

А. Р.

ЛАЖНИ ФЕРМАН

Крајем 18. века народ у Србији плаћао је спахијама данак према стању сопствене имовине и београдском везиру према броју глава у свакој нахији. И док се први није могао избећи, други су Срби сами смањивали кријући тачан број људи. Међутим, кад су се земљом размишљали јањичари и разрезали порез за себе, у народу настане комешање. Глас о дођом намету стигао је и до Цариграда. Султан је знао да ће, ако се народ лати оружја, изгубити и оне приходе које је имао, па је хатишерифом укинуо давање пореза јањичарима.

Србима је лакнуло. Али, за кратко.

ЦАРСКА СЕ НЕ ПОРИЧЕ!

Био је 8. новембар 1793. године, дан када су се српски кнезови окупили код београдског везира Шашин-паше да му исплате порез скупљен у народу. Све су пребројали до последњег гроша и спустили пред њега. Гледајући час кнезове, час новац, он заврте главом и, испуштајући димове из чибукa, рече:

— Мало!...

— Како мало?! — погледаше се у чуду кнезови.

— Тако, мало!...

Кнезови се, у недоумици, погледаше. По хатишерифу је тачно онолико колико су донели. Неколико пута су бројали, и пред пашом исто су то учинили. Везир их саслуша а онда хладно оконча разговор:

— Ферман стиг'о, рајо! Султан вели да опет буде по старом! Идите ви у вилајет па утувите народу да царску послуша, она се не пориче!

Београдски везир тражио је да се и јањичарима плаћа порез али српски народ није више имао ни паре. Неочекивано, у помоћ му је прискочио један Турчин.

Било им је јасно да је Шашин-паша држао страну јањичарима и да су његови прсти и те како умешани у све ово. Кнезови се договорили да не оду из Београда све док београдски везир не прими новац који су донели, или не нађу неко решење. Ко је смео да издаје пред људе по нахи-

јама и тражи им још новца кад им је узето готово све.

ВЕЗИР ЈЕ СМЕЊЕН

Дани су пролазили а „рајинска ствар“ није мицала с мртве тачке. Ни

кнезови се нису разилазили. Не знајући шта ће и куд ће, кнез Алекса Ненадовић наврати једног дана до Мустафе Шинигића, београдског бина-емине (главног надзорника изградње јавних зграда у граду). Били су стари знајци, на неки начин и пријатељи. Кнез Алекса је бина-емине често снабдевао грађом, увек на време и у довољној количини а Турчин му је плаћао поштено јер је одиста био веома честит.

Чувши за невољу српских кнезова, Мустафа Шинигић се замисли.

— Сумњам да је султан издао ферман и да он постоји — рече. — Но, ако ви хоћете, лако ћу га покварити!

Договорише се да кнезови одмах напишу писмо султану и обавесте га о свему. Бина-емин је напоменуо да писмо потпише што више људи, да се о томе ником не говори, остало ће он обавити.

Време је пролазило. Београдски везир се чуђио што кнезови не иду у своје нахије и распитивао се докле мисле да седе у Београду. Увек је добијао одговор да не смеју народу пред очи.

После две недеље, једног јутра, протутњао је на коњу кроз београдске сокакe гласноша.

— Збачен Шашин-паша, збачен везир!... Стиже нови! Ево га, долази!...

Народ је истрчао на улице и збуњено слушао. Вест је била тачна.

Кнез Алекса задовољно похита у нахију питајући се да ли је султан стварно издао нови хатишериф кад је оно Шашин-паша тражио већи порез или га је измислио београдски везир. У сваком случају, помогло је и писмо кнезова, али — ваља бити упоран, закључи он, и пожури остављајући Београд далеко иза себе.

М. С.

кажу да ли аутомобил треба кроз циљ да пренесе тркача, или тркач машину! Не кажу да ли би аутомобил у пролазу кроз циљ морао да буде технички исправан или не!

Џек Бребхем искочи из кола, ослони се обема рукама о задњи део каросерије и належа на њу. Запео је из све снаге. „Купер“ се мало заљуља, па лагано клизну напред. „Џек рачунција“ осети како га врели асфалт пече кроз ципеле.

Опет је бацио поглед према циљу. Шест стотина метара!

— Не, то нећу моћи да издржим! — помисли обесхрабрен. — Пред трку увек по два механичара гурају „купер“ до писте. Свега пет-шест метара, а морају да запну из све снаге! Нећу издржати!

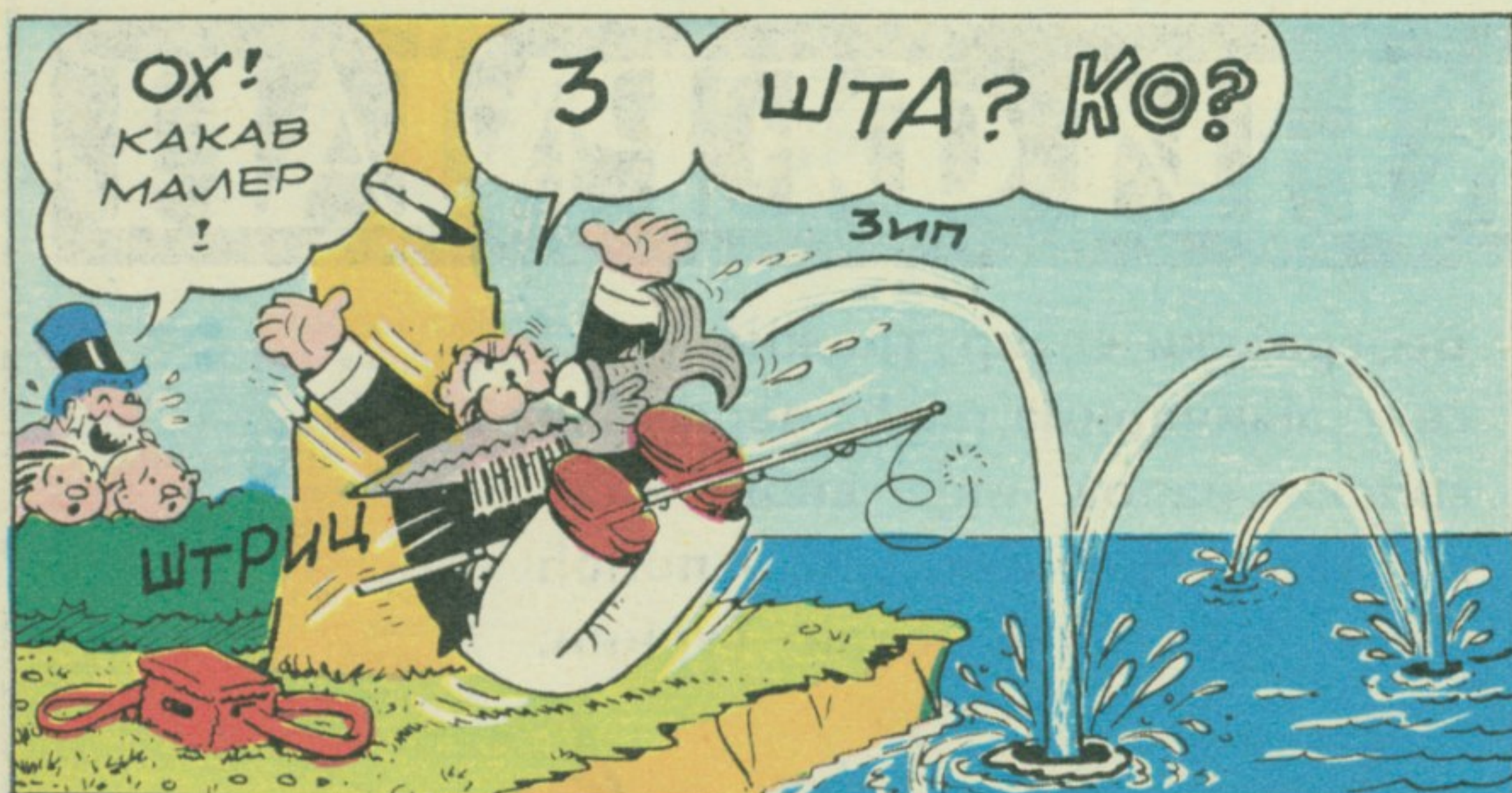
Обузет очајничким бесом Бребхем из све снаге гурну машину. „Купер“ опет клизну два метра.

— Морам успети! — охрабри се Аустралијанац. — Морам! Не дам венац.

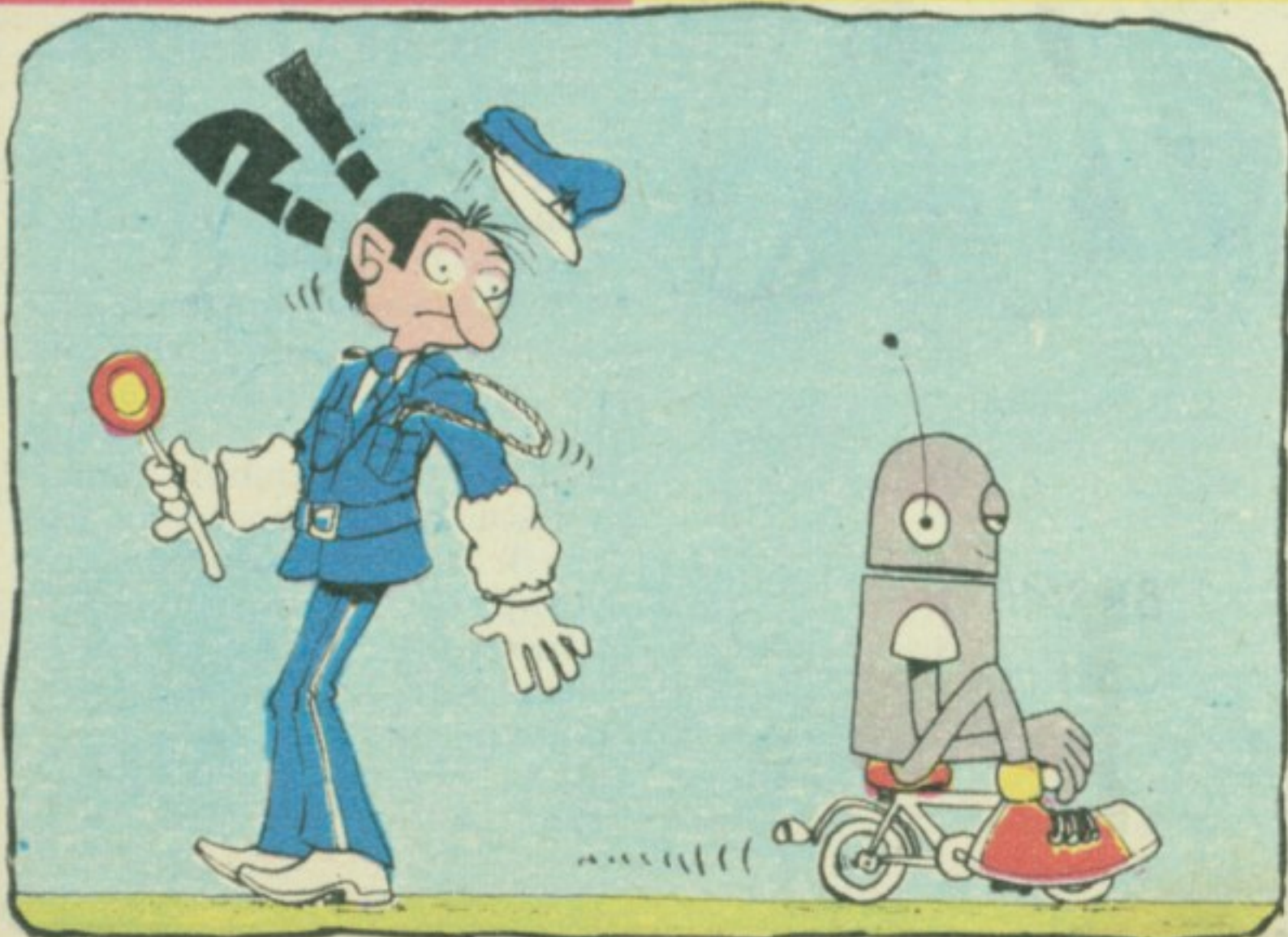
Корак по корак гурао је кола. Облио га је зној. Збацио је кацигу. Руке су га запекле, па заболеле. Кад

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

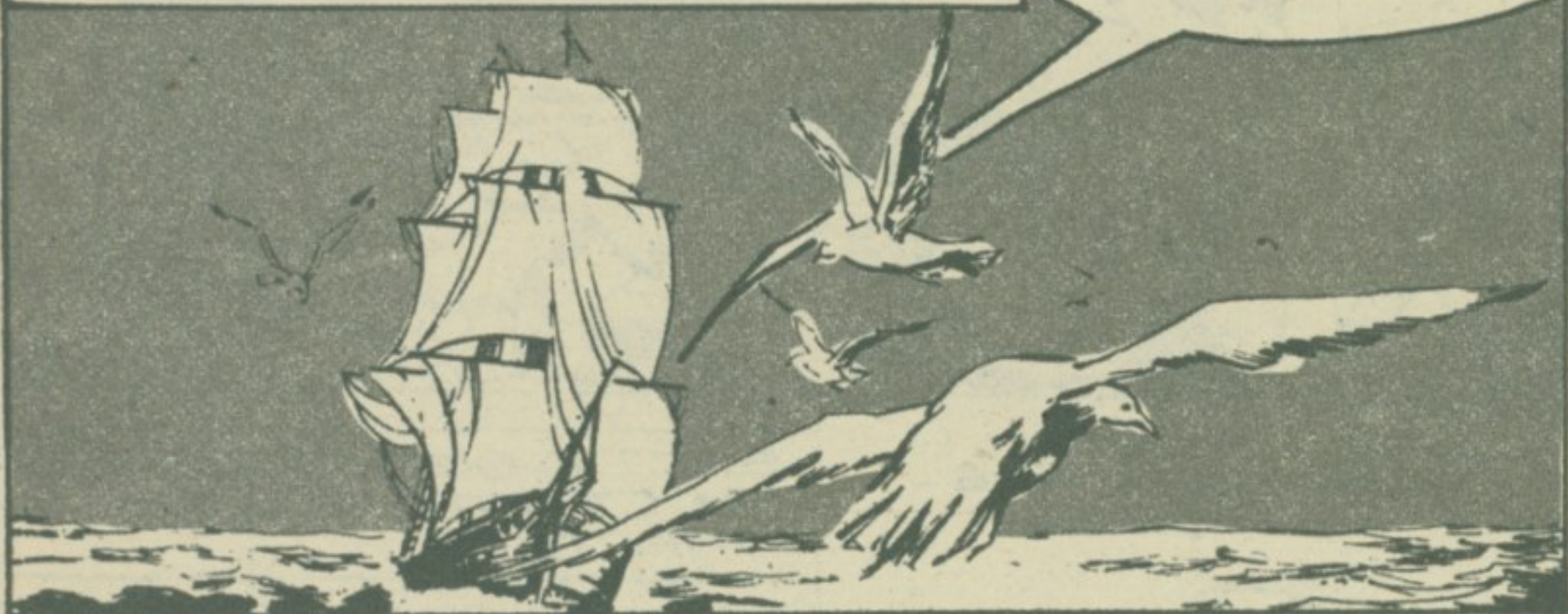

ШРАФКО

ГУСАРКА

ЈЕДНОГ ДАНА 1859. ГОДИНЕ,
НЕДАЛЕКО ОД ИСТОЧНЕ
ОБАЛЕ СЈЕДИЊЕНИХ
АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА...

СПРЕМИТЕ
СЕ ЗА ЗУРИШ
НА ДРУГИ
БРОД!

ДА СЕ КЛА-
ДИМО, ГУСАР.
КО, ДА БУ
ПРВИ БАЦИ-
ТИ КУКЕ
И ПРЕИ
НА ДРУГИ
БРОД!

БАРАШ СЕ, ЦРНИ
КАПЕТАНЕ! ЈА
БУ ВИТИ ПРВА!

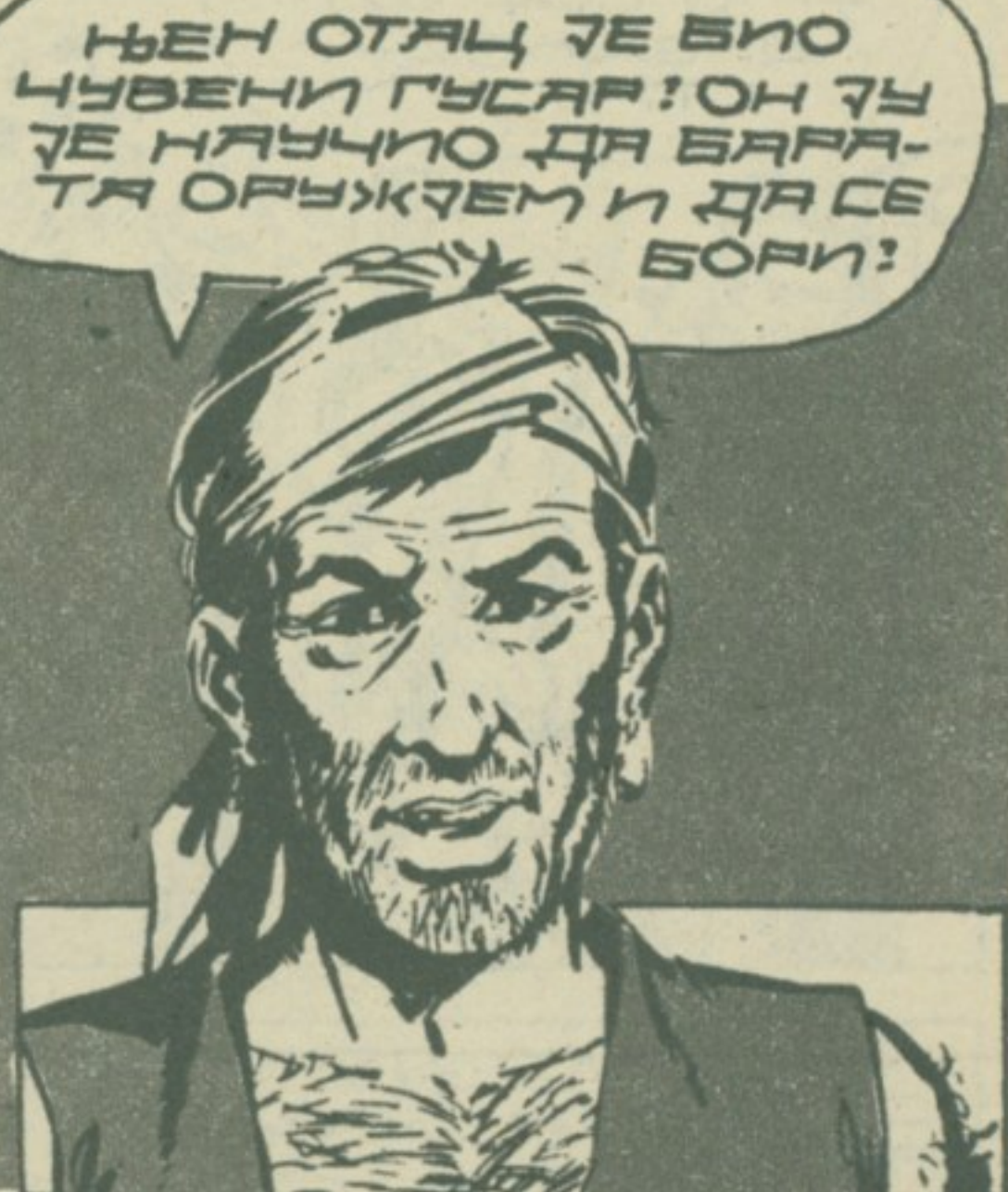

ЧУДЕШ
ЛИ ЈЕ,
ЦИМЕ?

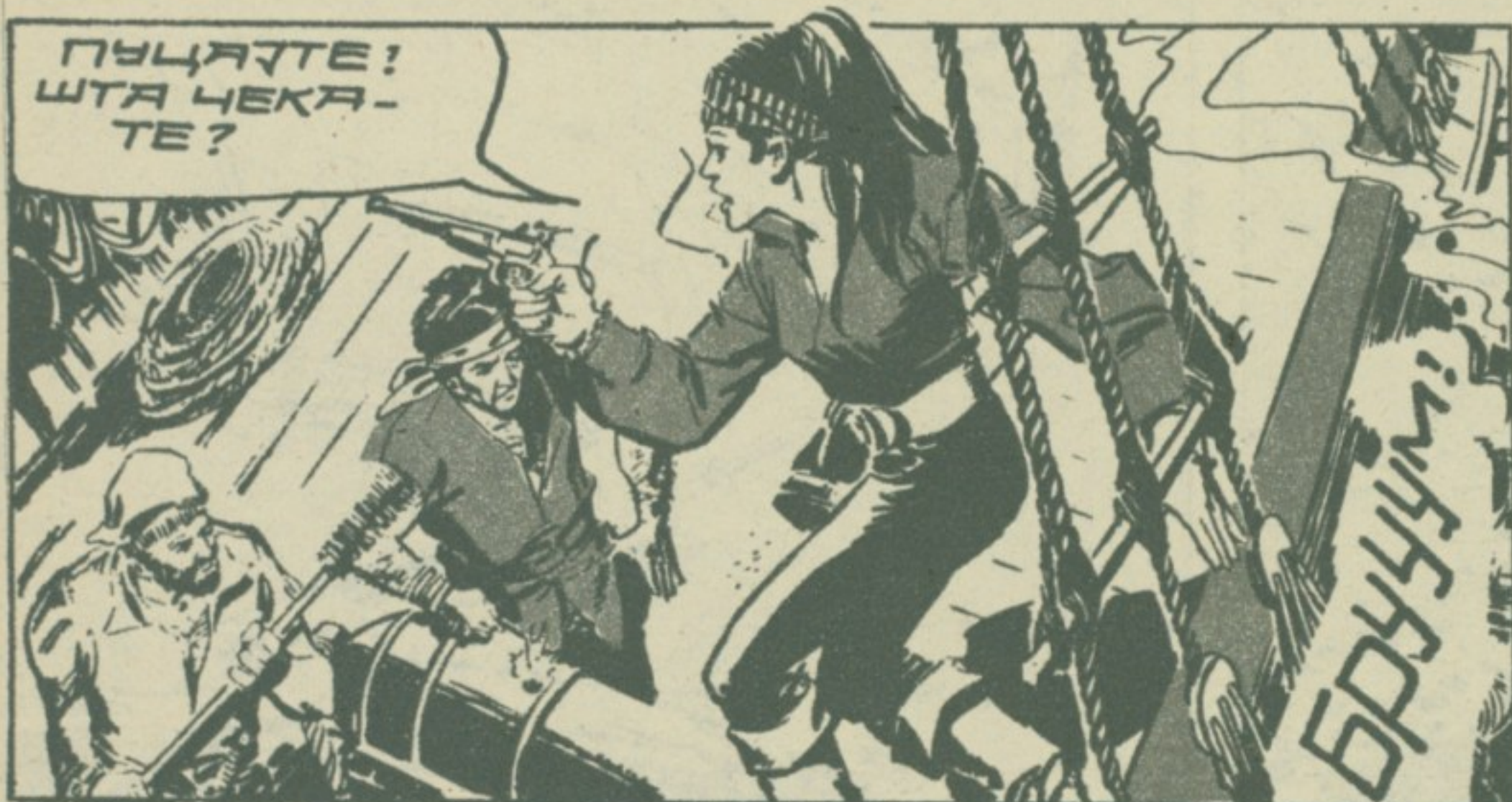
ХРАБРА
ЈЕ КАО
МУШКА-
РАЦ!

ЊЕН ОТАЦ ЈЕ БИО
ЧУВЕНИ ГУСАР! ОН ЈУ
ЈЕ НАУЧИО ДА БАРА-
ТА ОРУЖЕМ И ДА СЕ
БОРИ!

ПУЦАЈТЕ!
ШТА ЧЕКА-
ТЕ?

ЦРНИ КАПЕ-
ТАН ПРИМИО
ЈУ ЈЕ НА
СВОЈ БРОД
КАД ЈОЈ
ЈЕ ОТАЦ
УМРО!

ПРЕКИ-
НИТЕ
С ПРИ-
ЧОМ!

ЗА ТО
ВРЕ-
МЕ...

НА ТО ЈЕ „ОЛУ-
ЈА“! ИДЕ ПРА-
ВО НА НАС!

СТРА-
ШНО!

ШТА БЕТЕ
ДА РАДИТЕ, КА-
ПЕТАНЕ?

НАТЕРАЌЕ-
МО ИХ ДА
НАМ СЕ
СКЛОНЕ
С ПУТА!

САМО ПОЛЈА ЧАСА КАСНИЈЕ ПАО
ЈЕ У ЊЕНЕ РУКЕ...

ЦРНИ КАПЕТАН
ЈЕ ИЗДАО НАРЕ-
ЂЕЊЕ...

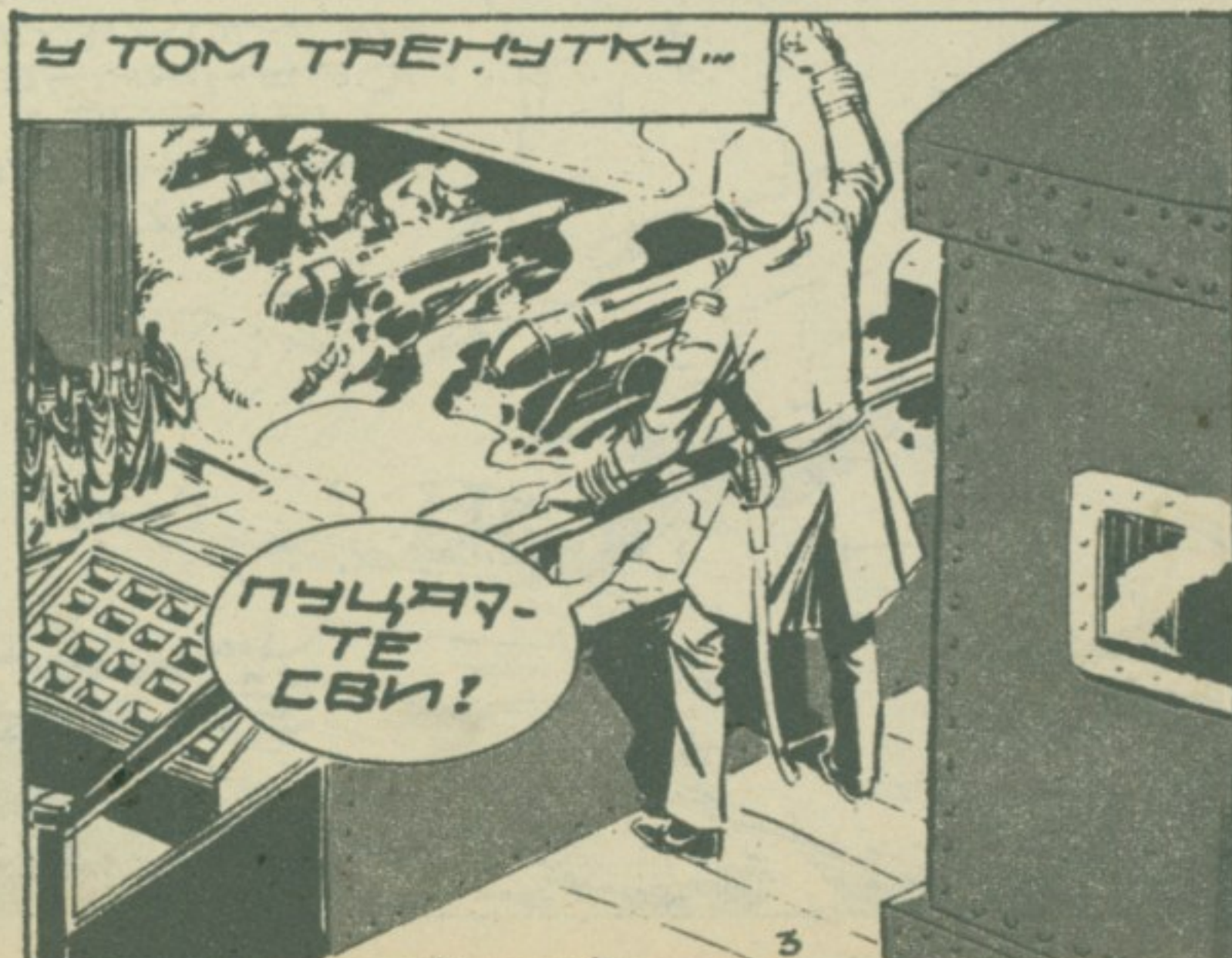
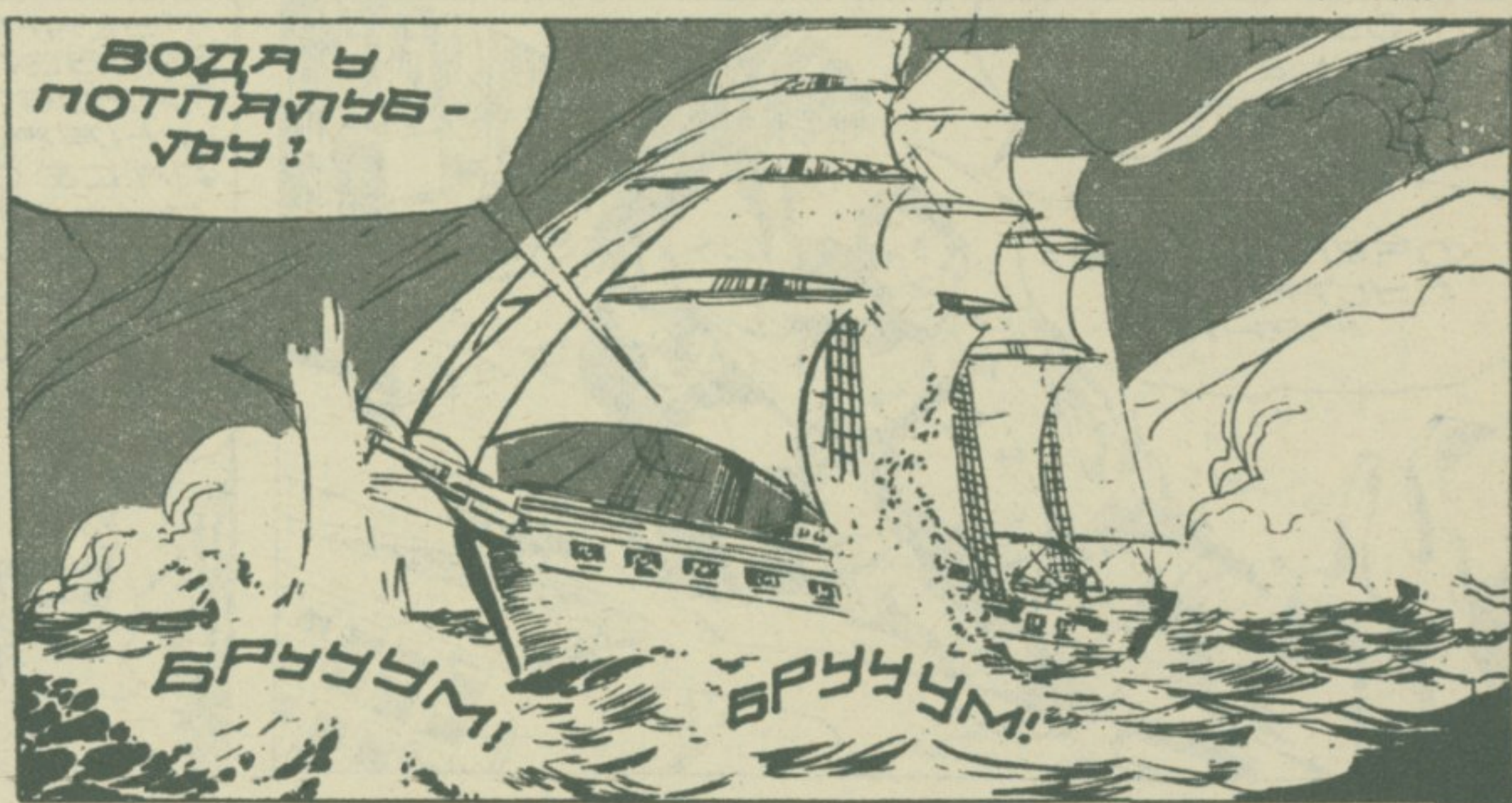
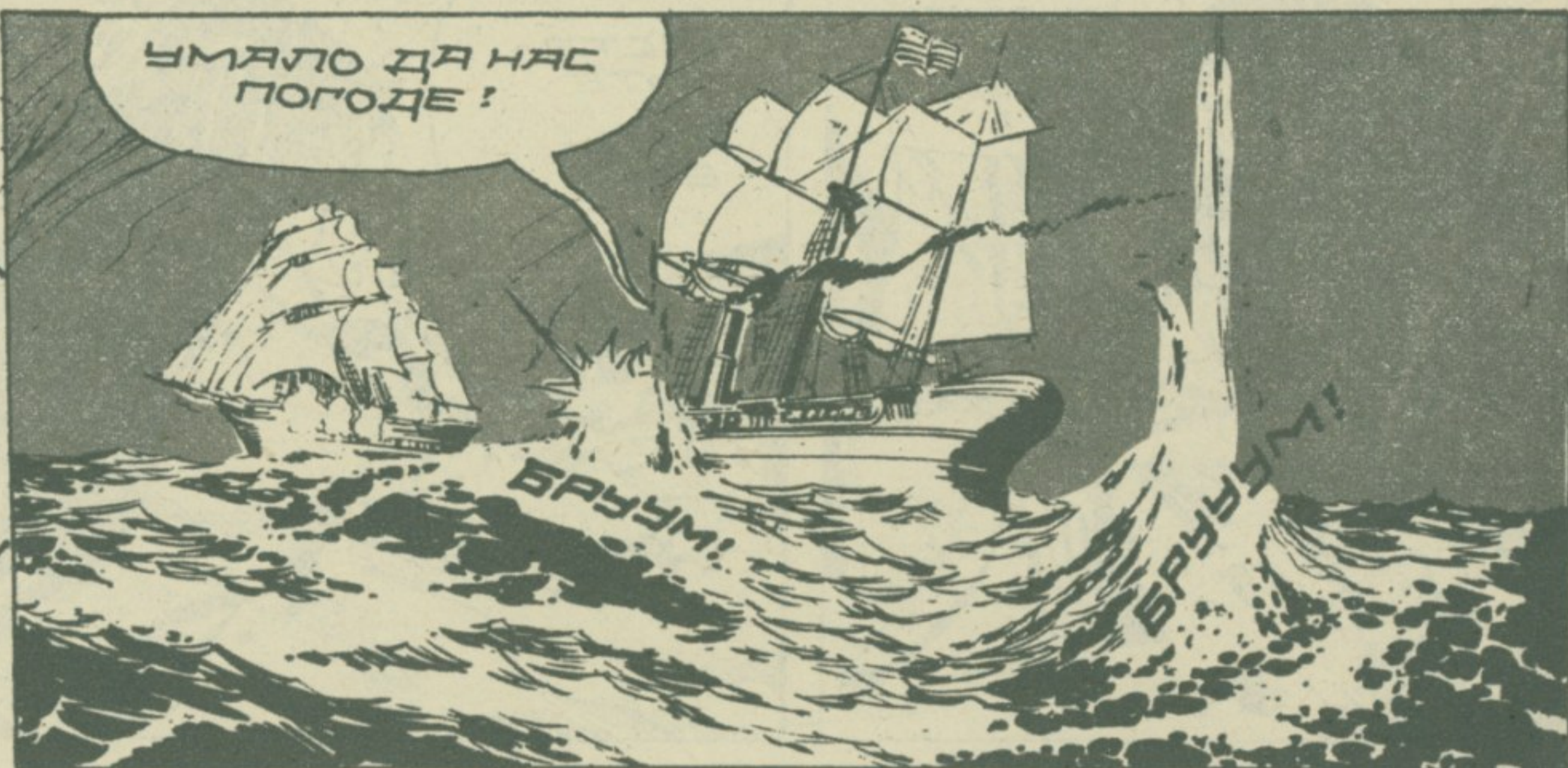
ВЕСТ О ОВОМ ЗЛОЧИ-
НУ СТИГЛА ЈЕ У ВА-
ШИНГТОН

ПОКРЕНУЋЕМО ЦЕЛУ
ФЛОТУ И УНИШТИТИ
„ОЛУГУ“!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ ИСПЛОВИЛИ
СУ РАТНИ БРОДОВИ СЈЕДИЊЕНИХ
АМЕРИЧКИХ
ДРЖАВА...

„ОПУЗА“ ЈЕ
БИЛА
ПОГОЂЕНА

БРУУУМ!

АААА?

КАПЕТАН
ЈЕ РА-
ЊЕН!

НАСТА-
ВИТЕ
С
ПАЉ-
БОМ!

ПУНИМ РЕДРИМА
НАПРЕД!

ОВОГ ПУТА
СЕ НЕЋЕМО
ИЗВУЋИ!

ХОЋЕМО! ПРЕ-
ПУСТИ СВЕ
МЕНИ!

РУСАККА ЈЕ
ЗАУЗЕЛА КАПЕ-
ТАНОВО МЕСТО
И НАРЕДИЛА
ДА СЕ ОСПЕ
ПАЉБА НА
„ГРОМ“...

ШТО СТЕ
УСПОРИЛИ?
БРЖЕ!

НЕ МОЖЕМО,
ПОРУЧНИКЕ
ЏЕНЕРЕ!
МАШИНЕ НЕ
РАДЕ!

УМАКЛИ СУ НАМ,
АЛИ НЕЋЕ ДАЛЕКО
СТИЋИ!

НА-
ДАМ СЕ,
ЏЕФ-
РИ!

НЕКОЛИКО НЕДЕЉА КАСНИЈЕ
ЦАРИ КАПЕТАН ЋЕ
ОТПУШТЕН ИЗ БОЛНИЦЕ...

ЋЕДВА
ЧЕКАМ
ДА
ОДЕМ
ОДАВ-
ДЕ!

ЈОШ ИСТОГ ДАНА У
МОРНАРИЧКОМ
ШТАБУ...

УПРАВНИК ЋЕДНЕ
БОЛНИЦЕ ЖЕЛИ
ДА ВАС ВИ-
ДИ!

УВЕДИ
ГА!

МИСЛИМ ДА ЋЕ
ВАС ОВО ЗАНИМА-
ТИ! У МОЈОЈ
БОЛНИЦИ ЛЕ-
ЧИО СЕ НЕКИ
ЦАРИ КАПЕТАН,
А ДОВЕЛА ГА
ЋЕ ДЕВОЈКА
КОЈА ЋЕ ОН
ЗВАО ГУСАР-
КА!

ШТА?
ГА ЗАЊИ-
МА ЋЕ ИЗ-
ДАТА ПОТЕР-
НИЦА!

ЋА САМ НЕШТО
НАЧУО О ЊИМА
ГА САМ
ЗАТО И
ДОШАО...

И ЈОШ
НЕШТО...
ПРОМЕНИ-
ЛИ СУ
ИМЕ
БРОДУ!

ХВАЛА
ВАМ
НА ОБА-
ВЕШТЕ-
ЊУ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ЦАРИ КАПЕ-
ТАН ЋЕ СТИГАО НА СВОЈ
БРОД...

БРОД
ЋЕ
ПОПРАВ-
ЉЕН!

ОДЛИЧНО!
ХВАЛА ТИ,
ГУСАРКО!

А САД,
ШТО ДАЋЕ
ОДАВДЕ!

ХЕЈ, НЕ ВИЧИТЕ ТОЛИКО!
ЈОШ НИСМО НЕГЛО-
ВИЛИ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ПРИЋИМО
ИМ БЛИ-
ЖЕ!

КАДА ЋЕ ЦРНИ КАПЕТАН УГЛЕДАО
ФРЕГАТУ, БИЛО ЋЕ КАСНО ДА СЕ
НЕШТО ПРЕДУЗМЕ...

ЈЕСТЕ
ЛИ ВИДЕ-
ЛИ?

ОПКОЛИЛИ
СУ НАС!

И ТАКО НЕ
МОЖЕТЕ УМА-
ЊИ!

НА „ОЛУЖИ“ ЋЕ НАСТАЈА
ПАНИКА...

СПАСАВАЈ-
ТЕ СЕ!

ПЛИВАЈЕ-
МО ДО ОБА-
ЛЕ!

НЕЋУ
ДА ДОЗВО-
ЛИМ ДА МЕ
ОБЕСЕ!

ВРАТИТЕ СЕ,
КУКАВИ-
ЦЕ!

ИЗДАЈИ-
ЦЕ!

ЈАЛИ НИКО ВИШЕ НИЈЕ СЛУ-
ШАО ЦРНОГ КАПЕТАНА И
ГУСАРКУ...

НАРЕДИЋУ ДА ПОХВА-
ТАЈУ СВЕ ОВЕ ШТО СУ
СКОЧИЛИ У
МОРЕ!

ОВОГ ПУТА
ЗАИСТА НЕМА-
МО ИЗЛА-
ЗА!

ВИДИМ!

ЦРНИ КАПЕТАНЕ,
УХВАТИЛИ СМО
ТВОЈУ ПОСА-
ДУ!

ХЕЧ!
ИМА ЛИ
НЕ-
КОГ?

ОВАМО!
УПОМОГ!

НЕКА
ЖЕНА!

СПАСИТЕ
МЕ, МО-
ЛИМ
ВАС!

КО
СТЕ
ВИ?

ЗОВЕМ
СЕ ЖАНА
БУЛЕТ!
ГУСАРИ
СУ МЕ ОТЕ-
ЛИ СА БРО-
ДА НА КОМЕ-
САМ ПЪТО-
ВАЛЯ!

ОХ!
ХВАЛА
ВАМ!

ЗАИСТА САМ
СПЕШАН ШТО
САМ ВАС
БАШ ЗА
ИЗВА-
ВНО!

ХАТДЕ, ПРЕБАЦИТЕ
МЕ ДО ОБА-
ЛЕ!

НИКО НИЗЕ
НИ СЛУТНО
КО СЕ КРИТЕ
ИЗЯ ОВЕ
ЛЕПЕ
ДЕВОУКЕ ...

А САД ПРАВЯЦ
У БАНКУ ГДЕ ДР-
ЖИМ СВОУ
НОВАЦ!

КУПИАУ ОДМАХ
КУАУ?

И ЦРНИ КАПЕТАН СЕ
ДОКОПАО ЧВРСТОУ ТЛА ...

КУДА ДА ИДЕМ?
ШТА ДА
РАДИМ
?

ДА БИ НЕКАКО МОГАО ДА ЖИВИ, ЦРНИ
КАПЕТАН ЈЕ РАДИО НАЈГРУБЉЕ ПОС-
ЛОВЕ...

ДОШЛА ЈЕ 1861. ГОДИНА КОЈА
ЈЕ УЗДРАМАЛА
АМЕРИКУ...

РАТ МЕ УОПШТЕ НЕ ЗАНИМА
УЖЕЛЕО САМ СЕ МОРА! ЕХ,
ДА ЈЕ СА МНОМ ГУСАРКА?
КО ЗНА ШТА ЈЕ С ЊОМ?

ЦРНИ КАПЕТАН НИЈЕ МОГАО НИ ДА
ПРЕТПОСТАВИ КАКО ГУСАРКА, САДА
ЖАНА БУЛЕТР, ДОБРО ЖИВИ
У СВОЈОЈ ПАЛАТИ...

ИЗВОЛИТЕ,
МОЈИ ДРАГИ
ГОСТИ!

ХВАЛА
НА ПО-
ЗИВУ,
ЖАНА!

ЈЕДНОГ ДАНА, КРАЈ ЊЕНЕ КУКЕ
ПРОШАО ЈЕ ЛЕТРИЈЕ, КРАЈОШ СЯ
БРОДА "ОЛУГА"...

ГУСАР-
КО!

ЛЕТРИЈЕ!

КРАЈОШ ЈЕ ИСПРИЧАО
ШТА МУ СЕ СВЕ ДОГО-
ДИЛО ОД ОНОГ ТРЕНУТ-
КА КАДА ЈЕ С "ОЛУГА"
СКОЧИО У МОРЕ...

ШТА ЈЕ С ЦРНИМ
КАПЕТАНОМ?

ХОЋЕШ ЛИ ДА ОСТА-
НЕШ ОВДЕ И РАДИШ
КОД МЕНЕ?

АЛИ, РАТ ЈЕ!
НИЈЕ ВРЕМЕ
ЗА ГУСА-
РЕЊЕ!

ЗНАМ!
АЛИ НЕ
МОГУ
ДА ЖИВИМ
НА
КОПНУ!

ХЕЈ!
ПАЛО МИ
ЈЕ НЕШТО
НА ПА-
МЕТ!

БАВИЋЕМО
СЕ ТРГОВИНОМ
ОРУЖЈА!

ТРЕБА САМО
ДА НАЂЕШ
ПОВЕРЉИВЕ
ЉУДЕ, А ЗА
БУ ТИ ДА-
ТИ НОВАЦ,
ДА КУ-
ПИШ
БРОД!

УВЕК САМ
ГОВОРНО
ДА СТЕ ВИ
ПАМЕТНА
ЖЕНА,
ГУСАРКО!

ПСССТ! НЕ
ЗОВИ МЕ
ТАКО! ЈА
САМ ОВДЕ
ЖАНА БУ-
ЛЕТР!

ЈЕТРИЈЕ ЈЕ ОДМАХ
ПОШАО ДА ПРОНАЂЕ
ЉУДЕ ЗА НОВИ БРОД,
КАД...

ВИДИМ
ЛИ ЈА
ТО
ДОБРО
?

ЈЕТРИ-
ЈЕ!

ЦРНИ
КАПЕТА-
НЕ!

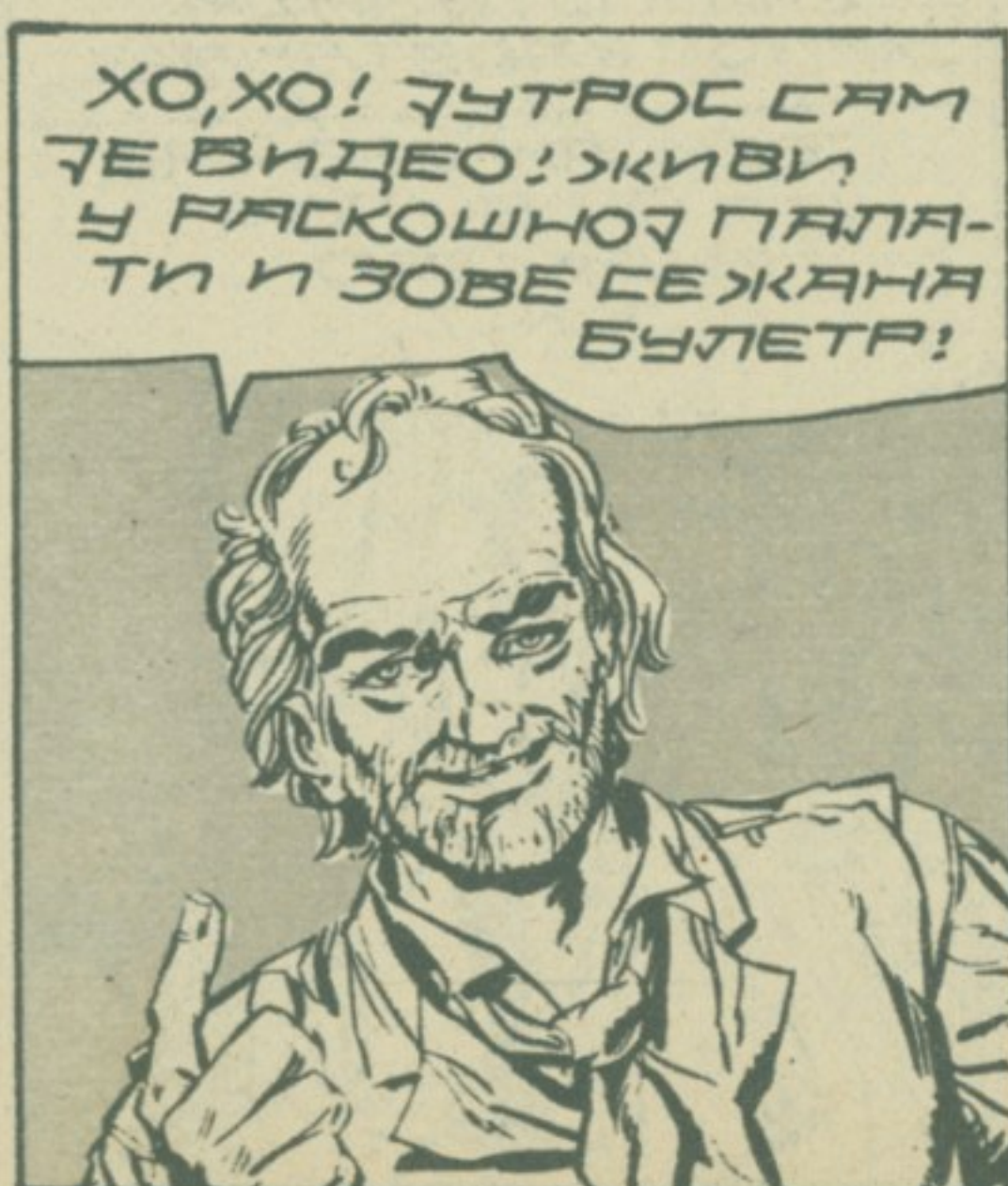
НЕ ИЗГОВАРАЈ
ГЛАСНО МОЈЕ
ИМЕ!

ОБОЈИЦА СУ СЕ ОБРА-
ДОВАЛА СУСРЕТУ...

НИ САМ
НЕ ЗНАМ
КАКО САМ УСПЕО
ДА СЕ ИЗБАВИМ
ИЗ ОНОГ
ПАК-
ЛА!

ЈЕСУ ЛИ
УХВА-
ТИЛИ
И ГУ-
САРКУ
?

ХО,ХО! ЈУТРОС САМ
ЈЕ ВИДЕО! ЖИВИ
У РАСКОШНОЈ ПАЛА-
ТИ И ЗОВЕ СЕ ЖАНА
БУЛЕТР!

ЈЕТРИЈЕ ЈЕ ТАДА ИСПРИ-
ЧАО КАКАВ СУ ПЛАН ОН И
ГУСАРКА НАПРАВИЛИ...

ТО САМО ОНА МОЖЕ! ЗА
СВЕ ЈЕ СПОСОБНА! ПОТРА-
ЖИМО ПОСАДУ, А ОНДА
ИДЕМО ЗАЈЕД-
НО КОД ЊЕ!

БИЋЕ
ИЗНЕ-
НАЂЕ-
НА!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ВАШИНГТОНУ ...

ЗНАМ КОЛИКО ЖЕЛИТЕ
ДА УХВАТИТЕ ЦРНОГ КА-
ПЕТАНА, ПОРУЧНИЧЕ ЧЕ-
НЕРЕ, АЛИ САДА ЈЕ
МНОГО ВАЖНИ-
ЈИ РАТ!

ЗНАМ,
АДМИ-
РАЛЕ!

АЛИ ОНАЈ КАМА-
НОВ СЯ „ОЛУЖЕ“,
КОЈИ ЈЕ ПОБЕГАО
ИЗ ЗАТВОРА, МОГАО
БИ ДА НАС ДОВЕ-
ДЕ ДО ЦРНОГ КА-
ПЕТАНА! ЛЕТРИЈЕ
БЕ СИГУРНО ПОКУША-
ТИ ДА ДОБЕ С
ЊИМ У ВЕЗУ!

КАО МИ ЈЕ, АЛИ ОВОГ
ПУТА НЕ МОГУ ДА ВАМ
ИЗИБЕМ У СУСРЕТ! СВАКИ
ЧОВЕК НАМ ЈЕ
ПОТРЕБАН!

У
ПРАВУ
СТЕ!

А НЕМАМО НИ
ДОВОЉНО БРО-
ДОВА, ПОРУЧНИ-
ЧЕ!

РАЗУМЕМ!

А У ЊУЈОРКУ, ЦРНИ
КАПЕТАН И ЛЕТРИ-
ЈЕ УСПЕЛИ СУ
ДА ПРИКУПЕ
ПОСА-
ДУ ...

МИ СМО ТУ,
А ГДЕ
ЈЕ
БРОД?

ВЕЧЕРАС БЕ И
ТО БИТИ РЕШЕ-
НО! ДОБИЋЕМО
НОВАЦ ОД
ЖАНЕ БУ-
ЛЕТРА!

ЈОШ ИСТЕ ВЕЧЕРИ ...

ТИ ЗНАШ
ДА ЖИВИШ,
ГДСАР-
КО?

КАПЕ-
ТАНЕ!

КАКВО
ИЗМЕНА-
БЕЊЕ,
ЗАР
НЕ
?

ГДСАРКА ЈЕ БИЛА
СРЕЊНА ШТО ВИДИ
ЦРНОГ КАПЕТАНА ...

ЈЕСИ ЛИ САЗНАО
ШТА ЈЕ БИЛО С
НАШИМ БРО-
ДОМ?

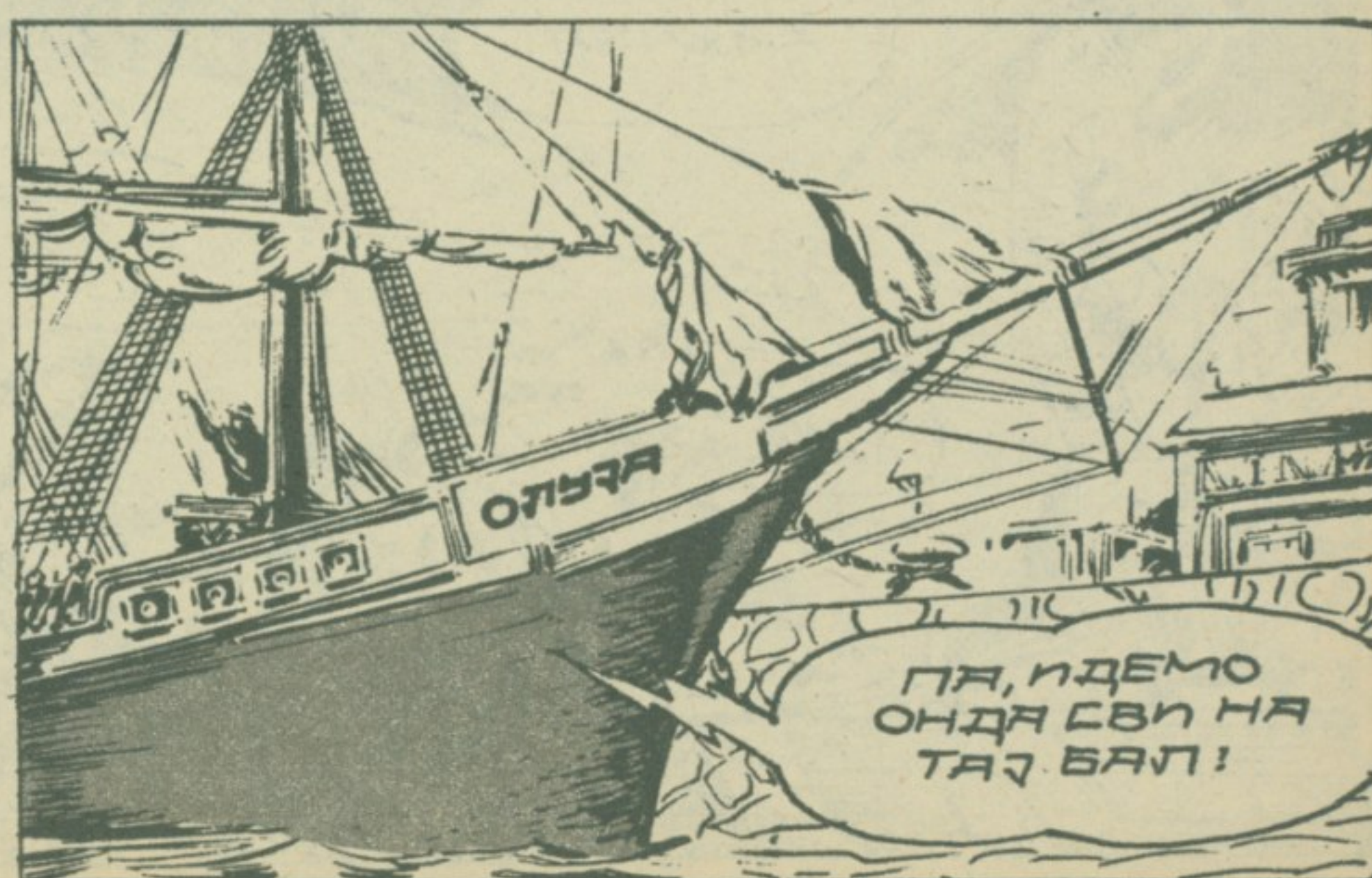
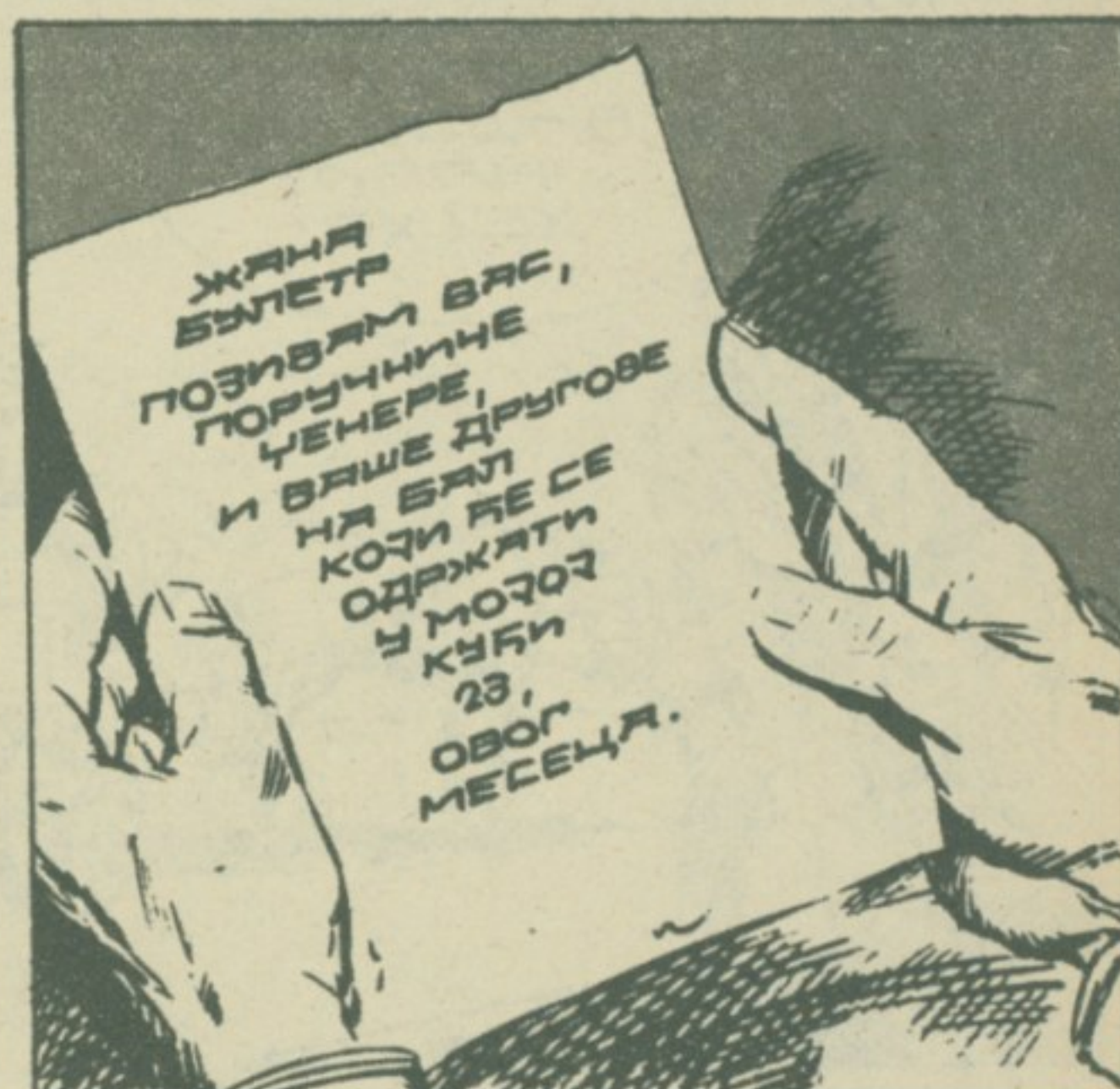

КАПЕТАН ЈОЈ ЈЕ РЕКАО
ДА СЕ САДА „ОЛУЖА“ НАЛА-
ЗИ У РУКАМА РАТНЕ
МОРНАРИЦЕ ...

„ОЛУЖА“ БЕ
ОПЕТ БИТИ
НАША!

ТО ЈЕ
НЕМОГУЋЕ!
КАКО МИС-
ЛИШ ДА
ЈЕ ОСВО-
ЈИМО?

ДОШЛО
ЋЕ ВЕЧЕ КАДА
СЕ ОДРЖАВАО
БАЛ ...

ХВАЛА
НА ПОЗИ-
ВУ!

ДРАГО МИ
ЋЕ ДА СТЕ
ДОШЛИ!

ГУСАРКА СЕ УДАЉИЛА, А ОНДА
СУ СЕ ПОЈАВИЛИ ЦРНИ КАПЕТАН
И ЛЕТРИЋЕ ...

АААА?

ЛЕТРИЋЕ, БИЛА СУ ТРИ
ОФИЦЕРА! ПРОНАђИ
И ТОГ
ТРЕБЕГ!

БРЗО ИХ
СЕ ОСЛОБО-
ДИТЕ!

НЕ БРИНИ!
ЗА САДА СЕ
СВЕ ОДВИЈА
ПО ПЛАНУ

МАЛО
КАСНИ-
ЋЕ ...

БАЦИЋЕМО
ИХ У МОРЕ И
НИКАДА ИХ
ВИШЕ НЕЋЕ
НАђИ!
ХЕ! ХЕ!

А САД БРЗО
ДА ОБУЧЕМО
ЊИХОВУ УНИ-
ФОРМУ И УКРАЋА-
МО СЕ НА
"ОЛТАР"!

ЋА БУ ДА
ОБАВЕСТИМ
НАШУ
ПОСАДУ!

БИХААА!

ПОРУЧНИК ЧЕНЕР СЕ УСКОРО
ОСВЕСТИО ...

ХЕ?!
ГДЕ
САМ?

ЖАНА БУЛЕТА
ДЕ ГУСАРКА?
МЕНИ СУ ПЛА-
ТИЛИ ДА ВАС
ПРЕВЕЗЕМ ДО
ОБАЛЕ!

ХУЉЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ЦРНИ КАПЕТАН И ЛЕ-
ТАРИДЕ ПРЕВЕЗЛИ СУ СЕ ЧАМЦИМА ДО „ОЛУДЕ“...

БРОД ЋЕ ОПЕТ БИТИ
НАШ, ЛЕТАРИДЕ!

И ЗАПАМТИТЕ!
НИКО ОД ПОСАДЕ
НЕ СМЕ ДА ОСТАНЕ
ЖИВ!

КО
ДОЛАЗИ?

КА-
ПЕТАН
ЋЕ-
НЕР!

МОРИАРИ СЈА ОЛУ-
ДЕ КАСНО СУ УВИ-
ДЕЛИ ПРЕВАРУ...

ДАААХ!

БРЗО ИХ РАЗО-
РУЖАЈТЕ И БА-
ЦИТЕ У ВОДУ!

СВАКО
ОДЈИГА-
ЊЕ
БИЛО
ЋЕ
УЗАЛУД-
НО...

БАНГ!
БАНГ!

ДА ДИГНЕМО
ЋЕДРА?

ДА! ОДМАХ ЋЕМО
ДА ИСПЛОВИМО!

НЕ МОГУ ДОВЕШ ДА ВЕРУЈЕМ
ДА СМО ПОВРАТИЛИ НА-
ШУ „ОЛУДУ“!

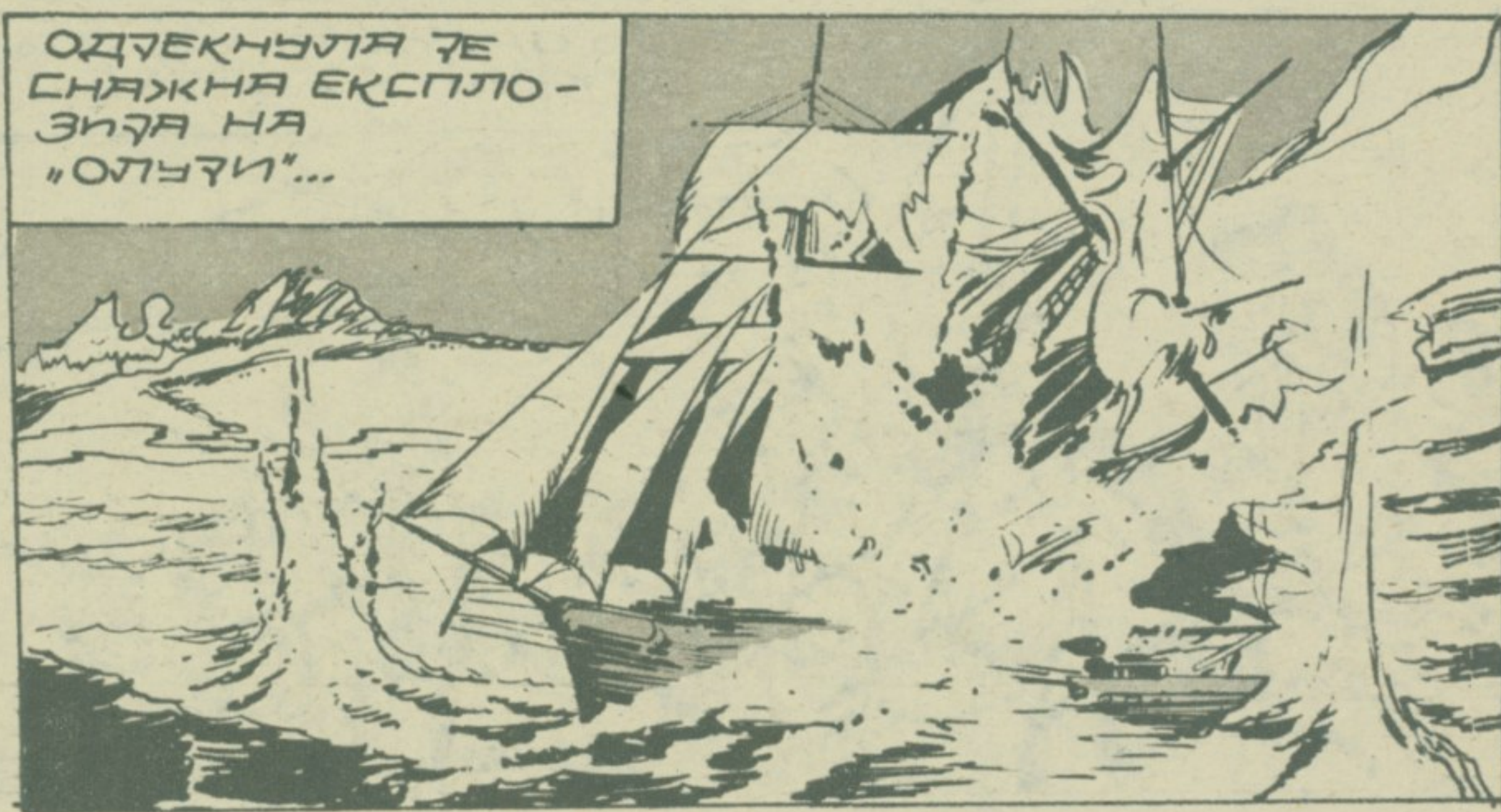
ЗА ТО ВРЕМЕ НА ДРУГОМ КРАЈУ НЈУГОР-
КА, У КУБИ ЖАНЕ БУЛЕТА...

СВРШЕНО ЋЕ
С ВАШИМ ПАЉА-
ВИМ ПОСЛОВИ-
МА!

ХЕЗ,
ФИЗУКСИ ПОКУША-
ВАУ ДА ПО-
ВЕГНУ!

ИЗГЛЕДА
ДА НЕЋЕМО
МОЋИ ДА
ИХ ЗАУ-
СТАВИМО
?

У ТОМ ТРЕНУТКУ ПОЈАВИЛИ
СУ СЕ АПАЧИ...

ДА ИХ НАПАДНЕ-
МО, ВИНЕТУ?

НЕКА
НАМ СЕ
ГОШ МАЛО
ПРИ-
БЛИЖЕ
!

ХЕЗ!
ДОЛАЗИ
ВИНЕТУ!

БЕЖИМО
ОДАВ-
ДЕ!

ДУРИШ!

ДОШЛО ЋЕ ДО КРВА-
ВОГ ОКРШАЋА...

ЦРНИ КАПЕТАН ЋЕ
УСПЕО ДА ДОПЛИВА
ДО ОБАЈЕ...

ЈА НА БРОДУ ПОРУЧ-
НИКА ЦЕНЕРА...

ХЕЗ!
ЧУЋЕТЕ
ЛИ ЗВЕ-
КЕТ
ОРУЖ-
ЋА?

ДА!

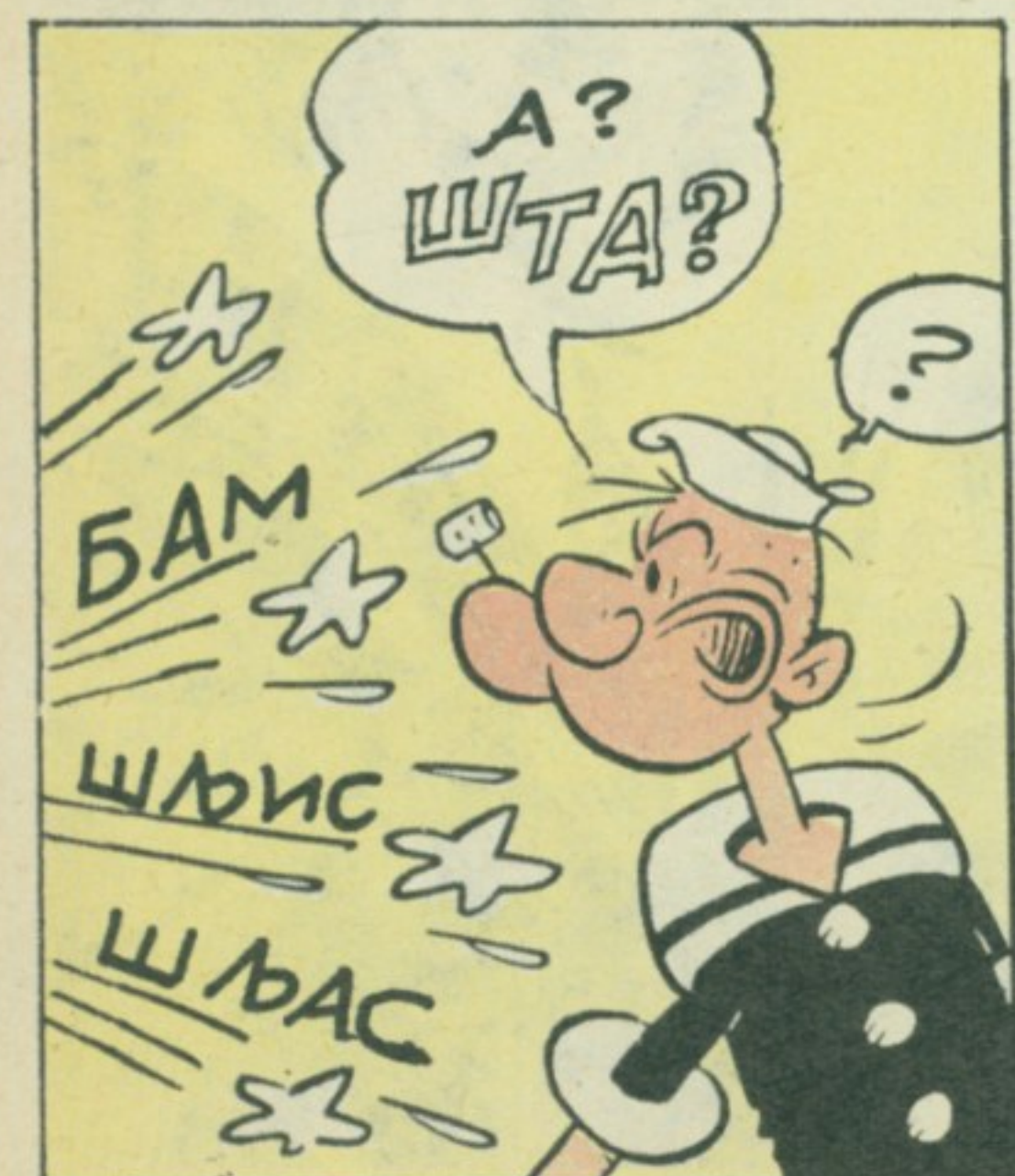
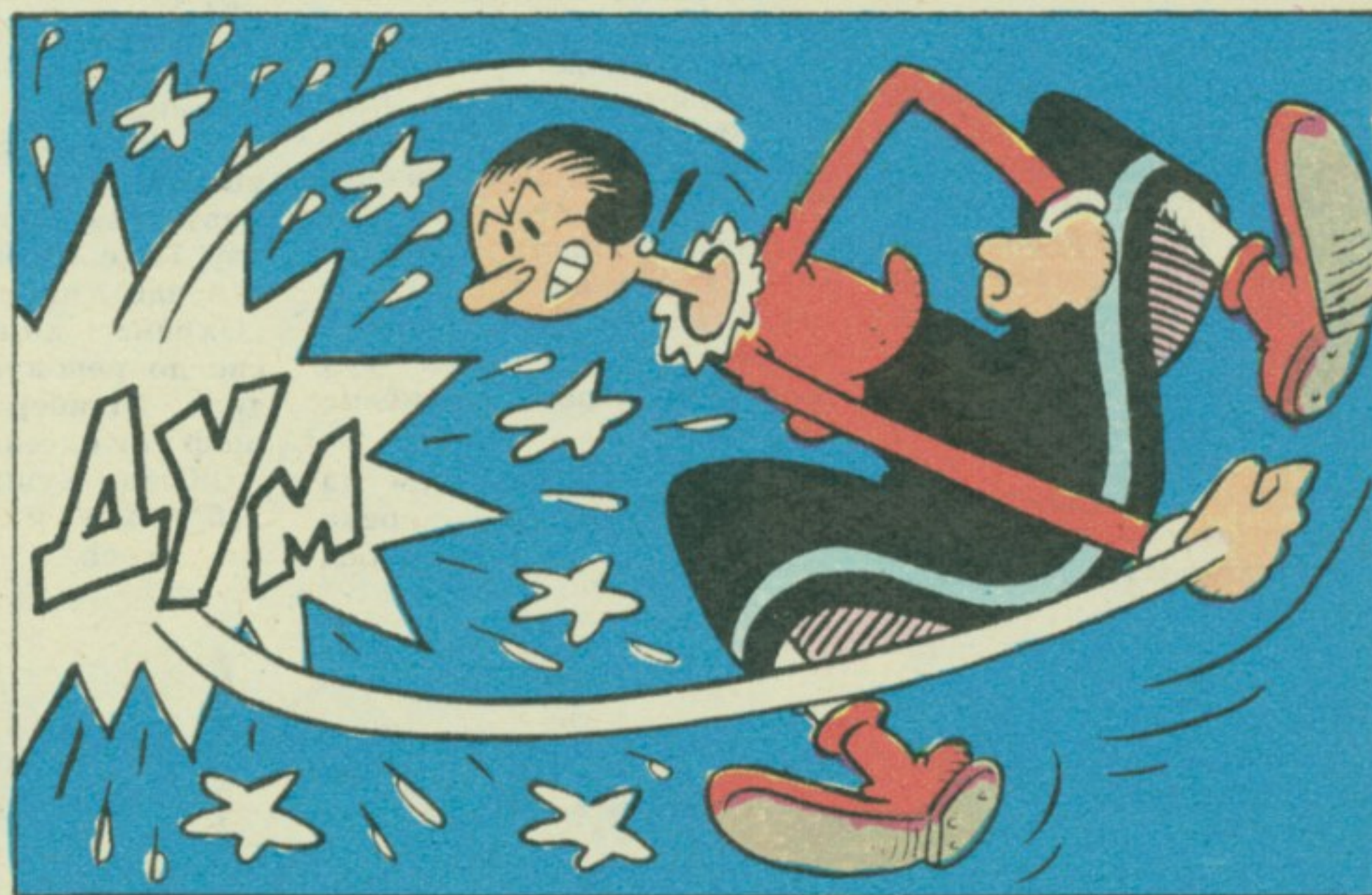
ТО ЋЕ
СИГУРНО
ДОШАО
ВИНЕ-
ТУ!

МИ МОЖДА
НЕЋЕМО НИ МО-
РАТИ ДА СЕ
УМЕШАМО!

БИЗМАРКОВ „КРАЉ ЊУШКАЛА“

ОПСЕДНУТ СЛЕПОМ МРЖЊОМ ПРОТИВ СВАКЕ НАПРЕДНЕ ИДЕЈЕ, ВИЛХЕЛМ ШТИБЕР ЈЕ ЧИТАВОГ ЖИВОТА, НЕ БИРАЈУЋИ СРЕДСТВА, СЛУЖИО »ГВОЗДЕНОМ КАНЦЕЛАРУ« И РУСКОМ САМОДРШЦУ АЛЕКСАНДРУ II.

На сахрани Бизмарковог мајстора-шпијуна, по злу чувеног Вилхелма Штибера, било је врло много људи. Они нису дошли да одају последњу почаст покојнику, него да се увере да је подли, омрзнути „краљ њушкала“, како су га називали, доиста мртав.

Вилхелм Штибер се појавио на политичкој позорници Немачке после бурне 1848. године када је Европом завладала реакција. Сва његова делатност носила је печат тог мрачног времена. Штибер је читав свој живот посветио гушењу слободарских идеја. Уједно је био и загрижени национал-шовиниста. Као што је био противник свега што је било напредно, тако је страховито мрзео и презирао све што није било немачко.

Каријеру је почео као обични агент провокатор полиције. Увукао се у редове немачких либерала и социјалиста, претварао се да је њихов истомисленик а у ствари их је шпијунирао и достављао полицији податке о њима.

Као полицијски доушник некако је завршио и правне науке. Није му било тешко да добије дозволу за адвокатски позив. Лукави Штибер је и као адвокат играо двоструку игру: пред јавношћу и судом бранио је угњетене и тако стекао приличну популарност, а потајно је поверљиве исповести клијената достављао полицији.

Ускоро је успео да задобије поверење цара Фридриха Вилхелма који га је 1850. поставио за полицијског инспектора.

Прошћив Карла Маркса

У то време многи Немци су због својих напредних идеја морали да емигрирају из Немачке како би избегли полицијска прогањања. Учење Карла Маркса привлачило је све више интелектуалаца и радника, а он је био принуђен да побегне у Лондон и да оданде шири комунистичке идеје.

Вилхелм Штибер, заклето непријатељ Марксове идеологије, прешао је Ламанш и свим могућим средствима настојао да у Лондону издејствује хапшење писца „Комунистичког манифеста“ и „других кому-

нистичких бандита“. Кад му није успело да од британских власти добије изручење, отпутовао је у Француску где су комунисти у то време нагло ојачали.

У Паризу се представио као емигрант и непријатељ немачке царске тираније. Успео је да се приближи француским радикалним круговима који су га прихватили као симпатизера. Врло брзо саставио је списак Немаца који су из домовине одржавали везе са напредним покретом Француске. Вратио се у Берлин и наредио да се сви са тог списка похapse.

Пуних пет година је Штибер жарио и палио по Немачкој. У слепој мржњи према свему напредном често је губио меру и замерио се многим утицајним личностима на двору које је, без разлога, осумњичио као Марксове симпатизере. Тако је доживео прво разочарење: уместо награде коју је очекивао, добио је отказ. Нови цар Вилхелм I чак га је извео пред суд због злоупотребе службене дужности.

— Могу да докажем да сам извршавао само царева наређења! — вешто се пред

судом бранио „краљ њушкала“ и поднео документа која је потписао бивши цар.

Суд је ослободио Вилхелма Штибера.

Аиенџ руској цара

Штибер је био ослобођен оптужбе, али за њега у немачкој полицији више није било места. Ни на крај памети му није било да се одрекне борбе против републиканаца, социјалиста и комуниста. Године 1858. напустио је Немачку, отишао у Петербург и понудио услуге руском цару Александру II.

Руском апсолутисти био је потребан такав човек. Примио га је у полицијску службу. Искусни агент провокатор брзо је стекао цареву наклоност: Александар II је на његов предлог основао инострани одсек „Охране“ који је деловао све до револуције 1917. године. Штибер је био први шеф тог одсека.

„Краљ њушкала“ је за добре паре извршавао дворска наређења. Ипак, ника-

ко није могао да се помири тим да заувек остане у ино странству, знао је да се у Немачку може вратити само као човек потребан цару. Зато је све до 1860. као поверљиви човек Александра II прикупљао шпијунске податке о Русији, њеној војсци, дипломатији, дворским интригама, тајним плановима. Био је мајстор двоструке игре.

Можда ни сам није био свестан вредности својих шпијунских података све док 1863. није дошао у додир с „гвозденим канцеларом“, Отом фон Бизмарком, који је умео да их процени.

Омрзнуо и арисџокраше

Први већи залагај који је „гвоздени канцелар“ хтео, да прогута била је Аустрија. Све тајне припреме за тај подухват Бизмарк је поверио Штиберу. „Краљ њушкала“ је, преобучен у трговца, прокрстарио Аустрију и свом послодавцу донео читаву хрпу најдрагоценијих података.

Пруска је 1866. без великих напора заузела Аустри-

ју. Канцелар је тријумфовао. Богато је наградио Штибера који му је тад постао нераздвојни пратилац.

Немачки јункери, ма колико великонемачки били настројени, нису из аристократског поноса у својој средини могли да трпе човека тако мрачне прошлости и тако подмуклог карактера какав је био „краљ њушкала“. Један угледни племић је на једном скупу, показујући Штибера, рекао Бизмарку:

— Екселенцијо, ми не можемо дозволити да такав човек седи за истим столом за којим седимо ми!

„Гвоздени канцелар“ га је хладно одмерио и још хладније и врло гласно рекао:

— Господо! Он неће седети за вашим столом! Он ће седети за мојим столом!

Од тада Штибер није излазио из Бизмаркових одаја. Дужност канцеларовог личног обавештајца спојио је са дужношћу његовог главног собара. Само што је од тог доба омрзнуо аристократе истом мржњом каквом је мрзео републиканце.

„Краљ њушкала“ је лако убедио „гвозденог канцелара“ да је потребно основати централну обавештајну службу и тако је у историју ушао као њен оснивач.

За време француско-пруског рата 1870—1871. Штибер је већ имао читаву армију агената који су били распоређени у зонама изложеним удару пруских јединица. Лично је неколико пута одлазио у Француску по специјалним пословима: трагао је за подацима о новом моћном оружју — митраљезу.

После битке код Седана, 4. септембра 1870. кад су

Пруси разбили илузију о непобедивости француске армије, показало се да је „краљ њушкала“ савршено обавио свој посао. Немачка војска напредовала је према Паризу без икаквих тешкоћа. Никаква комора јој није била потребна. Сви четни интенданкти имали су спискове са тачним пописом стоке, живине, житарица у сваком француском домаћинству у сваком селу — које је Штибер раније набавио.

Пруска је одахнула

Опсада Париза 1871. пружила је амбициозном шефу пруске тајне службе прилику да покаже своје способности. Адвокат Жил Фавр био је француски преговарач о условима предаје Париза. Немци су за њега и његову пратњу припремили посебне апартаменте и послугу која се изванредно коректно понашала. Шеф послуге и лични собар Жила Фавра био је главом Вилхелм Штибер. Сваки тајни документ, све шифре, сва писма и депеше које је Фавр примао пролазиле су кроз руке „краља њушкала“. Французи нису уопште приметили подвалу и на повратку су захвалили Немцима на пажњи. Жил Фавр се срдечно руковао с Вилхелмом Штибером.

Штибер је знао да је француски министар војске генерал Десисе, док је био у пруском заробљеништву, одржавао интимне везе са хамбуршком бароном фон Каул. Нашао је начина да баронесу присили да оде у Париз и обнови старе сентименталне везе. Француски министар је постао играчка у рукама привлачне аристократкиње. Тада је Штибер открио компромитујући материјал о Десисеу, избио је скандал, француска влада је била принуђена да смени министра војске, а баронесу протера из Француске.

Штибер је у тајну службу увео и једну новину. Натерао је немачке богаташе да инвестирају капитал у хотеле у иностранству. У тим хотелима били су запослени искључиво Немци и то они које је он изабрао. Тако је Бизмарков миљеник створио добро разгранату шпијунску мрежу у разним земљама Европе.

Последње године је Вилхелм Штибер, један од најомраженијих људи у Пруској, проживео као министар полиције. Опкољен људима који су га мрзели, али га се још више плашили, до последњег даха радио је на јачању полицијско-шпијунског апарата за борбу против свих противника царског апсолутизма и свега што је напредно.

Кад је умро, Пруска је одахнула.

А. Р.

ВЕЛИКИ СТРАХ

Као дечак стално сам се свађао са својом годину и по дана старијим братом Жарком. Оно што се њему допадало, мени није, оно што бих ја урадио, он је кваро, а и да не говорим о ципелама које изјутра ни сам могао да пронађем и мојим исцепаним домаћим задацима. Зато је он свакодневно закашњавао у школу, јер сам му сакривао панталоне, кошуљу или торбу.

Због свега тога престали смо и да разговарамо, а наши родитељи били су очајни док су нас посматрали како за ручком ћутимо и само очима севамо један на другог.

Ускоро се међу нашим вршњацима у Мољу, малом војвођанском месту, сазнало за ове свађе, па смо као најогорченији не пријатељи изабрани за

вође две противничке дружине. После завршених часова гађали смо се каменицама или воћем, оти мали једни другима бомбоне или „оружје“, тукли се. Али, никако нисмо успевали да утврдимо чија је група јача.

ЦРНО МИ СЕ ПИШЕ!

Тако смо се једног дана договорили да на оближњој пољани закажемо праву битку, па ко победи!

Те недеље, од раног јутра Жарко и ја смо се припремали за окршај заказан око 12 часова. Обукли смо стара одела, а онда се мували по кући и скупљали све шта смо сматрали да ће нам добро доћи у тучи.

У једном тренутку синнула ми је идеја. Наш отац скупљао је старо оружје, па је на зиду у трпезарији висио лепо урађен велики мач са зарђалим сечивом. И када је брат ушао у другу собу, кришом сам мач скинуо са зида и одмах истрчао у двориште где ме је нестрпљиво очекивала моја дружина.

Почела је битка, али ниједна од завађених страна није смела да изађе на чистину, већ смо сакривени иза гомила камења и цигала које су се сушиле на сунцу, добацивали погрдне речи једни другима.

Уто неко из моје дружине предложи:

— Овако можемо да чучимо читав дан. Него, боље је да се харамбаше побију, па који од њих дво-

јице победи, његова група је јача.

Срце поче јаче да ми удара од страха. Како сада да се пред свима бијем са својим братом? Сем тога, јачи је од мене, извучи ћу дебљи крај. Ипак, почех да се напињем, „на пумпавам“ грудни кош, стишћем песнице и показујем мишице: тако сам ваљда хтео себе да охрабрим. Али, ништа није помагало, морао сам да изађем на чистину и ту с братом поделим мегдан.

Видевши да држим велики мач у рукама, Жарко дограби неку мотку и поче њоме да витла по ваздуху. А ја сам поскакивао око њега са исуканим мачем и мотрио на сваки покрет пазећи да ме не поткачи по ногама.

У једном тренутку успех руком да ухватим мотку а тада, понесен жаром битке, замахнух мачем и зарђалом оштрицом погодих Жарка у главу.

БАТО, ПРОБУДИ СЕ!

Није ни јекнуо. Само се стропоштао на земљу, сав обливен крвљу.

— Победили смо, победили! — махнито сам почео да вичем и потрчао према својим друговима. Али, нисам их затекао иза бедема од цигала, сви до једног су побегли када су видели шта се десило. Тек онда се присетих: можда је Жарко заиста тешко рањен. Потрчачх на траг према њему. И тада сам угледао!

Испод десног ока зјапила је велика рана, а он је без свести лежао у трави.

Зграбио сам мотку којом је мој брат млатарао по ваздуху, а онда, да бих био сигуран у победу, замахнух зарђалим мачем.

— Жарко, бато, пробуди се! — урлао сам и цицмао га за руке, ноге, штипао по лицу. — Кажи да ти није ништа, молим те!

Али, он је и даље непомично лежао, није чак ни трептао. Учинио ми се да не дише.

Тада је наишао наш први сусед, па када је видео шта се догодило, подиже мог брата на руке и појури према болници. Мене није ни погледао.

ЗАЈЕДНО У БОЛНИЦИ

Читаво поподне лутао сам околним шумама и пропланцима, јецао, бусао се у груди, нарицао. Кући нисам смео да се вратим, не због батина које ћу добити већ да не бих сазнао праву истину: можда је Жарко већ умро.

Ипак, када је предвече почела да пада киша, пошао сам према нашем дворишту, неколико пута обишао кућу, а онда сам се склонио у стару дотрајалу шупу. Шћућурио сам се у један угао, ослушкивао плусак и дување ветра а све ми се чинило да кроз њега разазнајем братове прекорне речи.

Изненада, нешто на крову снажно пуче, а следећег тренутка један цреп паде на моју руку. Оноко у мраку опипах болно место и тада осетих нешто лепљиво на прстима. Крв?

Почех да вичем из свег гласа. Последње чега се сећам били су нечији кораци и шљапкање испред врата старе шупе.

Пробудио сам се у болници. До мене у кревету лежао је Жарко. Гледао је на оба ока, само је на образу имао велики флас-тер. Од радости сам заплакао, и потпуно забора-вио на бол у руци која је била стављена у гипс.

Миладин Мирицки, Мол, Маршала Тита 48 (Хонорар: 200 динара)

НОВА
БИБЛИОТЕКА!
ЗА НАЈМЛАЂЕ!

»Политикин забавник« и Издавачко предузеће »Вук Караџић« заједнички су покренули нову едицију намењену најмлађим читаоцима у којој ће објављивати најбоља дела стране и домаће књижевности.

ЗАБАВНИКОВА
БИБЛИОТЕКА
НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН
ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ

Прво коло нове **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** обухвата најомиљеније и најпознатије **ДИЗНИЈЕВЕ** књиге:

- СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА
- ПИНОКИО
- УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
- ДАМБО
- РОБИН ХУД
- МАЗА И ЛУЊА

То су чувене приче које већ деценијама узбуђују машту деце, приче рађене према исто тако чувеним Дизнијевим филмовима.

Књиге су у пластифицираним корицама и богато илустроване Дизнијевим цртежима.

ЦЕНА СВАКЕ КЊИГЕ
ИЗНОСИ САМО 20 ДИН!

ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Прво коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** од 6 књига већ се налази у продаји.

Појединачне књиге можете да купите на свим књижарницама »Политике« широм земље по цени од 20 динара.

Ако желите цео комплет по цени од 120 динара наручите га преко »Политикиног забавника« јер у том случају добијате **И СПЕЦИЈАЛАН ПОКЛОН:**

КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ

»Политикин забавник« ће већ почетком следеће године најавити друго коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ.**

Ваш лист »Политикин забавник«, покренуо је ову библиотеку и обећава вам да ћете у њој наћи, по приступачној цени, само добре књиге.

Ако желите комплетну **ЗАБАВНИКОВУ БИБЛИОТЕКУ**, попуните наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 БЕОГРАД, МАНЕДОНСКА 29.**

КЊИГЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАДА ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

НАРУЏБЕНИЦА

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

ОВИМ неопозиво наручујем **1** коло **ЗАБАВНИКОВЕ БИБЛИОТЕКЕ** по цени од 120.— дин, која обухвата и **ПОКЛОН-КОФЕРЧЕ ЗА КЊИГЕ**. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу:

(Име, очево име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број стана)

(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

КИША КАМЕЊА

КАДА СУ СЕИЗМОГРАФСKE СТАНИЦЕ У ЈЕНИСЕЈСКОЈ ОБЛАСТИ ЗАБЕЛЕЖИЛЕ 1908. ГОДИНЕ СТРАШАН ПОТРЕС НА СЕВЕРУ РУСИЈЕ, СВИ СУ МИСЛИЛИ ДА СЕ ТАМО ДОГОДИО КАТАСТРОФАЛАН ЗЕМЉОТРЕС. АЛИ, ПРАВА ИСТИНА ЈЕ ОТКРИВЕНА ТЕК КАСНИЈЕ.

Скоро сваког секунда у Земљину орбиту улази по једно небеско тело: метеор, комета, болид или планетоид који при проласку кроз атмосферу најчешће сагоре или се распаду, па се као прашина распире по континентима и океанима. Ипак, годишње око 800 метеора стигне до Земље правећи кратере и мењајући изглед тла.

ТО ЈЕ АНТИМАТЕРИЈА!

Права киша камења сручила се 1803. године на северни део Холандије, у Чехословачкој је 1808. године само у једном дану пало око 300 метеора, а 1912. на Аризону се спустило ништа мање него 14.000 овог камења великог некад као пешчано зрно, а некад тешког и неколико тона. Није било трагичних последица, за разлику од кише каме-

ња 1896. године када су у Мадриду порушене многе зграде или када је 1943. године дошло до сличне катастрофе у Перуу.

У случају када се болид, крупан и сјајан метеор огромних размера пролазећи кроз атмосферу распада у снажну експлозију, последице су најчешће застрашујуће. Његови парчићи могу да направе огромне кратере, као што су они у Ђавољем канјону у Аризони, дубоки око 184 метра, а њихова укупна ширина износи око 4000 метара. Све указује да је на том месту, пре неколико хиљада година, пао огроман болид који је из кратера избацио око 65 милиона кубних метара земље, а на појединим местима око њих је направио насип висок око 50 метара.

Када су крајем јуна 1908. године сеизмографске станице у Јенисејској области, у Сибиру, забележиле јак потрес који се десио негде на

северу, сви су помислили да се у том делу Русије десио снажан земљотрес. Али, путници који су се возили Транс-сибирском железницом обавестили су власти да су тог дана угледали огроман зажарен камен на небу који се као пламтећа лопта сручио на Земљу и пао северно од станице у Канску.

Касније је утврђено да је то био метеор који је у пространој сибирској шуми уништио и у пепео претворио дрвеће на површини од 8000 км². Преко 300 огромних кратера указивало је да се усијани метеор после пада распао у парчиће. Научници тврде да су поједини његови делови били тешки и 700 тона и срећа је што се то

није десило у некој насељеној области.

Многи верују да то и није био метеор већ нека ванземаљска летелица која је „залутала“ у Сунчев систем, па чак и антиматерија, супротно наелектрисане честице, односно позитивни електрони и негативни протони који су потпуно различити од оних који постоје у нашој галаксији.

ИСТИНЕ У МИТОВИМА

Иако Земља постоји милионима година, ниједан су дар са метеорима, кометама или неким другим небеским телом за њу није био кобан, мада су се они стално дешавали.

Стари народи нису умели да објасне порекло тог небеског камења па су веома јаке експлозије болида и пад метеора тумачили небеском казном стварајући од њих митове и клањајући им се. Такав је случај и са чувеним Црним каменом који се налази у дворишту у Меки, у згради главне џамије назване Ђаба. Такав је и старогрчки мит о Феатону, сину бога сунца Хелиоса, који је молио оца да му да небеске кочије са четири ватрена коња. Када их је добио, још млад и неискусан, Феатон се виноу у небо. Ватрени коњи осетили су његову несигурност, полетели према Сунцу и кочије су се запалиле. Видевши да ће доћи до страшне несреће на Земљи ако се тако упаљене кочије врате, Зевс је послао муњу на младића и убио га. Пао је близу ушћа реке Еридан (она се данас зове — По). Феатонове сестре, Прота и Климена претвориле су делове његовог тела у тополе које лију сузе.

И Овидије (43. пре нове ере — 17. године нове ере), један од најталентованијих римских песника, пријатељ

Вергилија и Хорација и митик Аугуста, описао је један такав долазак метеора.

Многи метеори нестају без трага у океанима и морима. Претпоставља се да су неки мистериозни нестани бродова последица пада овог камења, јер оно у морима прати вртлоге и таласе који су велики као после подводних нуклеарних експлозија.

Често се дешава да тамна небеска тела, као што су планетоиди, пролазе поред Земље али се до данас с њом нису сударили. Такав је био планетоид Ерос, пречника око 800 метара који се први пут појавио 1898. године и од тада се повремено примећује између Земље и Марса. Средином 1932. године откривена су два мала планетоида: Аполон и Адонис, а пет година касније у Земљиној орбити примећен је још један познат као — Хермес.

НЕБО ПРЕТИ

Научници се данас питају шта би све могло да се деси када би се они сударили са нашом планетом и да ли би Земља издржала тај ударац. Јер, 30 октобра 1937. године планетоид Хермес нашао се близу Земље, на раздаљини која је износила само 420.000 километара, готово као и Месец који је удаљен 384.420 километара.

Зато се верује да ће бити безопасан и долазак Халеве комете која се последњи пут нашла у близини наше планете 1910. године, а поново треба да прође кроз перихел (тачку најближу Земљи) — 29. априла 1986. године. Ако наша планета не скрене са своје путање, као и комета са своје, растојање између њих износиће — 15 милиона километара.

ТРАГИЧАН БИЛАНС РАТА

ПОГИНУО — СВАКИ ДЕВЕТИ!

Југославија је трећа по реду земља у свету која је из својој кожи осетила највеће страхоте ратних разарања. По броју људских жртава у другом светском рату она се налази одмах иза Совјетског Савеза и Пољске. Нико не може да надокнади или врати у живот милион и 706 хиљада погинулих југословенских родољуба, трећину броја свих жртава из земаља које су се, новембра и децембра 1945. године, окупиле у Паризу да би свеле трагичан биланс овог

светског сукоба.

Према поднетим подацима, осамнаест земаља на Париској конференцији (без СССР и Пољске) изгубило је у рату преко пет милиона људи и то само у Европи, борећи се против фашистичке Немачке и њених савезника. У нашој земљи погинуо је сваки девети становник, а у свим осталим савезничким земљама — сваки сто четрдесет трећи. Само војни губици (305 хиљада мртвих) износе четвртину свих савезничких губитака! По

броју рањених Југославија се налази опет на првом месту, а бројкама речено — сваки четврти рањени припадник савезничке војске био је Југословен!

Терору фашистичког окупатора подвргнуто је 170 хиљада ратних заробљеника, 320 хиљада интернираца, 530 хиљада присилно расељених лица, 270 хиљада грађана на принудном раду и 320 хиљада присилно мобилисаних — укупно милион и 610 хиљада Југословена. Према томе, погинулих, рањених и током рата трајно малтретираних Југословена било је три милиона и 710 хиљада или 23,5 одсто грађана који су пре рата живели у нашој земљи!

ЗАБАВНИКОВА ИГРА ЗНАЊА

МИНИ ШКОЛА

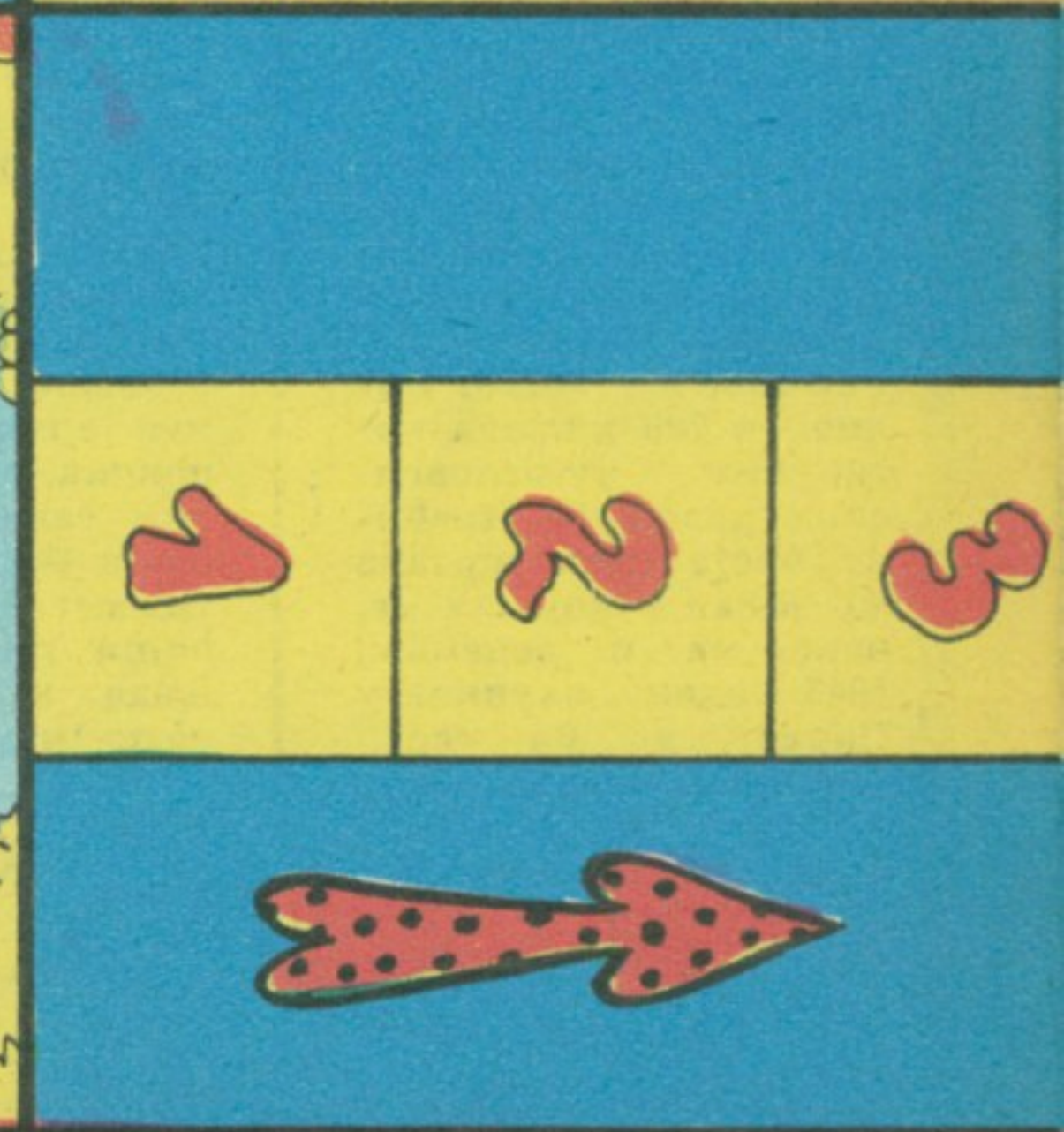
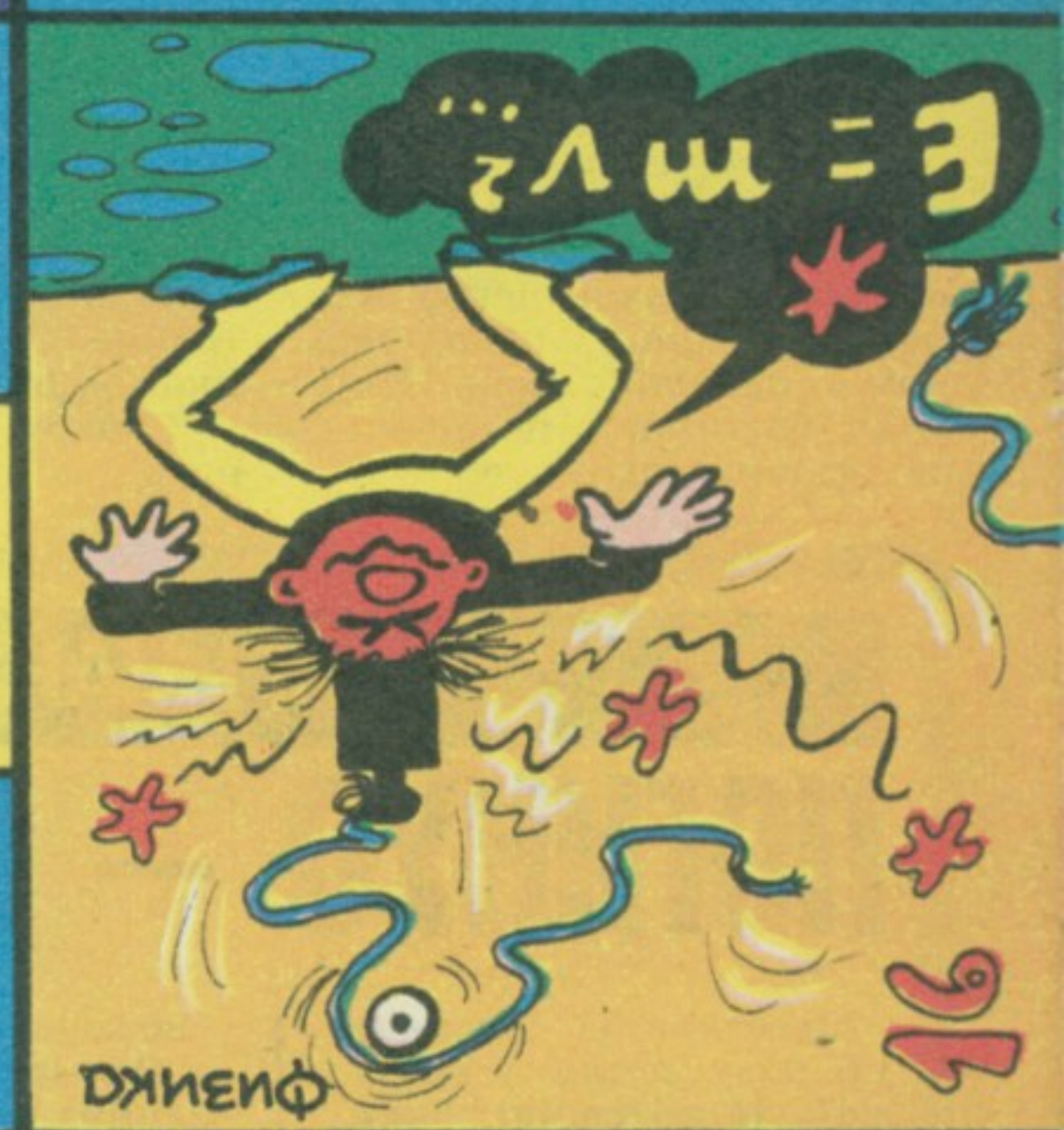
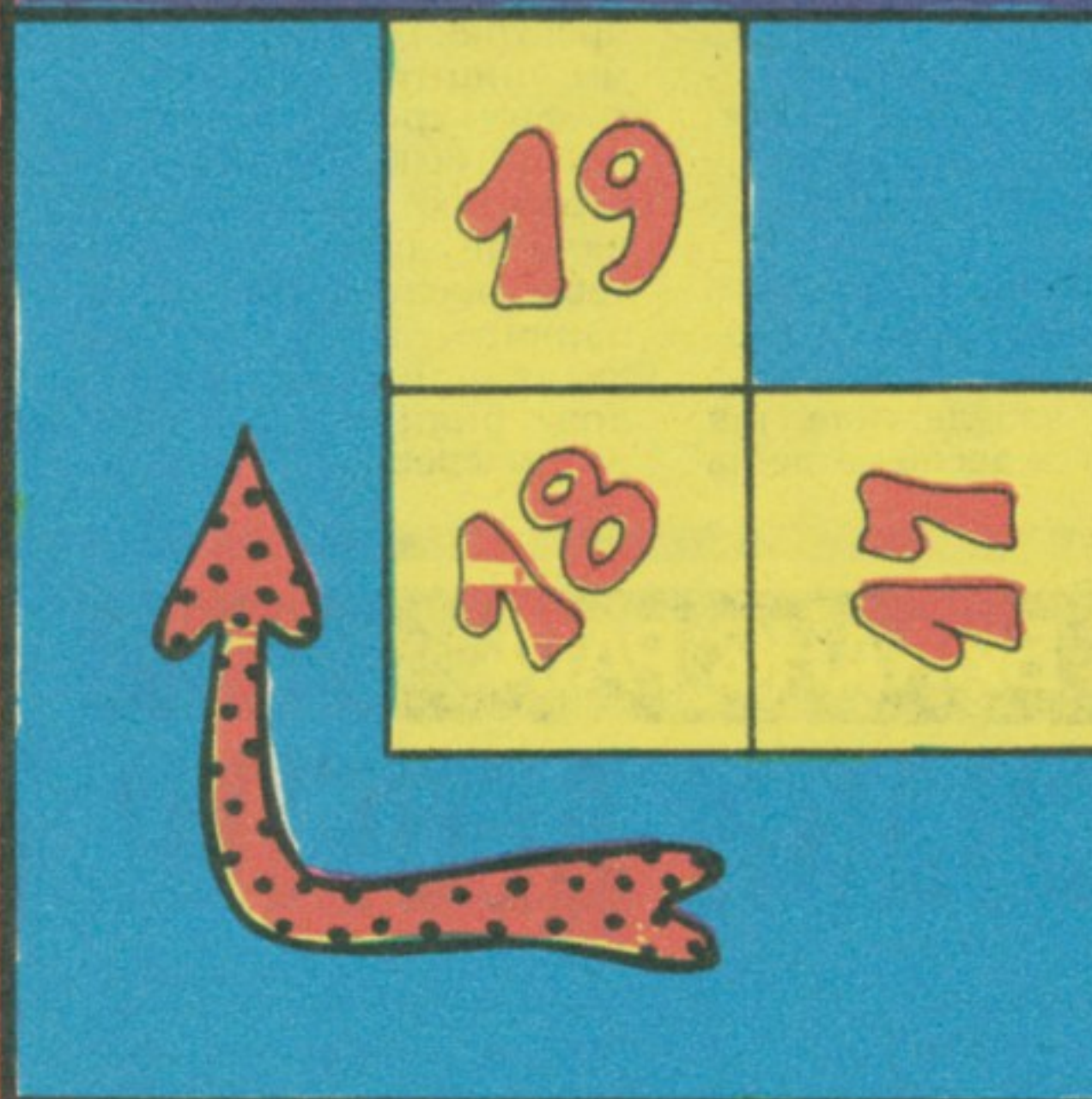
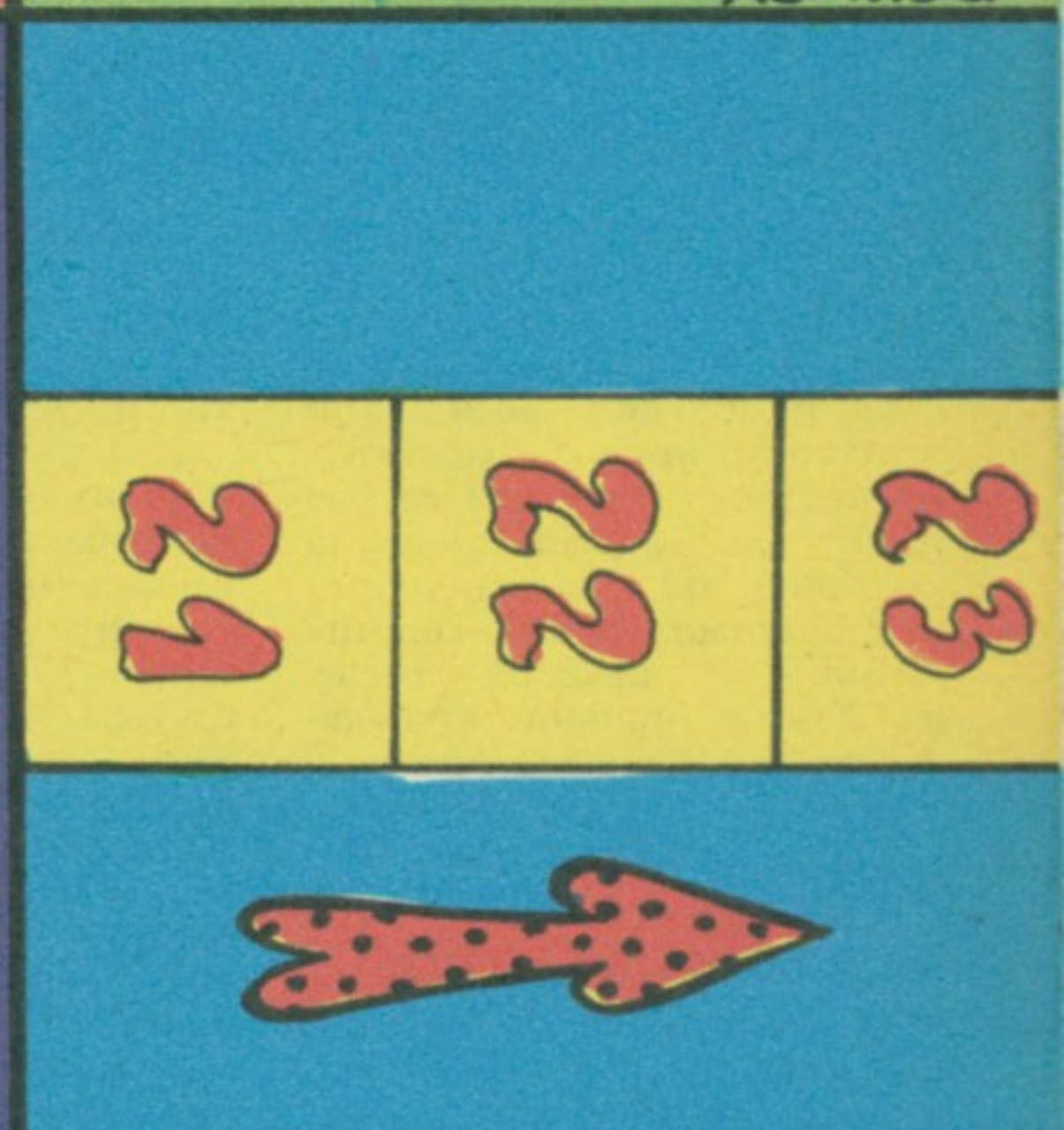
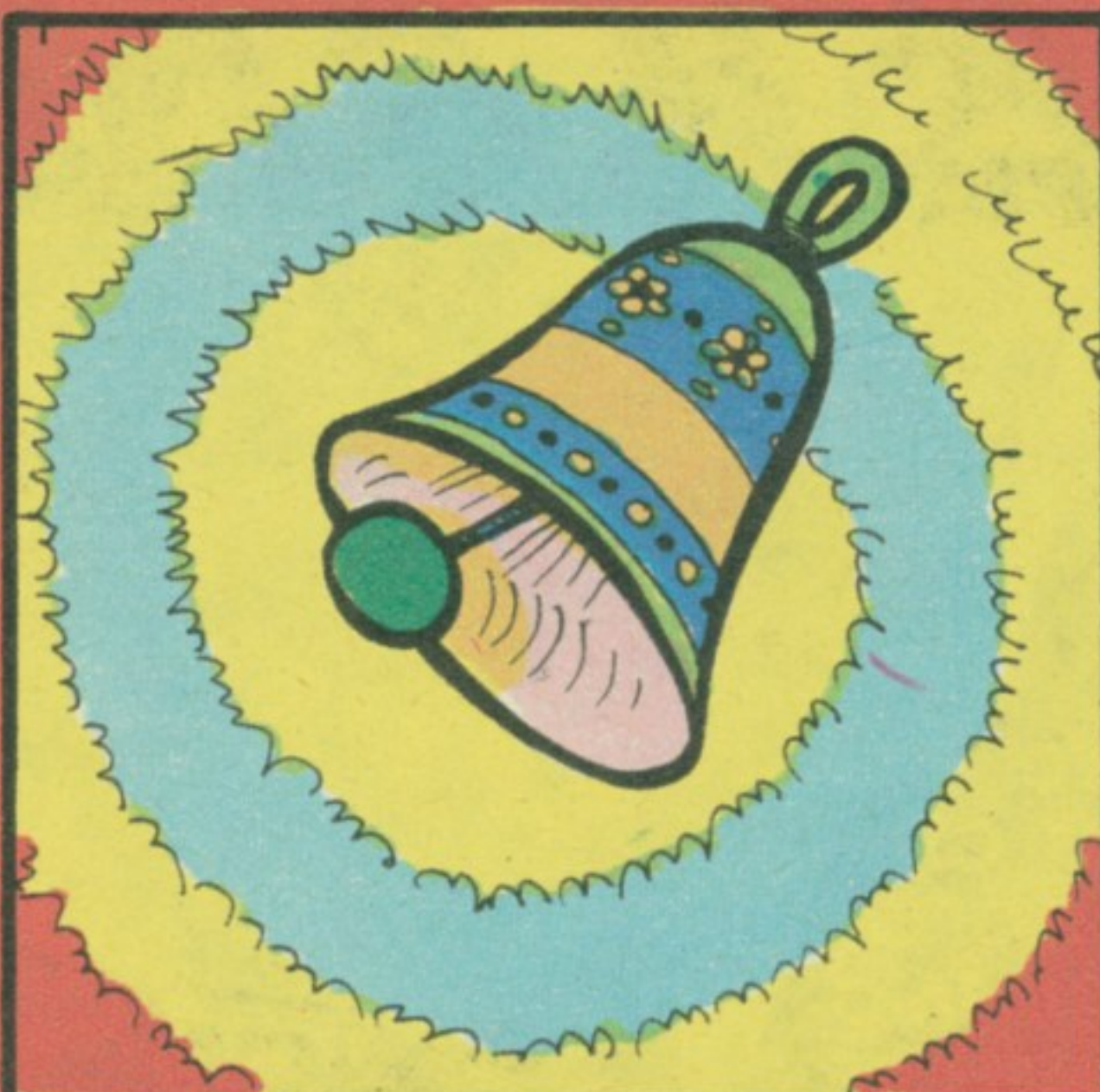
У игри могу да учествују два до шест играча. Занимљивија је, наравно, ако их има више. Од материјала су вам потребни: ова наша табла коју пажљиво треба да исечете и залепите на чвршћи картон да се не би брзо искрзала. Затим коцкица као за игру „Не љути се, човече!“, пион (може и дугме али резличите боје за сваког играча). Најзад, сваки играч треба да има 24 комада папирића величине 6x6 см, на којима ће исписати по три питања за сваку од ових области из школског градива математике, физике, познавање природе, историје, географије и хемије, али тако да други играчи не виде шта је написао. Пазите, питања би требало да се односе на градиво које сте обрађивали ове или најкасније прошле школске године.

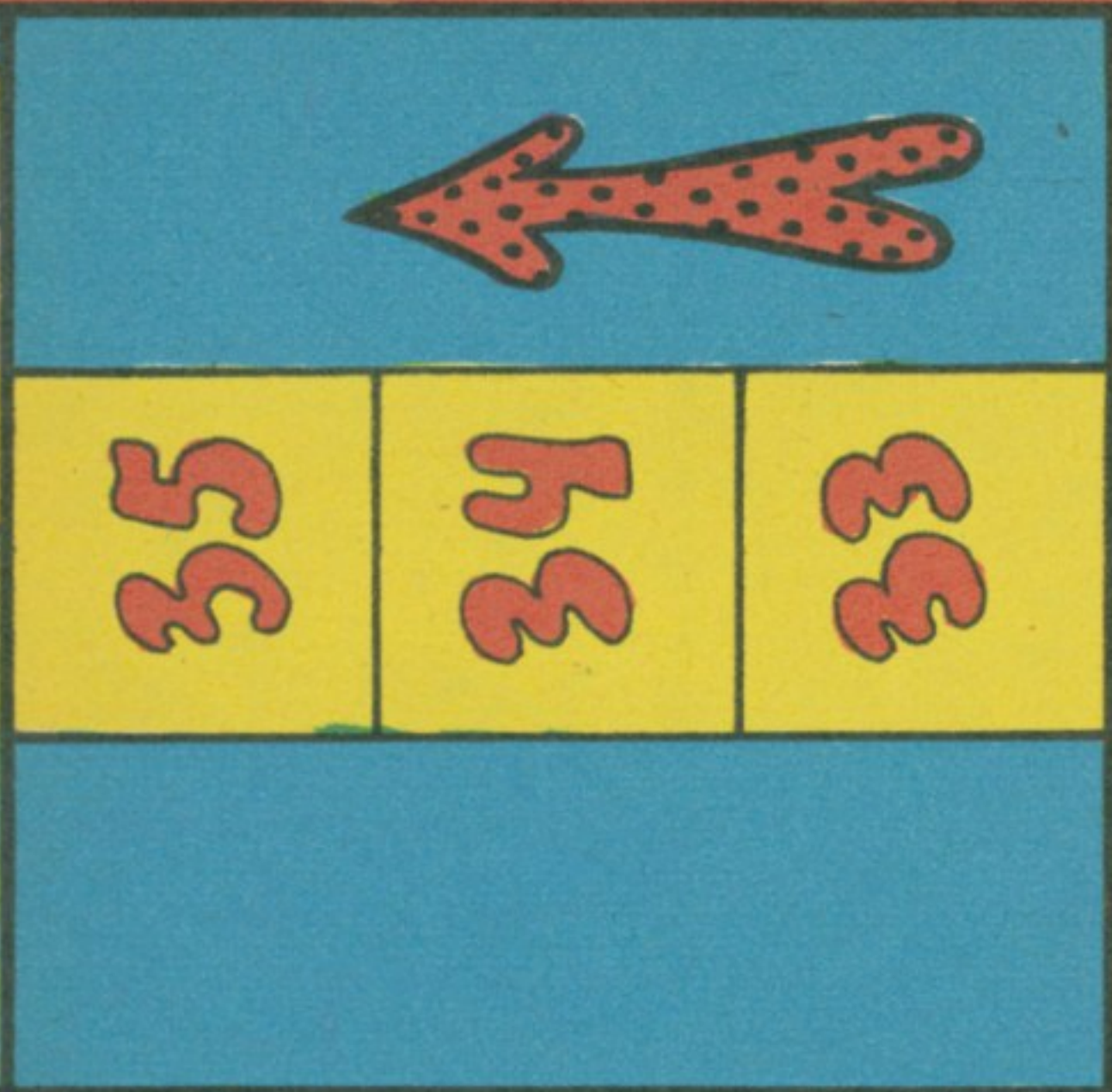
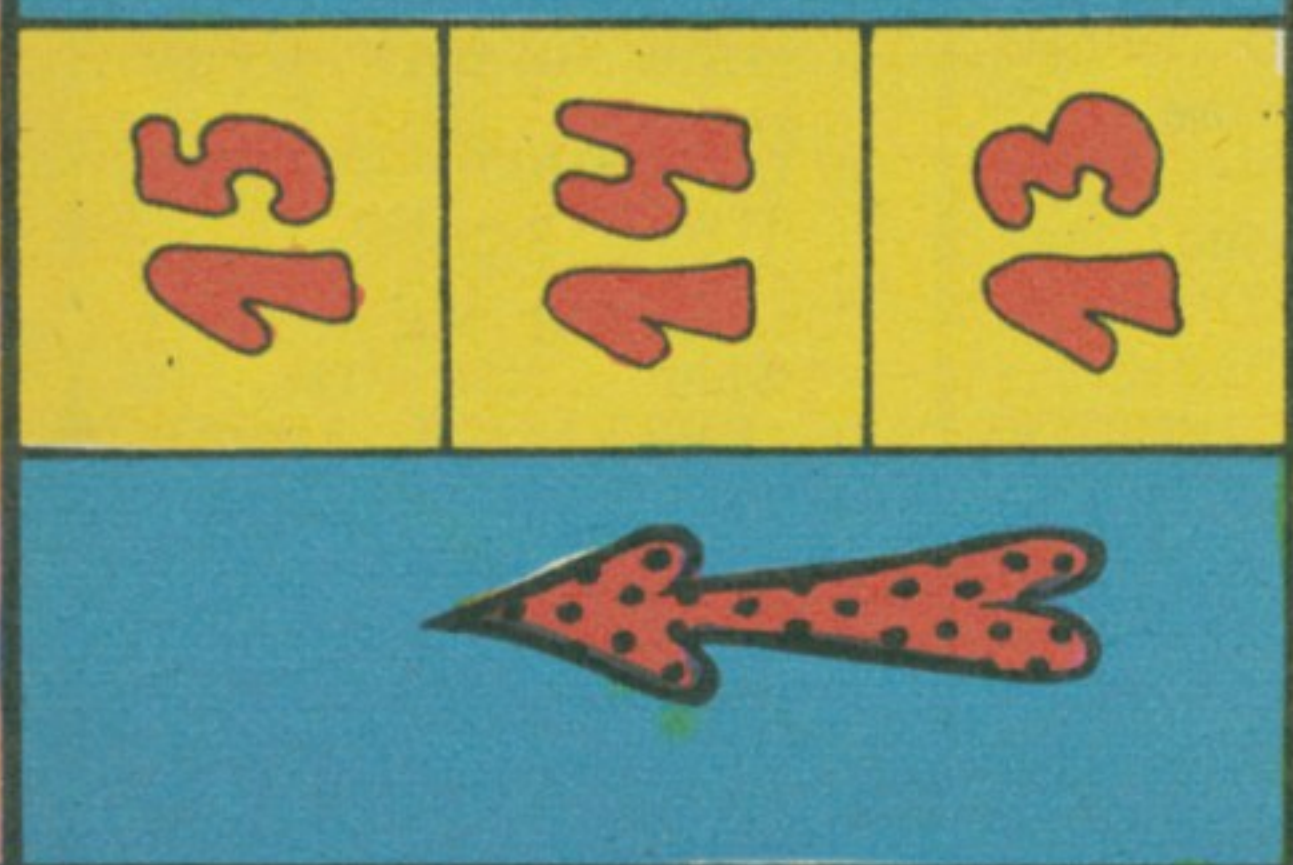
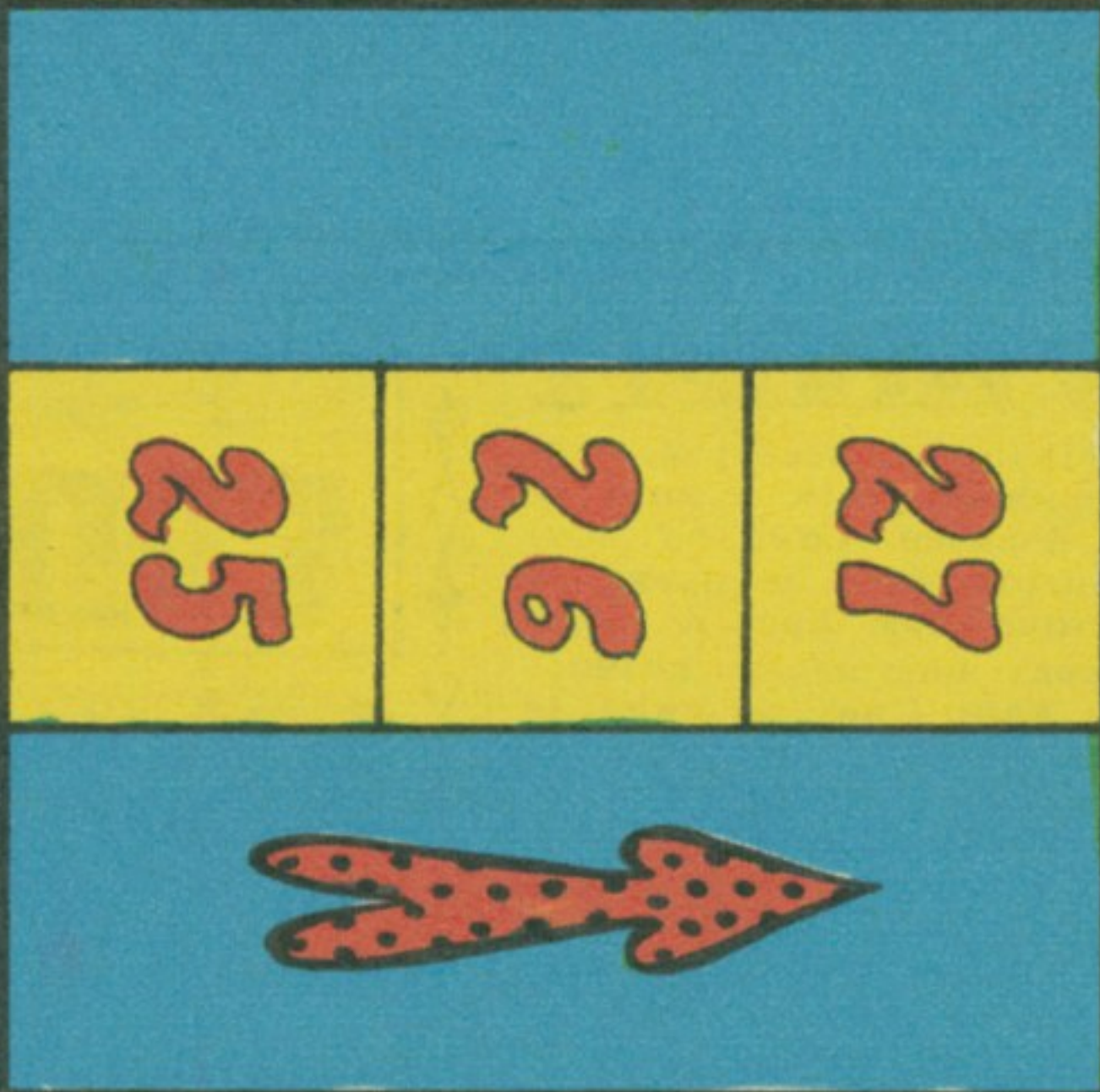
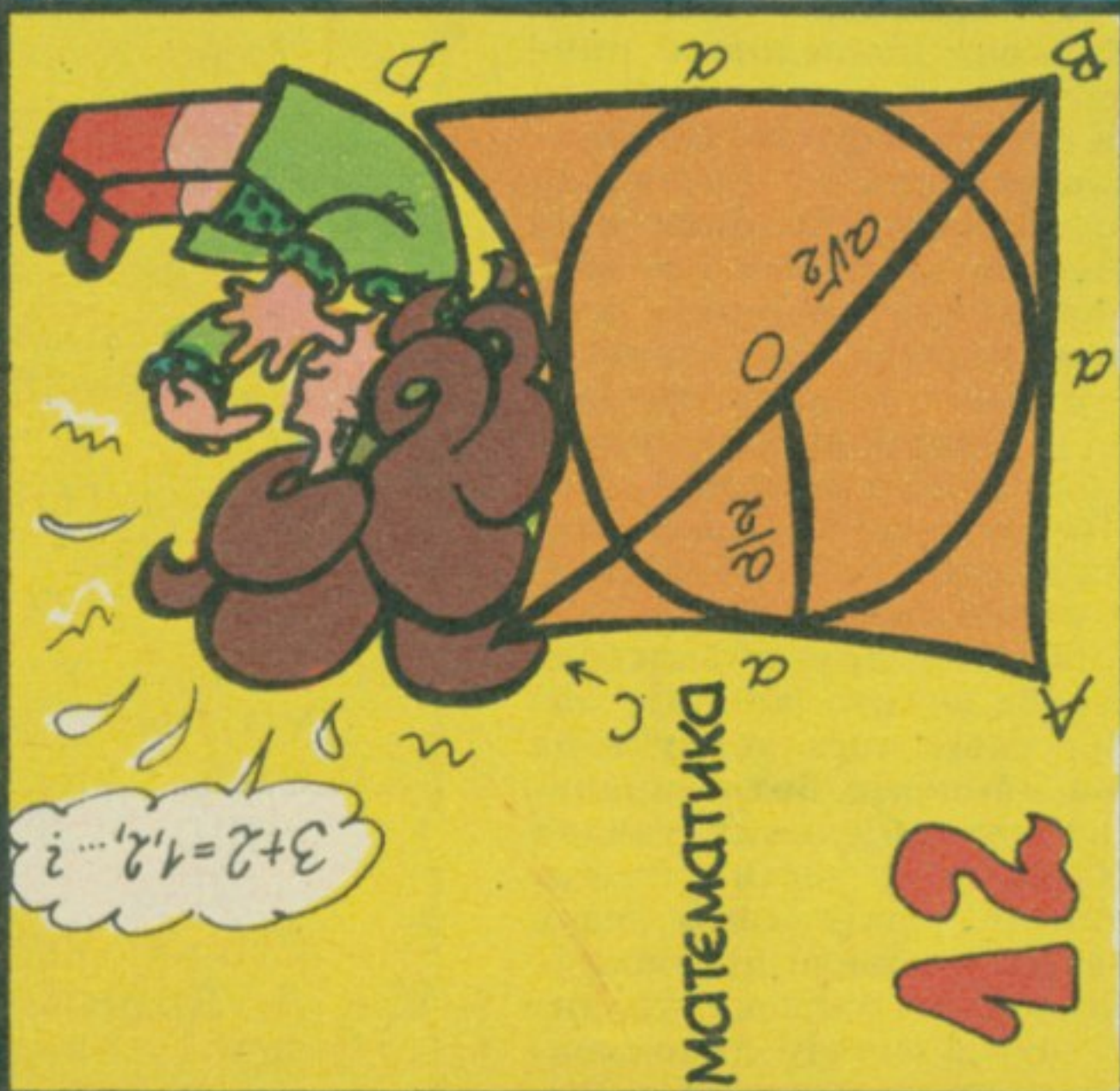
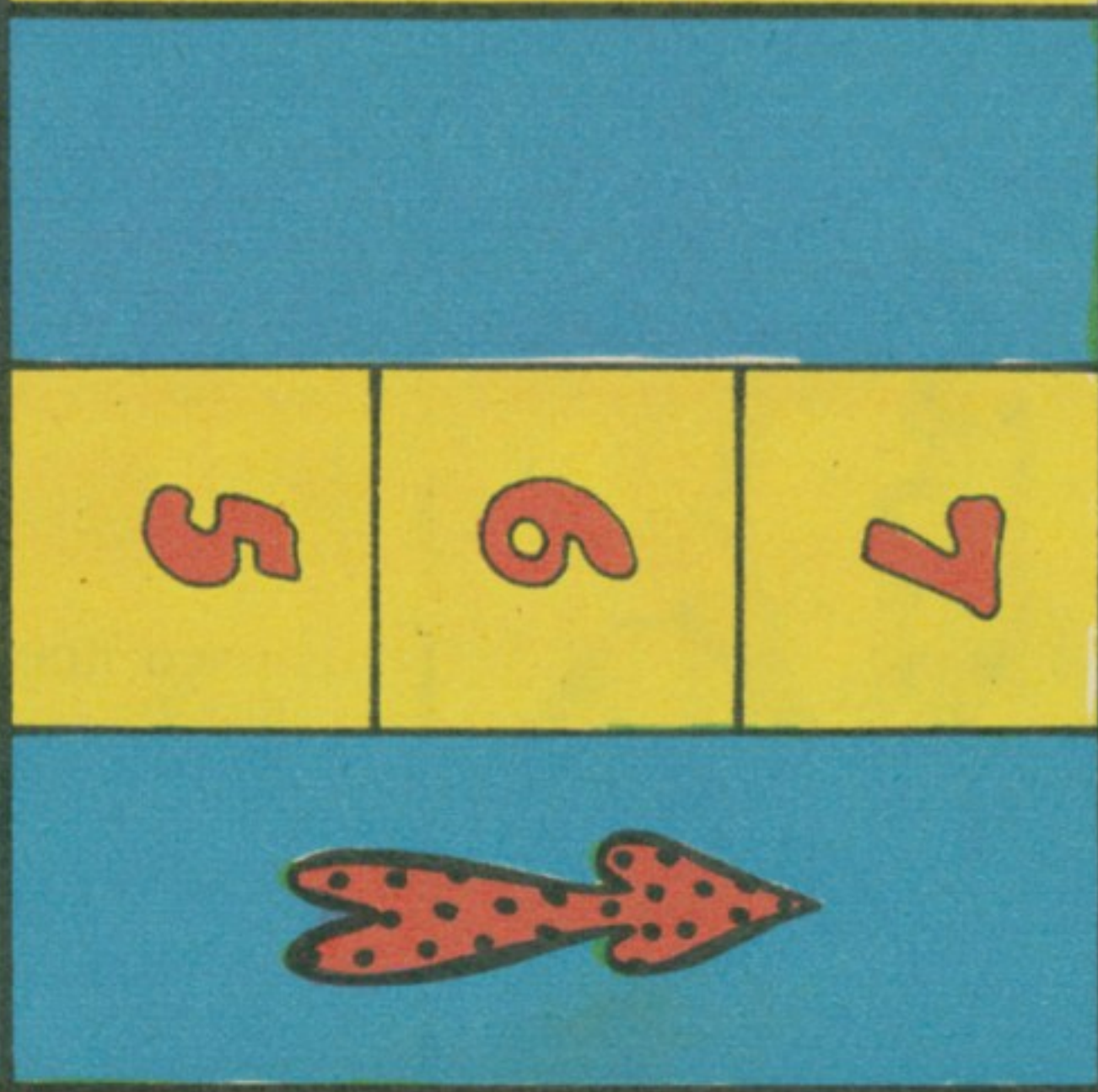
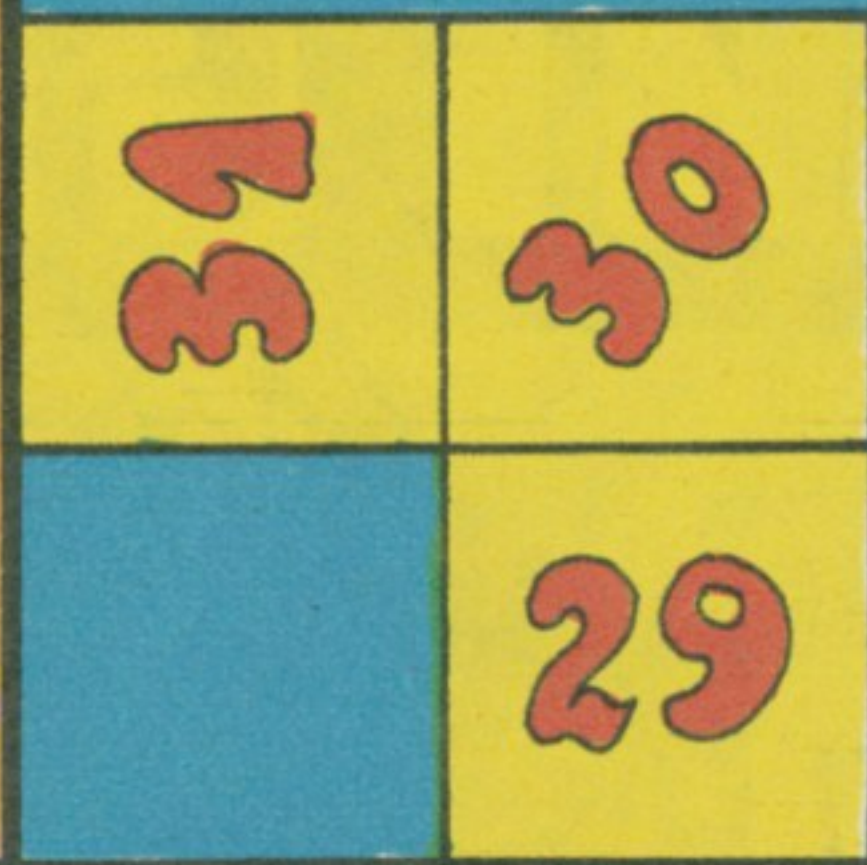
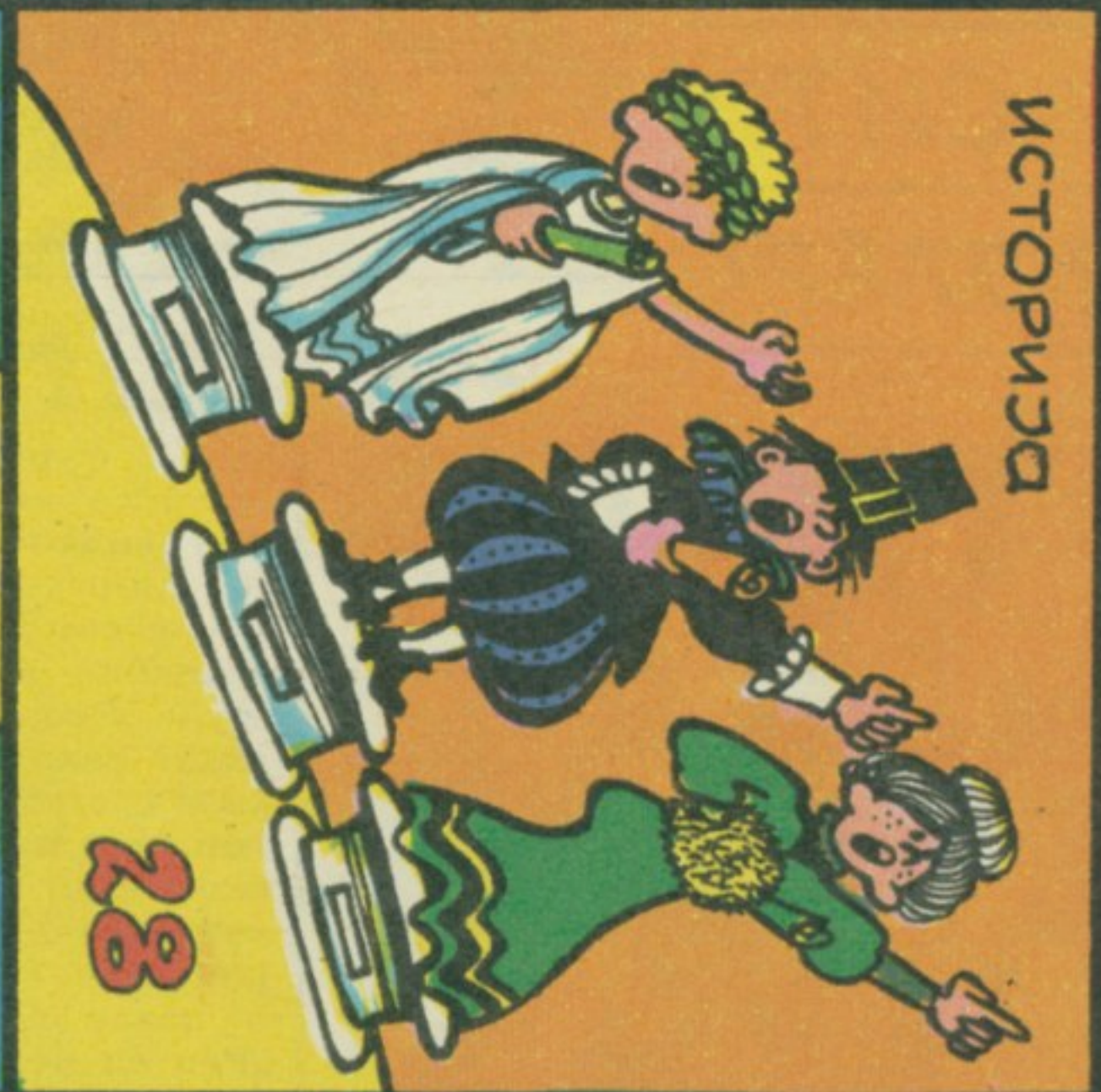
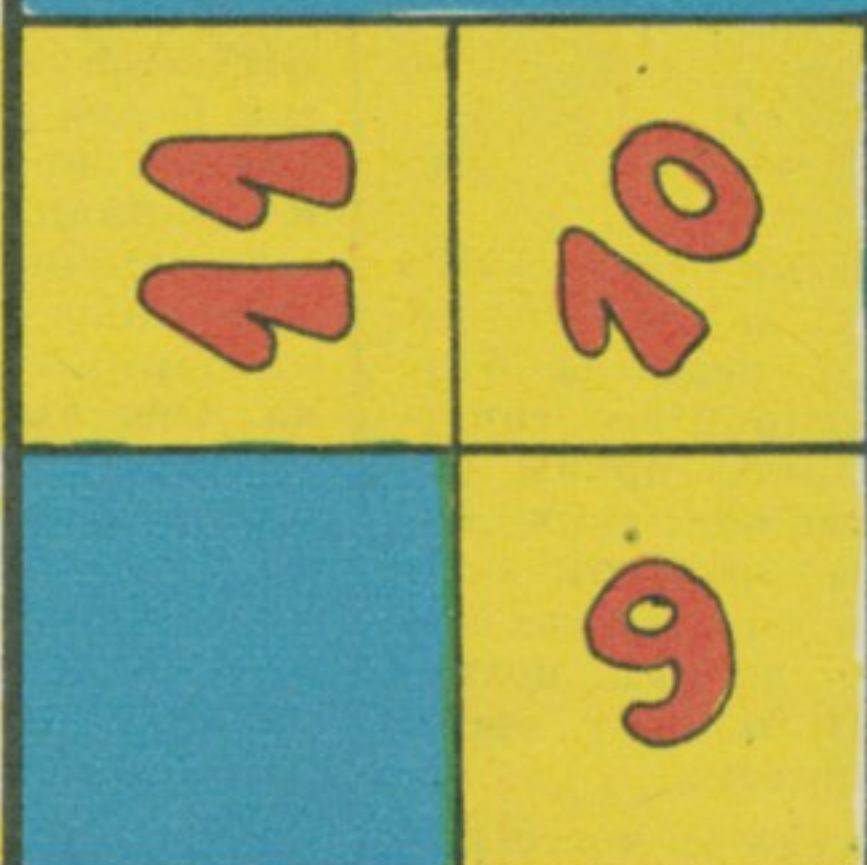
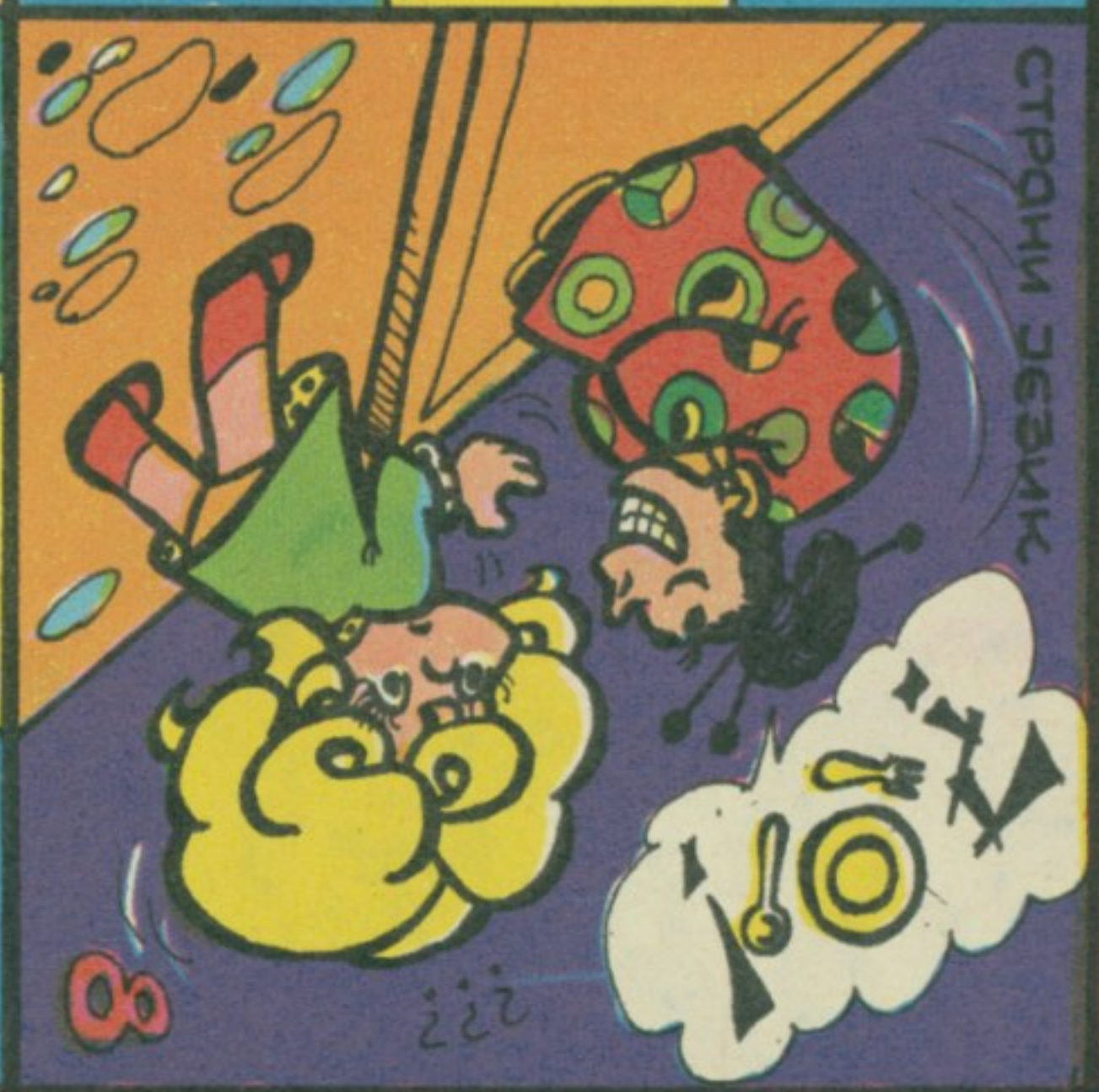
Кад сви играчи испишу питања постављају их на одговарајућа поља, али тако да се не види шта је ко написао. Постављена питања треба да буду таква да се на њих може одговорити са што мање речи. На пример: — Ко је написао „Горски вијенац“? или — Како се на енглеском каже „мама“?, или „Шта је сила“?, „Кроз које земље протиче Дунав“? итд. Наравно, питања зависе од узраста играча.

Правила игре: сви играчи ставе своје пионе (дугмад) на доње **ЗВОНО** (испред поља 1) а затим бацају коцкицу и играч који добије шестлицу почиње игру. Поново баца коцкицу и помера се у правцу стрелице за онолико поља колико је коцкица показала. Ако стане на поље на коме се налази питање узима питање са врха, прочита га гласно и одговара. Ако одмах не зна одговор — има право да мисли док не дође на њега поново ред — а ако ни тада не одговори мора да се врати три поља уназад.

Извучена питања стављају се на крај стола. Ако коцкица падне на поље **20** играч је добио „кеца“ и мора да се врати на почетак игре, тј. на прво **ЗВОНО**. Победник је играч који први стигне на друго **ЗВОНО** које се налази у горњем левом углу. Да би се дошло до тог поља, коцкица треба да падне тако да тачно „стане“ на **ЗВОНО**. На пример: ако се неки од играча налази на пољу **34** треба да добије **3** да би изишао, а ако добије **4** мора да остане на пољу **34** до следећег бацања. А ако, рецимо, добије **2** мора да стане на поље **36** и одговара из хемије и чека **1** да изиђе. На истом пољу може стајати и више играча, уколико тако покаже коцкица.

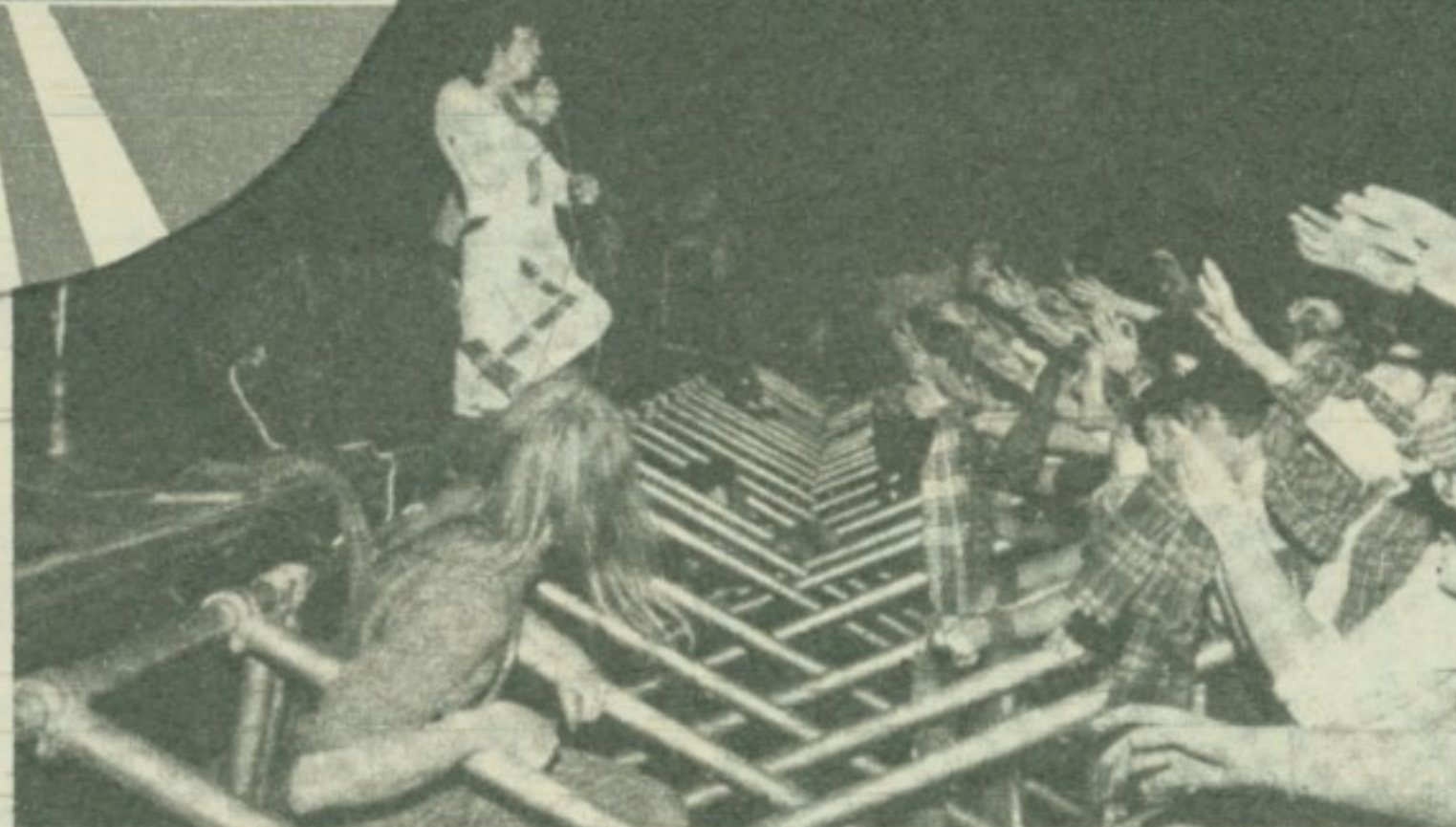
ОВА ИГРА ЋЕ ВАС ЗАБАВИТИ А ИСТОВРЕМЕНО ПОМОЋИ ДА ПРОВЕРИТЕ СВОЈЕ ШКОЛСКО ЗНАЊЕ!

ЖИТ СТРАНА

БЕЈ
СИТИ
РОЛЕРС

Bay City Rollers

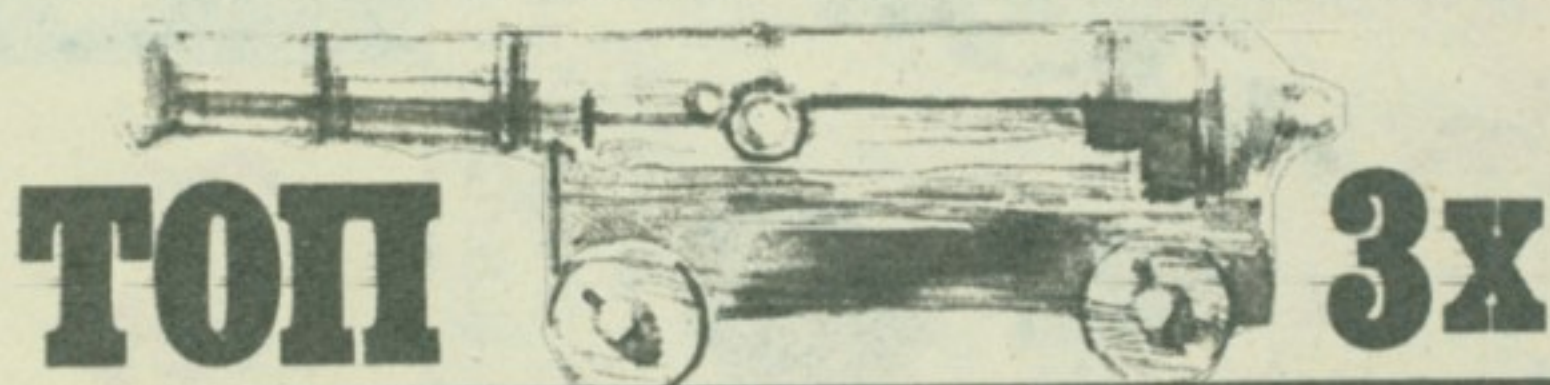
П еточлана шкотска група БЕЈ СИТИ РОЛЕРС и ове године има великих изгледа да буде проглашена најпопуларнијим тинејџерским саставом. Према првим резултатима недавно спроведених анкета „ролерсима“ ће припасти прва места у већини европских земаља као и у Америци, што су до сада постигли једино БИТЛСИ, и то у време своје највеће популарности.

О самој групи до сада је често писано. Појединости из њиховог приватног живота познате су нашим читаоцима, те ћемо стога данас говорити само о њиховој популарности која је превазишла сва очекивања. Најбољи пример је недавно одржана једанаесто

дневна турнеја по Ђилеској која је постигла несумњив успех а ипак је њен биланс поразан. Само на лондонском концерту било је преко 60 повређених тинејџера. Хаос је почео неколико часова пред наступ познате групе у сали Хамп Смит, на чијем је улазу неколико стотина тинејџера чекало своје љубимце. Ролерси су се појавили у пратњи тридесет телохранитеља који су једва успели да младе музичаре уведу у халу. Врхунац одушевљења настао је оног тренутка када је певач Лесли изводио композицију „Рок ен рол љубавна писма“. Тада је једна шеснаестогодишња девојчица скочила са балкона повредивши кичму, због чега ће највероватније до краја живота остати одузета. Болничка кола без престанка су превозила повређене до оближње болнице која је била недовољна да прими све обожаваоце групе. Таква хистерија није била ни у време највеће популарности БИТЛСА — изјавио је шеф лондонске полиције. У својој изјави директор болнице био је још оштрији. „Наша болница се за само неколико часова напунила хистеричним обожаваоцима тако да нисмо били у могућности да примимо ниједног другог болесника. Ово би требало што хитније забранити“. Због свега тога убудуће ће време трајања концерта бити скраћено а паузе између појединих тачака продужене. Сада, због честих интервенција полиције, трају само један час. Хотели више не желе да указују гостопримство јер по одласку улазна врата и хол хотела остају демолирани. Стога, а и због преморености, РОЛЕРСИ ће направити дужу паузу. До следећег пролећа неће се појављивати на јавним наступима у Европи. Радиће на реализацији нове плоче и кренуће на турнеју по Јапану.

СИЛВЕР КОНВЕНШН (SILVER CONVENTION)

1. Домаћа листа

1. ЈОШ И ДАНАС ТЕКУ СУЗЕ ЈЕДНЕ ЖЕНЕ — Мишо Ковач — SUZY
2. МИЛОВАН — Жељко Бебек — ЈУГОТОН
3. ЈА ТЕ ВОЛИМ, АЛЕКСАНДРА — Душко Локин — SUZY
4. ВОЛЕО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Стаклено звоно — ЈУГОТОН
5. ЏАМБО — Ипе Ивандић — ЈУГОТОН
6. ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
7. КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дато Топић — ПГП РТБ
8. ЉУБАВНИ ЈАДИ ЈЕДНОГ ПАРНОГ ВАЉКА — Парни ваљак — ПГП РТБ
9. ЛУДА КУЋА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ
10. ЉУДИ, НИЈЕ ФЕР — Смак — РТВ Љубљана

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

- 1) DEVIL WOMAN — Cliff Richard — ЈУГОТОН
- 2) SAMBARIO — Drupi — ЈУГОТОН
- 3) RODRIGO'S GUITAR CONCERTO — Manuel — ЈУГОТОН
- 4) SHOW ME WAY — Piter Frempton — ПГП РТБ
- 5) LOW RIDER — War — РТВ ЉУБЉАНА
- 6) YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — ПГП РТБ
- 7) LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН
- 8) ALL BY MYSELF — Eric Carmen — ЈУГОТОН
- 9) DOCTOR KISS, KISS — 5.000 Volts — ПГП РТБ
- 10) DANCING QUEEN — Abba — ПГП РТБ

3. САД

- 1) DISCO DUCK (Part 1) — Rick Dees
- 2) IF YOU LEAVE ME NOW — Chicago
- 3) A FIFTH OF BEETHOVEN — Walter Murphy
- 4) LOWDOWN — Boz Scaggs
- 5) DEVIL WOMAN — Cliff Richard
- 6) STILL THE ONE — Orleans
- 7) SHE'S GONE — Hall & Oates
- 8) I ONLY WANNA BE WITH YOU — Bay City Rollers
- 9) MAGIC MAN — Heart
- 10) ROCK'N ME — Steve Miller Band

У популарној групи СИЛВЕР КОНВЕНШН недавно је дошло до промене. Уместо црвенокосе Линде Убелхер дошла је нова певачица, Американка Ронда Хит. О томе продуцент Мишел Кунзе каже: „Првобитно смо желели да од трија направимо

квартет, и зато смо тражили добру певачицу, али и врсну играчицу како би шоу-програм на предстојећој турнеји по Америци био потпун. Међутим, догодило се нешто сасвим неочекивано. Изненада нас је напустила Линда, тако да смо остали трио“.

Нови члан у групи Ронда Хит је из Њујорка и новинари су је већ назвали „дете Бродвеја“ јер је наступила у неколико мјузикла. Сушта супротност је Линди: има кожу боје чоколаде и велике црне очи. О свом новом ангажману каже: „Већ сам постала део групе. Одлично се слажемо и убеђена сам да ћемо у Америци доживети велик успех“.

О групи СИЛВЕР КОНВЕНШН, коју памтимо по два велика суперхита „Fly, Robin Fly“ и „Get up and Boogie“ владају подељена мишљења. Док једини сматрају да је састав изврстан, други су мишљења да се у њиховим песмама све више чује пратећи хор. Такође им замереју и на шоу-програму за који кажу да није на светском нивоу.

Неочекивани растанак са групом Линда није баш мирно примила. Прво је била избачена из групе ЛЕС ХАМФРИС а сада и из СИЛВЕР КОНВЕНШНА. О свему томе недавно је изјавила „Препустила сам све свом адвокату, јер ја са СИЛВЕР КОНВЕНШНОМ имам уговор до 1980. године. Видећемо шта ће бити“.

ПРВА САМОСТАЛНА ПЛОЧА

Када немо изда прву плочу има разлога да буде задовољан. Прва плоча Сузана Манчиј с композицијом „Сећање“ и „Моје жеље знаш“, наишла је на добар пријем.

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

РОК ЕН РОЛ ЉУБАВНА ПИСМА (ROCK AND ROLL LOVE LETTERS)

Текст и музика: Тим Мур
Изводи: БЕЈ СИТИ РОЛЕРС (Bay City Rollers)

Dear sister poet,
Dear brother poet too
These tears that words are make
Me wanna be with you
But I need to spend my body
I'm a music makin man
And no page can release it like
This amplifier can

This is my rock and roll love
Letter to you
This is my rock and roll love
Letter to you
Gonna sign it gonna seal it gonna
Mail it away
Gonna mail it today

God I must be crazy to express
Myself this way
But there ain't mush romance livin'
In the U. S. A.
This guitar is a blessing this Piano
Is a muse
And Electric it's a devil with a
Twenty amp fuse
This is my rock and roll love

Letter to you
This is my rock and roll love
Letter to you
Gonna sign it gonna seal it
Gonna mail it away
Gonna mail it today

Dear mama papa hey your
Boy is doin fine
And this energy you gave him
Keeps on tryin'
To unwind
'Cause I see and ancient rhythm
In a man's genetic code
Gonna keep on rock and rollin'
Till my genes explode

This is my rock and roll love
Letter to you
This is my rock and roll love
Letter to you
Gonna rock it gonna reel it
Gonna shake it away
Send me back one send me back
One some day

Музиком је почео да се бави од дванаесте године. Свирао је у познатим македонским групама: Плави анђели, Безимени, Крвна група, Република 1903. Популарност у Југославији стекао је као члан трија „Триангл“ који је постојао две године. Касније одлази у иностранство где је имао прилике да се упозна са Џинером Вејкером, Рори Галахером и Стен Вебом, чланом познате групе ШИКЕН ШЕИК. Жеља му је да са искуством стеченим међу овим познатим поп-музичарима постане члан неке афирмисаније групе у Југославији. За сада је вођа групе ВОЗ која ће ових дана издати и своју прву сингл-плочу. Његова адреса је: БЕК ТРПОВСКИ, Ул. Дебарце 41, Скопје, бр. 25.

ПРВИ РОК-БУБЊАР МАКЕДОНИЈЕ — БЕК ТРПОВСКИ

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ

Од броја 1298 (12. XI 1976.) почели смо велику годишњу анкету о популарности домаћих певача и група. Циљ нам је да на основу ваших гласова утврдимо ко су најпопуларније популарности 1976. године. Пошто очекујемо да сви наши читаоци узму учешће у анкети, верујемо да ћемо овом акцијом добити праву слику о популарности појединих интерпретатора забавне и поп-музике. Тридесет читалаца који буду гласали за оног певача или групу који на основу анкете буду проглашени за најпопуларније, наградиће ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК са десет годишњих претплата за једно од наших издања (П. забавник, Денис, Микијев забавник), десет мајица ових истих издања и десет колекција плоча — поклон ПГП РТБ.

Листу са 19 имена певача и група на којој сте заокружили само

једно име треба да исечете и залепите на полеђину дописнице. Ако сматрате да би на листи популарних требало да се нађе и неко друго име, упишите га у празан простор и тиме сте већ дали свој глас. Понављамо, гласати можете само за једног певача и једну групу. Само тако попуњени анкетни листић биће узет у обзир код збрајања гласова. Резултате гласања објавићемо у новогодишњем броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА а до тада сваке недеље на ХИТ-СТРАНИ доносићемо анкетни листић ХИТ-ПЕВАЧИ И ГРУПЕ 1976. ГОДИНЕ.

Дописницу на чијој је полеђини залепљен исечен анкетни листић са заокруженим само једним именом певача и једне групе или пак дописаним именом, шаљите на адресу: ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК, 11000 Београд, поштански фах 124.

НОВЕ ПЛОЧЕ ПГП РТБ

THE ALLMAN BROTHERS BAND

Дупли албум извршене групе ALLMAN BROTHERS BAND, која се овог лета распала је плоча коју треба без размишљања набавити. На њој су највећи успеси GREGG ALLMANA и његових пријатеља.

THE BROTHERS JOHNSON

Изузетно музичко остварење, ЛП „Look Out For“ још је једна добра плоча која се појавила ових дана у продаји. На њој су девет нумера које изводе браћа Џори и Луис, Џонсон уз помоћ својих пријатеља, познатих светских музичара.

STATUS QUO

„Mystery Song“, песма која се дуго времена налазила на свим светским топ-листама издата је и код нас. Добро знана група СТАТУС КВО на другој страни овог сингла представља се још једном нумером. То је композиција „Drifting Away“.

BEE GEES

БИ ЏИЗИ, познати и нешто старијим љубитељима поп-музике још из времена суверене владавине БИ ТЛСА, на новом синглу представљају се нумерама „You Should Be Dancing“ и „Subway“.

БИРАМО НАЈПОПУЛАРНИЈЕ

ХИТ 1976.

ВОКАЛНИ СОЛИСТИ

- 1) АРСЕН ДЕДИЋ
- 2) БИСЕРА ВЕЛЕТАНЛИЋ
- 3) БОБА СТЕФАНОВИЋ
- 4) ВЛАДИМИР САВЧИЋ — ЧОБИ
- 5) ЛАДО ТОПИЋ
- 6) ДУШКО ЛОКИН
- 7) ЗДЕНКА КОВАЧИЧЕК
- 8) ЗДРАВКО ЧОЛИЋ
- 9) ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ
- 10) ЈАДРАНКА СТОЈАКОВИЋ
- 11) ЈОСИПА ЛИСАЦ
- 12) КЕМАЛ МОНТЕНО
- 13) КСЕНИЈА ЕРКЕР
- 14) МИША-МАРКОВИЋ
- 15) МИШО КОВАЧ
- 16) МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ
- 17) НЕДА УКРАДЕН
- 18) ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ
- 19) ТЕРЕЗА КЕСОВИЈА
- 20) _____?

ГРУПЕ

- 1) АМБАСАДОРИ
- 2) БИЈЕЛО ДУГМЕ
- 3) БУЛДОЖЕР
- 4) БУМЕРАНГ
- 5) ЗЛАТНИ ПРСТИ
- 6) INDEXI
- 7) YU ГРУПА
- 8) ОПУС
- 9) ПАРНИ ВАЉАК
- 10) REPEL IN KRI
- 11) ПОП МАШИНА
- 12) ПОСЕБНО ПАКОВАЊЕ
- 13) С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ
- 14) СЕПТЕМБАР
- 15) СМАК
- 16) СТАКЛЕНО ЗВОНО
- 17) СУНЦОКРЕТ
- 18) ТЕШКА ИНДУСТРИЈА
- 19) TIME
- 20) _____?

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

НОВА СВЕТСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА МЛАДЕ

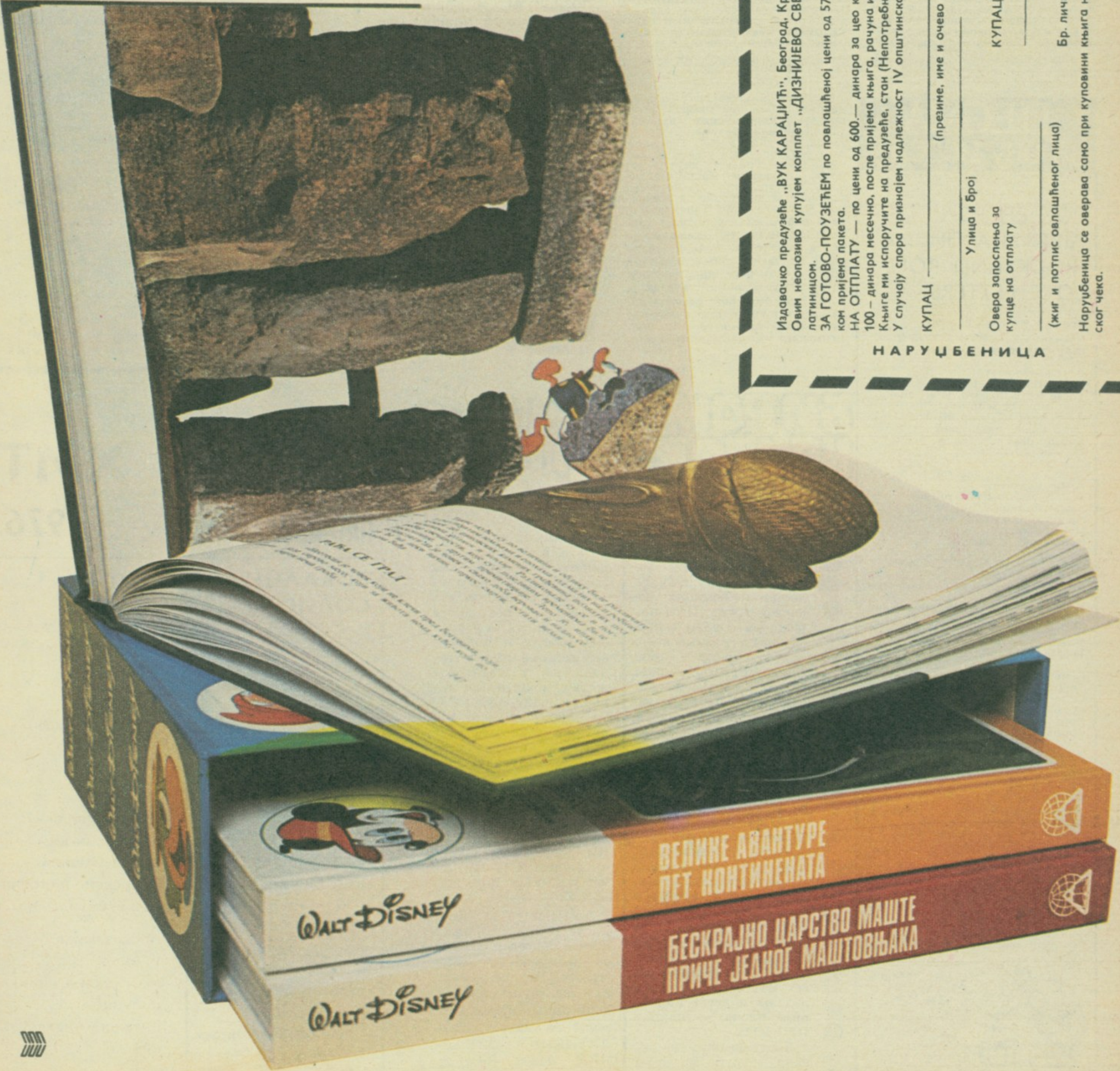
ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ је нова серија књига која опште и вечите теме историје и науке, културе и уметности приближава младим читаоцима. То су приче о нашој цивилизацији, испричане на узбудљив и маштовит начин, с много научних података, у којима су спојени занимљивост и учење, поука и забава.

Омиљени Дизнијеви јунаци само су водичи кроз прошле векове и будуће просторе. Они воде младог човека величанственим путевима којима је корачао човек — истраживач, научник, уметник, стваралац, пустолов и визионар. Прво коло чине три тома, а сваки том обухвата по две области које нарочито интересују младе читаоце.

Први том: **ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ И ПЕТ КОНТИНЕНАТА**
Други том: **ВЕЛИКИ МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ** и **ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА**
Трећи том: **БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО МАШТЕ И ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА**

Овај нови комплет Дизнијевог свезнања наставак је раније серије комплекта „ЧУДЕСНИ СВЕТОВИ ВОЛТА ДИЗНИЈА“ и доживео је изванредан успех у Америци, многим земљама Европе, а сада и у нас.

Комплет од три књиге штампан је ћирилицом и латиницом, тврдо повезан, с пластифицираним корицама и украсном поклон-кутијом.

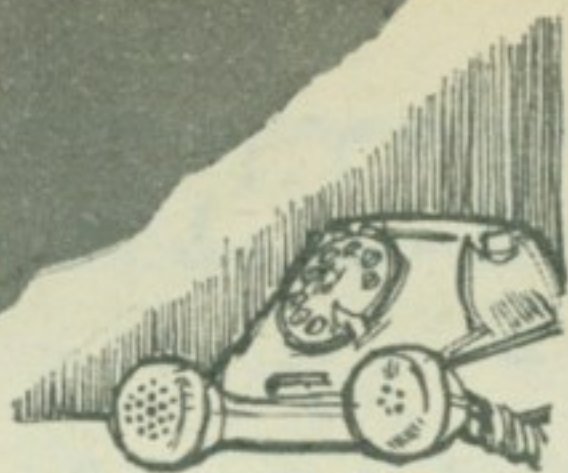
Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9
Овим неопозиво купујем комплет „ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ“ (три књиге) по цени од 600.— динара, ћирилицом или латиницом.
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 570.— динара за цео комплет. Уплату ћу извршити поштару приликом пријема пакета.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 600.— динара за цео комплет, који ћу износ уплатити у 6 редовних месечних рата по 100.— динара месечно, после пријема књига, рачуна и уплатница, почев од _____ 197____ године.
Књиге ми испоручите на предузеће, стан (Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

КУПАЦ _____ (презиме, име и очево име)	Место и поштански број _____
Улица и број _____	Назив и адреса радне организације _____
Овера запослења за купце на отплату _____	КУПАЦ _____ (својеручни потпис)
(жиг и потпис овлашћеног лица) _____	Бр. личне карте _____ Издате од СУП-а _____

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак од пензионерског чека.

НАРУЏБЕНИЦА

**БУДИТЕ
ДЕТЕКТИВ...**

Две хиљаде степеница

На телефону је „Правдољуб“ — представио ми се непознати. — Одлучио сам да ступим у акцију. Укратко ћу вам испричати о чему се ради. За време рата нацисти су убили мог најмлађег брата. Заклео сам се да ћу им се осветити. Успео сам да сазнам имена једанаесторице преживелих нациста и да ликвидирам петорицу. Пошто сам о вама чуо све најбоље решио сам да вас позovem у помоћ у случају да не будем у стању да се сам борим. Вечерас крећем у акцију на шестог, за кога сам сазнао да је био њихов вођа. Надам се да ме нећете разочарати и да ћете ми помоћи — завршио је непознати своју причу и спустио слушалицу. Остало ми је само да чекам.

После неколико дана, управо док сам завршавао свакодневни посао, у канцеларији је зазвонио телефон:

— Ало?

У слушалицу се чуло неко крклање:

— Брзо! Инспекторе, потребни сте ми. Налазим се у кући шестог злочинца. Упао сам у клопку... дођите сместа... Убиће ме! Брзо! две хиљаде степеница... у Керники...

Одједном, зачуо се неки груби глас и веза се прекинула...

Питао сам се шта да радим? Нисам знао да ли је особа која се називала „Правдољуб“ заиста неко ко покушава да освети брата или неко ко жели да се дочепа мене. Победила је моја професионална радозналост. Обукао сам се наврат-нанос и пре него што сам пошао погледао сам у велику карту на зиду да бих видео где се налази тај Керник... Било је то у Бретањи, недалеко од Конкарноа. Остало ми је да пожурим. Пре тога обавестио сам своје претпостављене и замолио их да обавесте локалну полицију...

Стигао сам у Керник кад је цело село већ било у дубоком сну. Возио сам добар део ноћи и све време се питао како ћу наћи „Правдољуба“. И шта му је то значило: две хиљаде степеница.

Прошао сам неколико пута селом кад сам у једном излогу приметио светлост. Била је то пекара и у њој је пословала једна млада жена. Објаснио сам јој да сам дошао издалека и замолио је да ми прода две кифле. Пошто сам их у сласт појео, запитао сам је:

— Да ли знате где се налази место које се зове „Две хиљаде степеница“?

— Како да не — одговорила је продавачица. — То су степенице усечене у стени које воде од плаже до врха литица. За време рата ту се водила огорчена борба између Немаца и чланова Покрета отпора. Било је више од 200 мртвих...

Начин на који ми је то рекла показивао је да је свакако неко од њених чланова породице ту страдао...

— А шта је сад тамо?

— Ох! Још се на врху литице налази стара кућа грофа од Клоарека коју је пре неколико година купио један Парижанин, неки М. Ламбер. А пре две године два странца, један Шпанац и један Италијан, купили су имања поред грофовог и тамо сазидали виле...

Замолио сам је још да ми тачно објасни како ћу стићи до места „Две хиљаде степеница“.

За време вожње размишљао сам: вероватно ми је „Правдољуб“ телефонирао из једне од те три куће. Али, које?

Пазио сам да возим тачно како ми је продавачица рекла и ускоро сам се нашао пред једном старом кућом на врху литице која је вероватно била бивша грофова кућа. Изишао сам из кола и угледао преди-

ван приказ: са врха литице на којој сам се налазио безбројне степенице у-

сечене у стење водиле су до мора. Међутим, одједном ме је обузео неки необјашњив страх. Окренуо сам главу и угледао још две куће. Одлучио сам да прво закуцам на врата виле која је имала поетично име „Рај“. После два минута, врата ми је отворио онижи човечуљак, бронзана тена, широко зевајући. Упитао ме је:

— Шта сте желели...?

Имао сам припремљено извињење:

— Извините, господине...?

Господине...?

— Пере...

— Извините, господине Пере, ја сам из полиције. Тражимо једног шверцера. Да нисте приметили нешто сумњиво?

— Ох! Не... спавао сам... чврсто сам спавао... Пробудио ме је око поноћи неки шум, али то је био само ветар!

Промрмљао сам неко извињење и кренуо ка другој вили на којој је писало: „Леп изглед“. Малопрешањна сцена се поновила:

— Полиција! — рекао сам званично. — Ви сте...?

— Панили. Роберто Панили. Шта желите усред ноћи код мене?

— Тражимо једног шверцера. Да нисте приметили нешто сумњиво?

— Не, управо сте ме пробудили. Ја чак не знам ни колико је сати...

Са црквеног торња из Керника откуцало је једном.

— Зар је већ један?

На вратима бивше грофове куће, на моје куцање, појавио се власник Парижанин у пратњи своја два сина и два огромна вучјака.

Незадовољан што сам га узнемирио рекао ми је:

— Зовем се Ламбер и ову ноћ сам, као толике досад, провео без сна због овог проклетог црквеног сата. Откуцава једном сваких пола часа и тамам помислим да сам заспао а оно „донг“! Ништа друго нисам чуо сем јаког ветра.

Захвалио сам му и отишао до кола да мало размислим. Одлуку сам брзо донео. С оружјем у руци упутио сам се једној од три куће чије сам власнике малочас упознао. Чим ми је његов власник отворио врата притиснуо сам му цев пиштоља на стомак. Позеленео је и схватио одмах. Одвео ме је у подрум где сам у једном хошку у полумраку приметио на земљи увезаног човека. Био је то „Правдољуб“.

С власниковог телефона позвао сам локалну полицију. Убрзо се злочинац нашао у рукама правде.

У Париз сам се враћао колима заједно с „Правдољубом“. Пошто сам му испричао како сам стигао до Керника и како сам испитивао власника три виле, он ме је упитао:

— Али, како сте погодили ко је од њих тројице злочинац?

ЗАБРАЊЕН ВУКОВ РЕЧНИК

Из деловодног протокола седница Совјета за време владавине кнеза Александра Карађорђевића и уставобранитеља (1842—1858 год.) забележено је, између осталог, и следеће: Попечитељство просвешћенија (министарство просвете) поднело је Совјету 22. јануара 1852. год. на увид следећи допис:

„Попечитељство просвешћенија подноси Совјету на увид 51 табак српско-латинско-немачког реч-

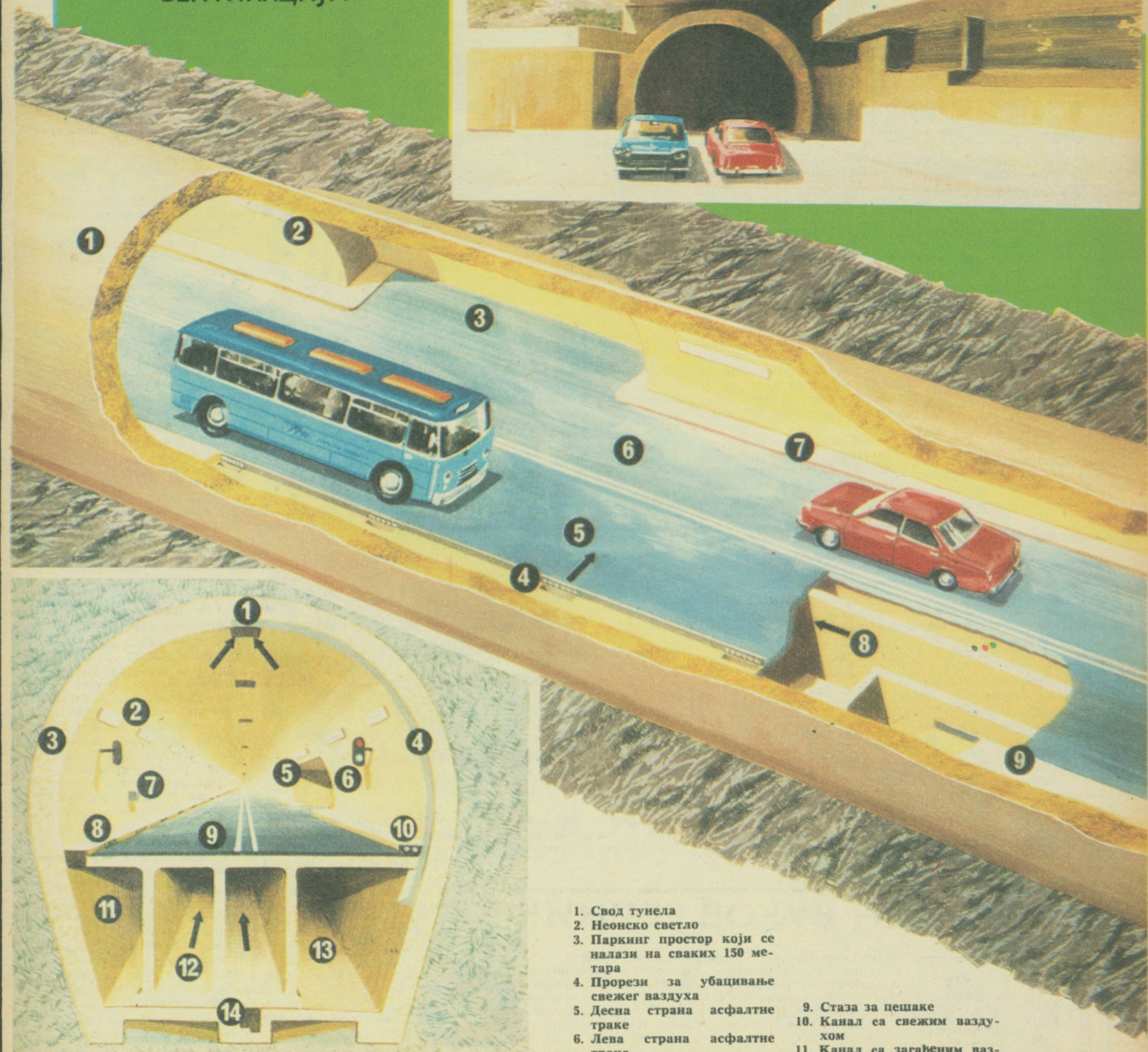
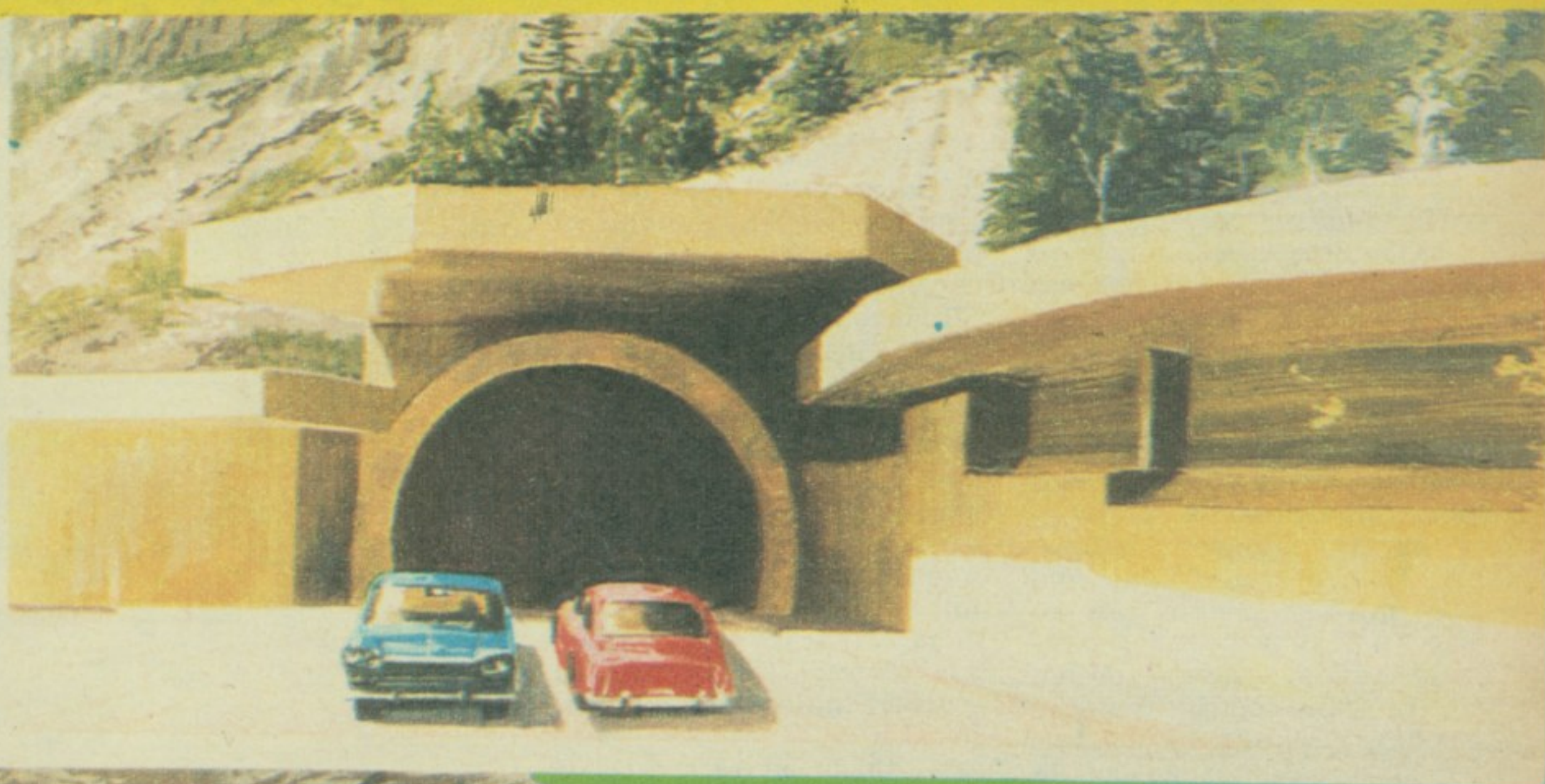
ника господина Вука Стефановића Караџића и уједино списак непристојних речи и израза скупљених само у прва 24 табак. Попечитељство предлаже Совјету да се уношење овог речника ради чистоте и својства језика српског у отечеству забрани.“

Размотривши питање Совјет је донео следећу одлуку: „Кнезу да се достави да се ово не пропушта ради наведених разлога“.

Шта мислите, драги читаоци, који је детаљ из разговора са тројицом власника вила навео инспектора Жсдија да погоди ко је злочинац и да се у његовој вили налази везани „Правдољуб“. Ако знате, честитамо! А, ако нисте расположени за решавање детективских загонетки, пречитајте решење на 35. страни.

ШЕСТ ДАНА ПРЕ НЕГО ШТО
ЈЕ ЗВАНИЧНО ОТВОРЕН ТУ-
НЕЛ, НЕКОЛИКО БРЗИХ АУ-
ТОМОБИЛА ПРОШЛО ЈЕ КРОЗ
ЊЕГА ДА БИ СЕ ТАКО ПРО-
ВЕРИО СИСТЕМ ЗА
ВЕНТИЛАЦИЈУ.

ЧУДО ИСПОД МОН-БЛАНА

ПОПРЕЧАН ПРЕСЕК КРОЗ ТУНЕЛ

1. Прорези кроз које се извлачи загађен ваздух; 2. Неонске светиљке; 3. Бетонска облога тунела; 4. Цеви кроз које пролази загађен ваздух; 5. Паркиралишта на којим су и телефонске кабине; 6. Семафор; 7. Уређај за мерење протока саобраћаја; 8. Прорези за свеж ваздух; 9. Асфалтни пут; 10. Телефонски каблови испод пешачких стаза; 11. Канал са свежим ваздухом; 12. Канал са свежим ваздухом; 13. Канал са загађеним ваздухом; 14. Канализација

1. Свод тунела
2. Неонско светло
3. Паркинг простор који се налази на сваких 150 метара
4. Прорези за убацивање свежег ваздуха
5. Десна страна асфалтне траке
6. Лева страна асфалтне траке
7. Стаза за пешаке
8. Канал са свежим ваздухом

9. Стаза за пешаке
10. Канал са свежим ваздухом
11. Канал са загађеним ваздухом
12. Прорез кроз који се извлачи загађен ваздух

ОПЕРИСАНА ПЛАНИНА

Светска чуда нису стварана само пре нове ере, у античкој Грчкој или старом Риму. Средином шездесетих година овог века, на граничном прелазу између Италије и Француске, испод Мон-Блана направљено је још једно!

Тога дана, 16. јуна 1965. године, отворен је за са-

обраћај тунел који је прокопан испод највишег врха Европе, чија је надморска висина 4807 метара. Становници Француске, Италије и Швајцарске узбуђено су слушали вест емитовану преко својих радио-станица у овом делу Европе; прве колоне аутомобила прошле су испод Алпа, асфалтном стазом широком 3,5 метара а дугом 11,7 километара.

Тако је за око 20 часова путовања скраћено ра-

стојање од Париза до Рима. И не само то! До тада су се на старим и залеђеним путевима који су водили преко увек завејаних Алпа свакодневно дешавале тешке саобраћајне несреће или су, пак, дуге колоне возила сатима стајале на непроходним путевима, изнад амбиса у којим су се налазила права тробља слупаних возила. Управо зато, многи туристи тешка срца су се одлучивали да на тим местима прелазе границу. Осим тога, алпски масив дуг око 1200 километара спречавао је аутомобилски транспорт,

па су трговачке везе између Француске и Италије биле веома слабе. Зато је свима било јасно: она држава која успе да прикупи довољно средстава за изградњу тунела кроз Алпе и направи одговарајући пројект, успеће да унапреди трговину и туризам.

И у 19. веку било је покушаја да се савладају Алпи и тако скрати пут. Почетком 1871. године Французи су испод Мон-Сенија, врха у Алпима, прокопали тунел који им је омогућио живљу трговину са државама око Средоземља. Године 1878. и швајцарска влада пробија кроз Алпе тунел Свети Готхард. Али,

тај пролаз највише користе Немци чија индустрија све више јача и угрожава остале европске државе. Касније су Италијани и Швајцарци заједнички изградили најдужи тунел на свету, познат под именом Симплон, дуг око 19.825 метара. Али, туда нису могли да пролазе аутомобили, јер су у њему постављене шине којима су јурили брзи електрични возови.

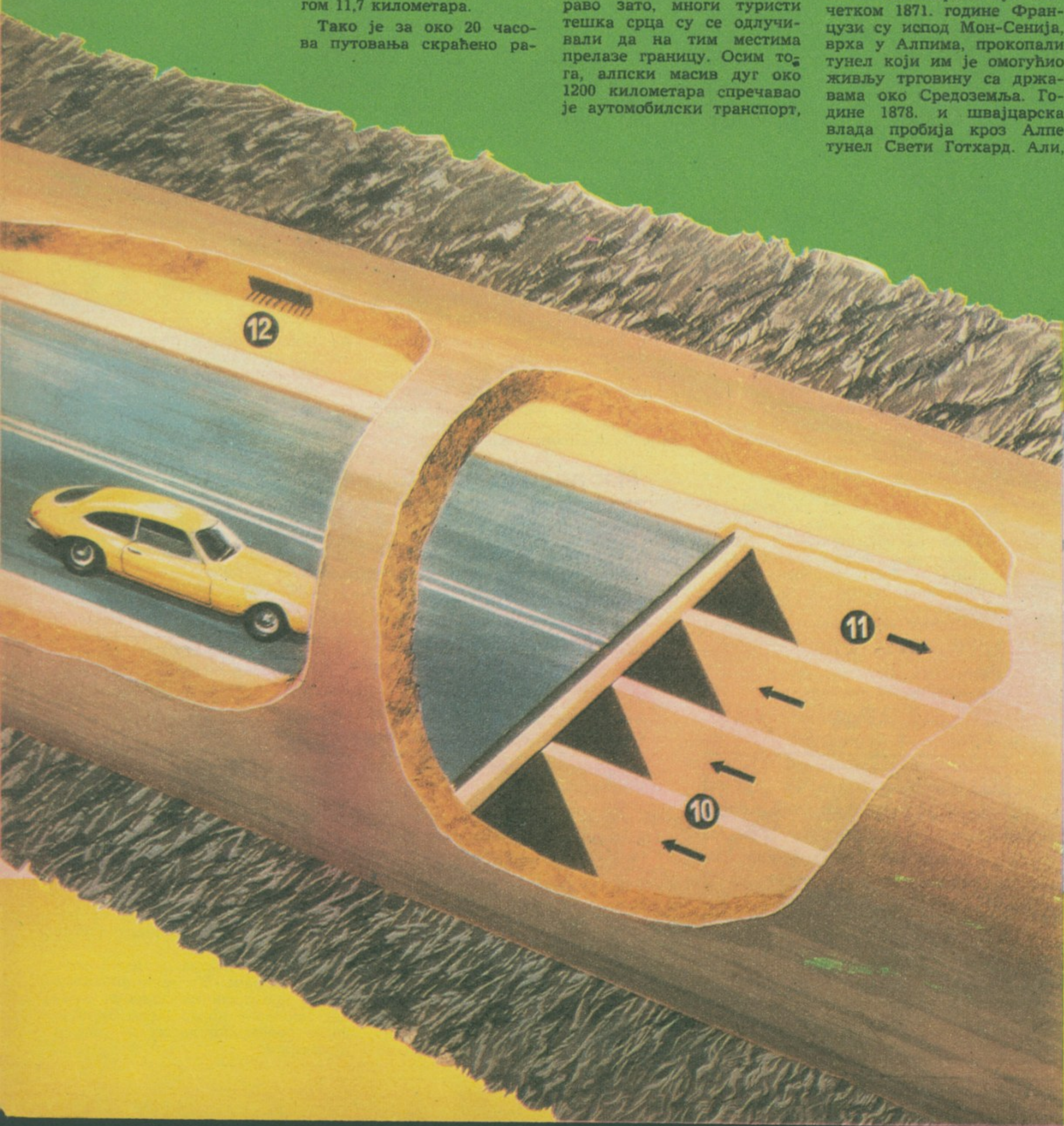
У марту 1953. године француска и италијанска влада споразумеле су се да се испод Мон-Блана прокопа тунел, јер од 14 прелаза колико постоји на Алпима, преко целе године могу да се користе само — пет, а и њихово одржавање је веома скупо. Видевши у том пројекту прилику за пласман своје робе на тржишту Средоземља и Блиског истока, Швајцарци одлучују да учествују у трошковима око извођења радова, па као свој прилог дају око 858 милиона динара, у то време огромну суму.

Радови су, међутим, започели тек пет година касније, у лето 1958. године, и то истовремено на два места, с обе стране Мон-Блана: у француском градићу Шамонију и у Курмајеру, у Италији.

Ускоро се показало да тај посао неће бити нимало лак. Јер, Алпи се састоје од гранитних стена које често ни најјаче експлозије динамита нису могле да разбију. А када би радници ипак успели да после месец дана прокопају метар или два, тада би се подземне воде сурвале у тунел, плавиле и носиле бетонске потпорне стубове, онеспособљавале најсавременије бушилице. И што је најтрагичније: тунел је узео свој данак — страдало је двадесет и троје људи. Неки су погинули када се изнад њихових глава изненада сурвало стење, неки су се угушили отровним гасовима после минирања, а други су нашли смрт у бујицама које су пробијале у тунел. Неретко се чинило да раде узалудан посао.

Ипак, после шест и по година, једног јутра обе групе радника које су копале тунел са француске и италијанске стране угледале су испред себе титраву светлост и зачули звуке бупилица. Прорачуни су били тачни, јер ускоро се појавила мала рупа која је брзо проширена и — срдачан загрљај и стисак руке људи из два краја Европе. У том тренутку нису постојале службене границе, царина и пасоши. Ту, готово пет километара под земљом, победили су природу која је изгледала не-савладава.

На крају је сумиран биланс: испод највишег врха Европе избачено је око милион кубних метара земље, камења и стена, а то је као запремина коју заузима једна зграда чија основа има 100 квадратних метара а кров досеже до висине којом лети ДЦ-9, односно до 10.000 метара.

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

ИСАК АСИМОВ

МАСКОТА

НИШТА НИЈЕ РАДИО, САМО СЕ ШЕТКАО ПО ГРАДИЛИШТУ, ПА ИПАК, ГЛАВНИ ИНЖЕЊЕР НИЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ГА ОТПУСТЕ.

Прво је то био само метални костур. Мало-помало, прекривен је блиставом пресвлаком која је скривала виталне делове брода.

Међу онима који су на томе радили истицао се Тортон Хамер, и зато су му се сви с поштовањем обраћали. Он је био тај који је математичке симболе из планова претварао у ове елегантне металне облике.

Звезде у њогне

Теодор Ленђел, шеф персонала, пришао је Хамеру и рекао, показујући на једног човека у зеленом радничком комбинезону:

— То је тај о коме сам вам говорио.

— Мислите на Кејна? Шта је учинио?

— Хтео бих да знам шта он овде ради. — Ленђелови дебели образи су подрхтавали од љутине.

— Још не видим шта вам је скривио. Је ли вас можда ометао у раду?

— Он је безобразан. Пре неки дан, пришао сам му и питао га осећа ли се поносним што учествује у једном овако важном послу који треба да омогући човеку да се вине до звезда, а он ми је једноставно окренуо леђа. „Куда ћете?“ упитао сам га, зачуђен његовим поступком, а он се окренуо и рекао: „Не волим празне приче. Радије ћу да гледам звезде“.

Хамер је стао да клима главом. — Тачно је. Кејн воли да гледа звезде.

— Али, био је дан! Онај човек је луд. Од тада га држим на оку, и тако сам открио да ништа не ради.

— Знам.

— Знате? Па зашто га онда држите овде?

— Зато што волим да га посматрам. Он ми служи као нека врста маскоте.

— Маскоте? — Ленђел је био зачуђен. — У ком смислу?

— У том смислу што боље размишљам кад знам да је он у близини. Кад ми приђе са својим француским кључем, идеје ми просто навиру. Не умет да објасним, али то се досад догодило неколико пута. Уосталом, објашњење ме не интересује. Кејн остаје овде. И, молим вас, немојте га гњавити.

Само једна шачка

Кејн је стајао ту, у свом зеленом комбинезону и са француским кључем у руци. На неки нејасан начин је осећао да је космички брод углавном спреман. Није било предвиђено да прими људску посаду, али у њему је било довољно места за једног човека. Кејн је

то знао, на исти начин на који је знао и толике друге ствари; рецимо, да свуда иде са тим кључем. Људи се навикну на то и више не обраћају пажњу на тебе.

Уопште Кејн је био изложен многобројним спољним импулсима чије значење није схватао. Рецимо, осећао је потребу да посматра звезде. У почетку, пре много година, задовољавао се тиме да гледа у звездано небо. Затим, постепено, његова пажња се усредсредила на одређени део неба, а касније на једну одређену тачку.

Није знао зашто. У тој тачки није имало шта да се види.

Та тачка се у касно пролеће и у току лета налазила готово у сенити, и он је понекад проводио добар део ноћи гледајући у њу, све док не би нестала из хоризонта. У осталим сезонама, ту тачку је посматрао дању.

Постојала је нека мисао повезана са том тачком, али он није успевао да је кристализује. Што су године пролазиле, та мисао је постајала све одређенија и почињала да се уобличује, али још није била сасвим јасна.

Избрисани минути

Кејн је осећао некакав немир док је прилазио космичком броду. Знао је да се у унутрашњости ове сложене конструкције налази слободан простор нешто већи од човека. До њега је водила нека врста канала широког отприлике као човек. Сутра ће стручњаци тај канал испунити разним апаратима и инструментима. Канал, али не и ону шупљину у броду, јер ће она већ бити испуњена. Они, наравно, то неће знати.

Кејн се још више приближио броду. Као обично, нико на њега није обраћао пажњу.

Требало се попети уз металне степенице, прећи преко мале платформе и најзад се увући у отвор који води у унутрашњост брода. Кејн је знао где се шта налази на броду, као да га је он пратио својим рукама.

Ускоро се нашао на платформи. Није било живе ду...

Преварио се. Био је неки човек на стражи.

— Шта радите овде? — рекао је човек строго.

Кејн му је упутио свој празан поглед, подигао руку са француским кључем и полако му га спустио на главу. Човек се скљокао

на земљу, уопште не покушавајући да избегне ударац.

Кејн се није ни окренуо на њега. Знао је да неће дуго остати у несвести, али ипак довољно да се он увуче у брод. А кад се освети, стражар се неће сећати ни Кејна, ни ударца. Једноставно, тих пет минута биће избрисано из његовог живота.

Унутра је било мрачно и загушљиво, али Кејн није обраћао пажњу на то. Са сигурношћу коју му је диктирао инстинкт, стигао је до шупљине у броду и сместио се у њој, испунивши је целу.

За два сата, научници ће ставити последње апарате у канал и Кејн ће остати ту, а да нико то неће знати... једино биће од крви и мяса усред металних делова и резерви горива.

Близу Ајнштајна

Кејн се није плашио да ће бити откривен, јер нико није зано да постоји ова шупљина; чак ни механичари који су конструисали брод. Ње није било ни у плановима.

То је било Кејново дело. Није знао како, али то је била његова заслуга.

Наслућивао је да утиче на вољу других, али није знао на који начин то постиже.

На Хамера, шефа пројекта, утицао је најјаче. То је чинио када би, за време својих доконих шетњи, пролазио поред њега. Знао је да је неопходно да му се сасвим приближи.

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

Спознаја је вечно,
бескомпромисно приближавање
мишљења објекту.

(Лењин)

Кејн се сећао да је раније тако било и са научницима. Кад је Ли-за Мајтнер дошла на идеју о цепању урановог језгра, Кејн се налазио у њеној близини.

Још раније, 1904, Кејн је био заузет скупљањем сувог лишћа кад је млади Ајнштајн прошао поред њега, утонуо у своја размишљања. Одједном, Ајнштајн је убрзао корак, погођен изненадном идејом, и у том тренутку Кејн је осетио нешто као електрични удар.

Али, појма није имао како се све то догађа. Да ли паук зна архитектонску теорију кад почне да тка своју мрежу?

То се дешавало и у даљој прошлости. Онога дана кад је млади Њутн, гледајући Месец, дошао на оригиналну идеју, Кејн је био ту. Био је присутан и умногим другим сличним приликама.

...један ...нула!

Панорама Новог Мексика, обично пуста, сада је врела од људских прилика ужурбаних око металне структуре која ће за који часак бити упућена у свемир, структуре потпуно различите од свих претходних.

Ова ће се много раније ослободити Земљине привлачне снаге и наставити своје путовање. Била је пуна инструмената, који ће сами обављати све послове: управљати летом, мерити радиоактивност и температуру, фотографисати. Радиће све као да је човек у њој. Ови подаци ће бити драгоцени конструкторима, јер ће следећи бродови у себи носити људе.

Међутим, и овај ће носити човека, али то нико неће знати.

Лансирању су присуствовали представници великог броја земаља, научници, технички стручњаци. Ту су, наравно, биле и телевизијске камере.

Ко није могао да дође, гледао је све то код своје куће, на малом екрану, и слушао традиционално одбројавање уназад:

— три... два... један... нула!

На реч „нула“ моћна ракета се упалила и брод се вино у небо.

Кејн је чуо буку и осећао притисак, који је постајао све већи. Снагом воље, изоловао је себе од сваке везе са спољном средином, како би отклонио бол и неудобност.

Зар оса зна?

Осећао је, на онај свој неодређени начин, да се његово дуго путовање ближи крају. Неће више морати да стално буде на опрезу, како људи не би схватили да је он бесмртан. Неће се више држати у сенци и вечито лутати из места у место, и мењати име и лик, како би што успешније и неприметније утицао на људе.

Правио је при том и грешке, али сваки пут би се некако извукао. Он је инспирисао мит о летећем Холанђанину и сличне легенде.

Сада је много јасније видео ону тачку на небу. Видео ју је и кроз метални оклоп космичког брода.

Реч „видео“ није баш била прави израз, али он није умео да нађе бољи. Ипак, знао је да та реч постоји, као што је знао и многе друге ствари, мада није знао како то зна. Но, с протичањем векова, навикао се на то и није се више ничему чудуио.

На Земљу је стигао у облику клице (можда и то није била она права, одговарајућа реч), у време када на њој још није било градова, које ће касније подићи она чудна бића звана људи. Земља није одабрана тек тако; сва небеска тела нису била подједнако погодна.

Зашто је баш он изабран, ни то није знао. Зар оса студира ентомологију пре него што нађе погодног инсекта у чију ће ларву да положи своја јаја?

У датом тренутку клица се развила и он је узео људски облик.

Његов једини циљ био је да, на свој неприметни начин, упућује људе путем који ће их водити до конструкције свемирског брода, у којем ће бити довољно места за њега.

Да би успео у томе, било је потребно осам хиљада година.

Она тачка на небу постајала је све ближе и разговетнија...

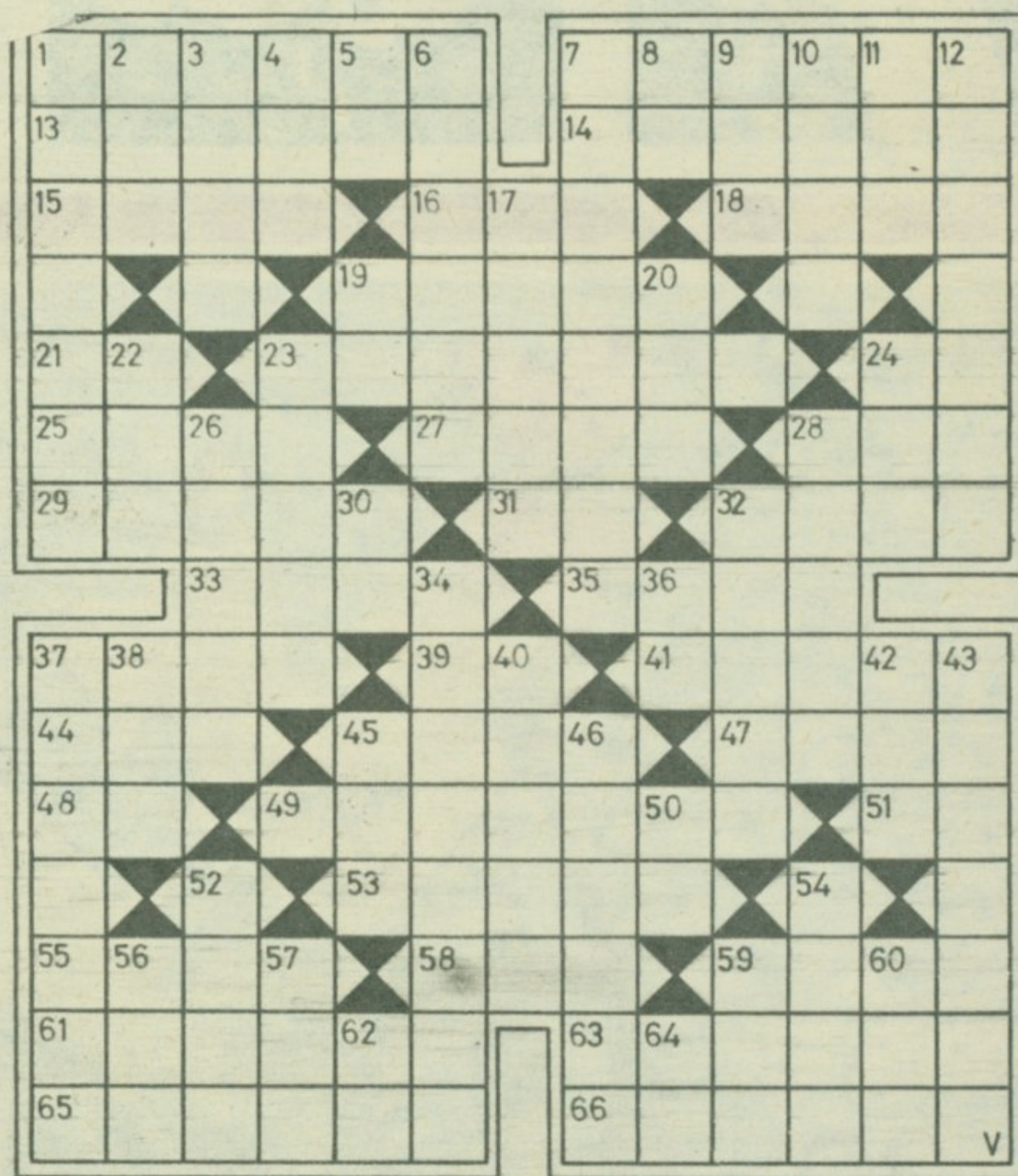
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Вулкански отвор, 7) предњи део брода, 13) усов, 14) део радио-апарата (мн.), 15) англосаксонска мера за површину, 16) животињски пород, 18) припадник афроазијског народа, 19) шигерица, 21) иницијали имена и презимена аутора епа „Смрт Смаил-аге Ченгића“, 23) небеска тела, 24) хемијски знак за алуминијум, 25) висинска тачка, 27) вулкан на Сицилији, 28) везник, 29) мелодија, 31) скраћеница за „ад акта“ 32) универзитетски град у Енглеској, 33) зимзелено дрво, 35) земља (лат.), 37) времешан, 39) кошаркашки клуб (скр.), 41) роман Симе Матавуља, 44) индустријска биљка, 45) кухињска посуда, 47) собна биљка, 48) историјско место у Малој Азији, 49) племенити метал, 51) јуначки спев, 53) најраспрострањенија биљка, 55) носач, 58) Ужичани, 59) дрвена ограда, 61) обред, 63) љубавна поезија, 65) становници једне азијске земље, 66) град у азијском делу СССР-а.

УСПРАВНО:

1) Уметност и култура старих Грка и Римљана, 2) речна животиња, 3) припадник номадског народа, 4) стара престоница Феникије, 5) самогласник и сугласник, 6) врсте летелица, 7) покровитељство, 8) два слова, 9) отац (слов.), 10) одређена количина, 11) име Каренине, 12) дирижабл, 17) на силу узета, 19) везник, 20) папагај, 22) енглески социјалтописа (Томас), 23) салаш, 24) телефонски позив, 26) див, колос, 28) Одисејева постојбина, 30) узвик, 32) европска острвска држава, 34) слике рађене воденим бојама, 36) два самогласника, 37) ликовни уметници, 38) део ваге, 40) упала слузокоже, 42) лична заменица, 43) војнички чин, 45) женски певачки глас, 46) справе за контролisanje хоризонталности, 50) предлог, 52) личност из Забавниковог стрипа, 54) више река које се уливају у једну већу, 56) тишина, 57) познати јунак из детективских прича, 59) раније, 60) стара мера за тежину, 62) прво и треће слово абецеде, 64) хемијска ознака за иридијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Фојербах, 8) обада, 9) ара, 10) лоз, 11) Арес, 12) КР, 13) брана, л. 14) клокан, 15) опрема, к. р. 16) Ида, 17) никотин, 22) тло, 23) Токио, 24) за, 25) као, 26) ковлит, 27) Ари, 28) ус, 29) Кораћ, 30) стар, п. 31) ХО-РУК, 32) берза, 33) Арамис, 35) пуни, в. 36) сенат, 37) алка, 38) А(ндрин) И(во), 39) так, 40) оглав, 42) пут, 43) алат, 44) отцепити.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525. Нурићана Болић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телеф. 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тримесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тримесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству, ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девине уплате и иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-рафије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ХУМОР

— Бежи, кад ти кажем!

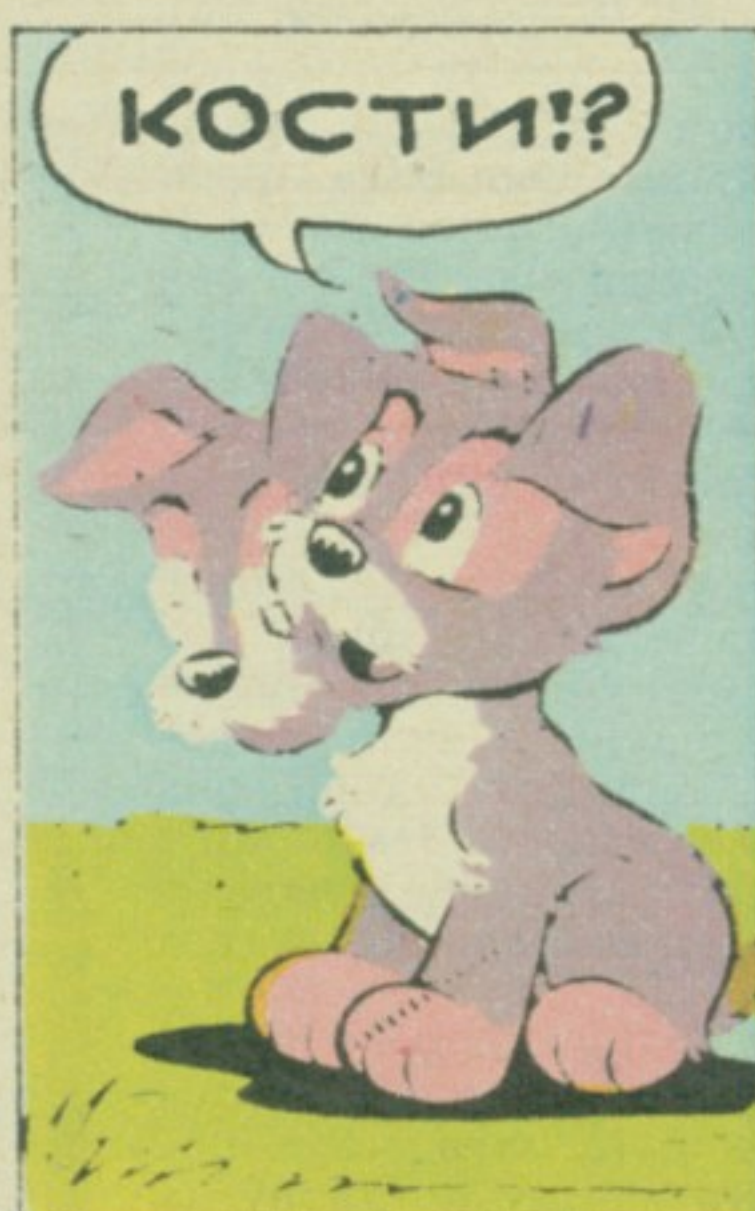
— Ко је био први?

— Иако си љут, погледај овамо!

— Чудно. Могоао бих да се закунем да је била пуна...

© Walt Disney Productions

PEZ

у **30**

Дизнијевих
прича

Од данас код вашег трговца!

PEZ®

PEZ вам поклања поред укусних
бонбона и драгих фигурица и
доживљаје Дизнијевих јунака у стрипу.

**НАПРАВИТЕ СВОЈУ МИНИ
СТРИП БИБЛИОТЕКУ И
ИГРАЈТЕ СЕ ЈОШ ЛЕПШЕ!**

PEZ

и нај прикладан деј убијак
Свакодневни наш уживајак.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

ОПОЈНИ УБИЦА

Кажи ми ита је, у ствари, никотин.

Радивоје Милошевић, Ковин

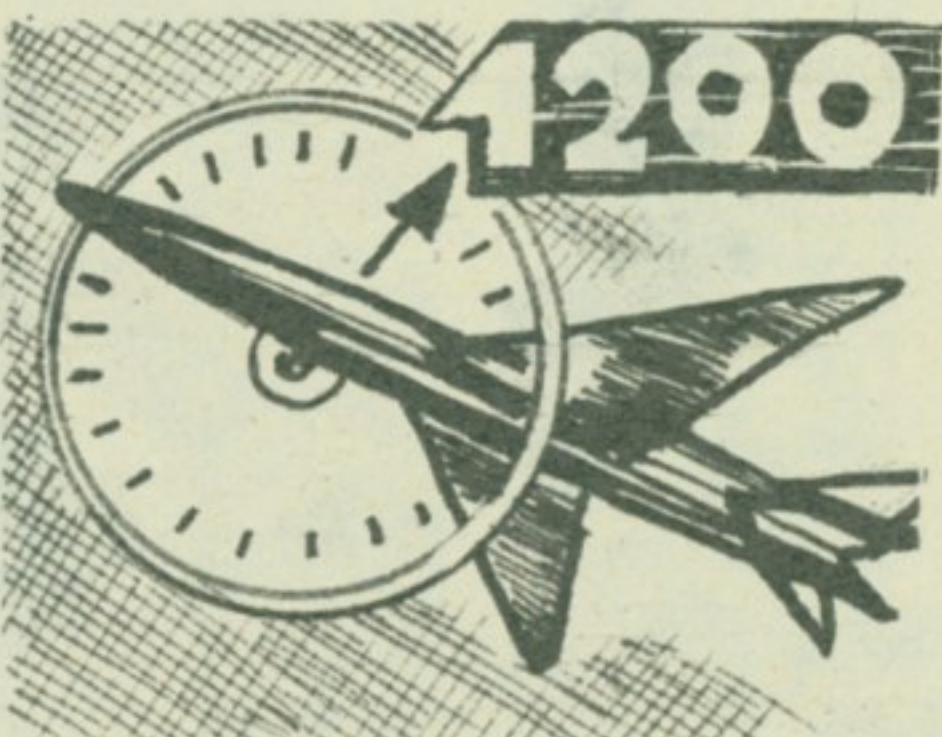
Никотин је безбојна, веома отровна течност која се налази у листу дувана. То је алкалоид који се употребљава за уништавање биљних штеточина.

Једна кап никотина, на пример, убија кунића. Пет капи убија — великог пса. Шта онда убија човека, питају се многи. Пушач, који дневно попуши око 20 цигарета, за годину дана попуши тежину од око 15 кг. У том брду дувана налази се отприлике килограм никотина. То је, по науци, довољно да се убије петнаест хиљада људи. Један њен део изгори, други извентри а нешто остане и у опушку. Тако човек остаје жив, сматрају научници, упорно покушавајући да човека ипак одвикну од дувана.

маха, значи да је то, изражено у километрима, брзина од 2400, односно 3000 километара.

Амерички пробни пилот Чарлс Јегер први је 14. октобра 1947. године, полетео брзином звука, односно 1200 километара на час.

Неколико година доцније у Европи је то успео енглески пилот Невил Дјук.

СЛИКАР ПАТЊЕ

Молила бих те да ми кажеш ита карактеристике сликарства Модилијанија.

Ана Миоч, Сарајево

Амадео Модилијани (1884—1920) је италијански сликар чији се сликарски израз издваја као засебна лирска варијанта експресионизма.

Модилијанијева осећајност и симпатије за сиромашне и беспомоћне налазе одраз у избору тема: то су најчешће жене (полуактови и актови) или девојчице приказане у скромном амбијенту и с неком нотом тужне беспомоћности у ставу и изразу. Његови издужени, сти-

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

лизовани портрети, а посебно актови топле и ужарене пути и одсутног израза лична је и непосредна поетична визија његове кичице.

Иако по страни од тадашњих авангардних праваца сликарства, Модилијанијево дело је по своме хуманом садржају истинито и дубоко присутно у свом времену.

»ШУМАДИЈА« СТАРИЈА ОД »ХАЈДУКА«

У „Политикином забавнику“ број 1294, у рубрици „Мала пошта“ објављено је да је сплитски „Хајдук“ наш најстарији фудбалски клуб. Међутим, недавно је Редакција добила писмо од ФК „Шумадија“ из Крагујевца, члана моравско-шумадијске зоне, у којем се тврди да је овај клуб основан пре „Хајдука“. Проверили смо податке и утврдили да је „Шумадија“ заиста старија од познатог прволигаша из Сплита (најстаријег члана Прве савезне фудбалске лиге).

ФК „Шумадија“ основан је 14. септембра 1903. године у Крагујевцу, а „Хајдук“ 1911. у Сплиту.

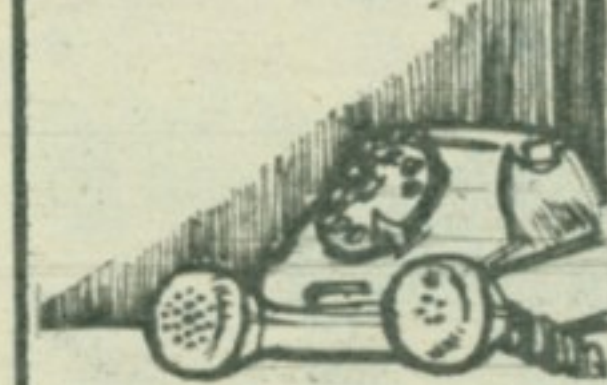
Захваљујемо „Шумадији“ на обавештењу и желимо јој много успеха у такмичењу.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ДВЕ ХИЉАДЕ СТЕПЕНИЦА

Решење

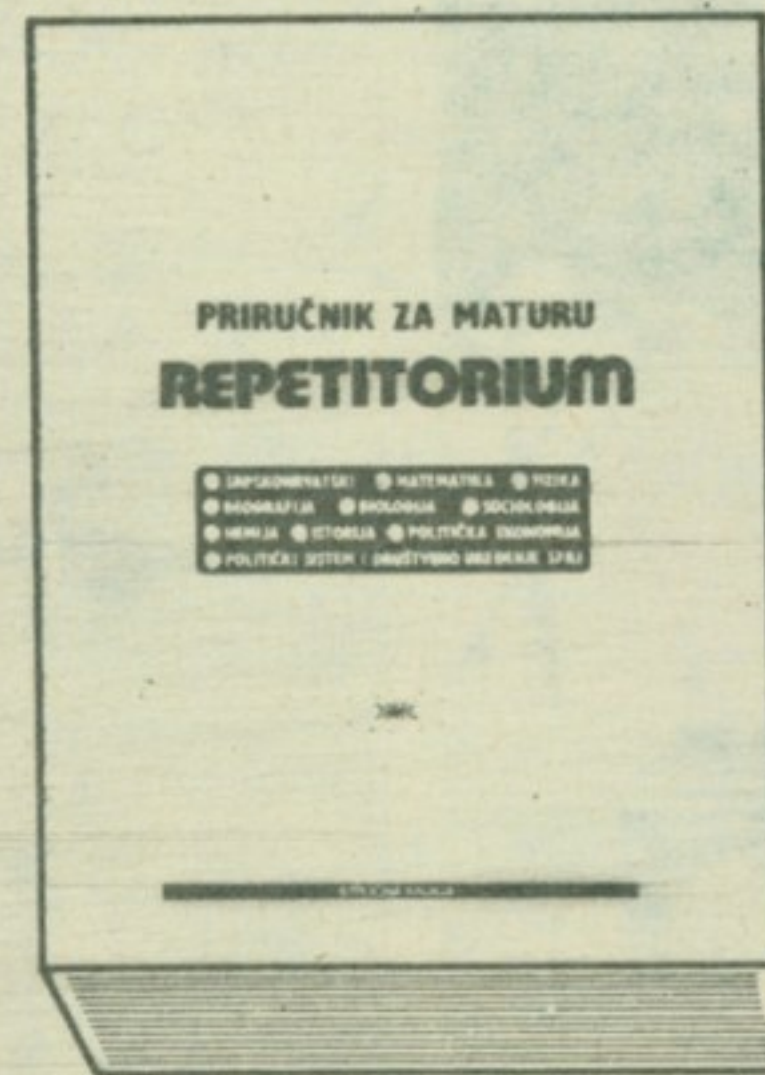
зајонейке:

Шести ратни злочинац кога је јурио „Правдољуб“ био је Италијан Роберто Панили. Он је, иако је тврдио да се тек пробудио, упитао кад је на звонику откуцало једном: „Зар је већ један сат? то значи да није уопште спавао и да је тачно знао колико је сати јер, како је већ рекао Парижанин Ламбер са звоника је сваких пола часа откуцавало само једном, па је према томе могло бити и пола дванаест, и пола један, и један.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

БРЗИНА ЗВУКА

Шта је то мах којим се мјери брзина неких авиона и по коме је добио име?

Небојша Копривица,
Вирпазар

Брзина којом се звук креће кроз атмосферу износи 334 метра у секунди, или око 1200 километара на час. При томе су потребни и специфични услови: средња температура и одређена разређеност ваздуха на физичкој висини од 0 метара, тј. одмах изнад морске површине.

Аустријски физичар и филозоф Ернст Мах (1838—1916) експериментално је доказао брзину којом се простира звук фотографишући ударне таласе при лету пушчаног зрна. Данас се, због тога, брзине лета надзвучних авиона изражавају маховима а инструмент за показивање брзине у пилотској кабини добио је назив махометар. Ако се, на пример, за један авион каже да лети брзином од 2 или 2,5

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За значке нудим разгледнице из периода старе Југославије (Ниш, Љубљана, Горњи Милановац, Скопље, Београд, Битољ...). Разгледнице су из период 1927—1939. године. Борче Попађовски, 97300 Охрид, Даме Груев 173

Продајем очуване Лукове магнус стрипове и стрипове Златне серије по половној цени. Заинтересовани нека се јаве на адресу: Војислав Нешић, 31000 Титово Ужице, Маршала Тита 59

Молим све оне који поседују књиге, публикације, чланке и слично из области каратеа да ми се хитно јаве. Десанка Попов, 23000 Зрењанин, Јанка Веселиновића 8

Скупљам разгледнице из цијеле Југославије па бих желео да се са читаоцима Забавника мијењам. Ко ми се јави разгледницом из свог мјеста, послаћу му разгледницу Ријеке Црнојевића. Власко Јововић, 81253 Ријека Црнојевића.

